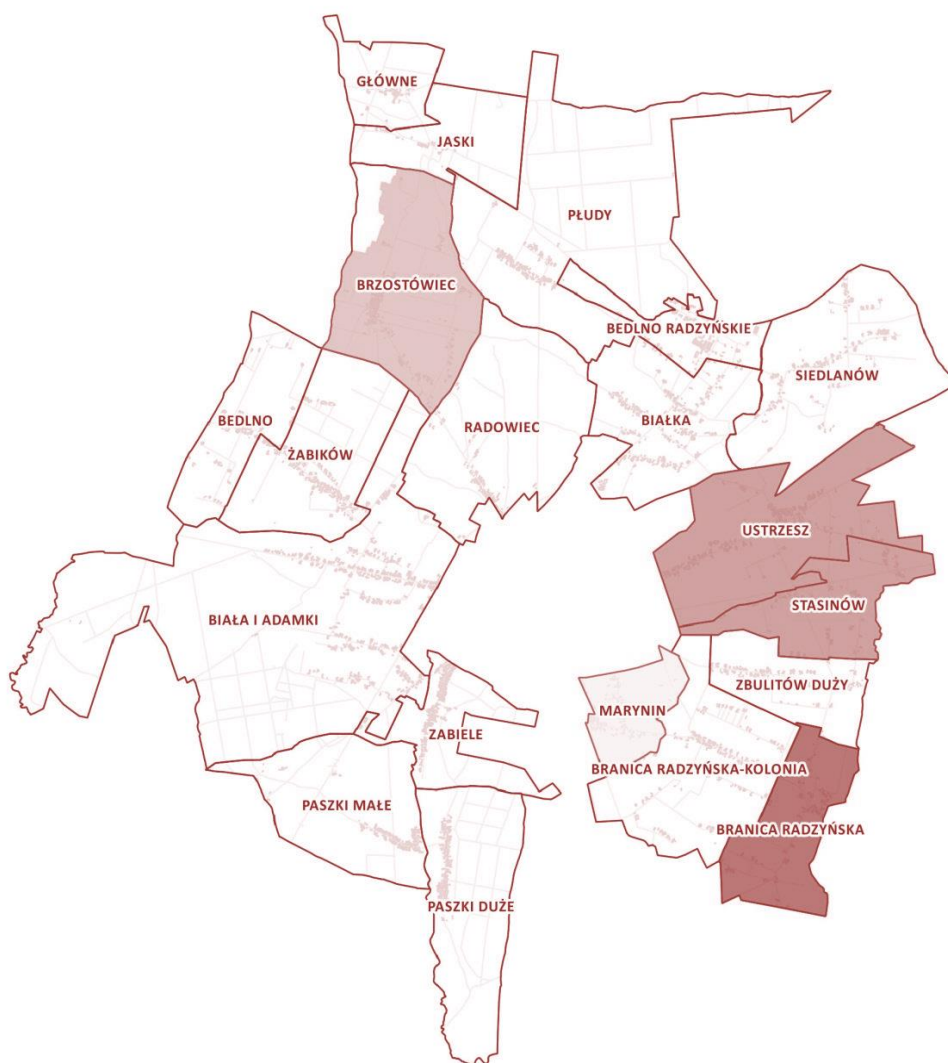

Diagnoza i delimitacja obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji w Gminie Radzyń Podlaski

Opracowanie pn. „Delimitacja obszarów zdegradowanych i obszarów do rewitalizacji w Gminie Radzyń Podlaski” zostało przygotowane przez firmę EuroCompass Sp. z o.o. na podstawie umowy nr I-ZP/3/2021 z dnia 13 kwietnia 2021 r.

Urząd Gminy Radzyń Podlaski:

*Wiesław Mazurek
Anna Grochoła
Aleksandra Belniak*

Eksperti zewnętrzni:

*Ryszard Boguszewski
Beata Filipowicz
Karolina Stasiak
Magdalena Kulczyńska
Agnieszka Jaskorzyńska*

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP	4
2. DIAGNOZA STANU GMINY	5
3. METODYKA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI	22
4. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH - ANALIZA WSKAŹNIKOWA.....	25
5. ANALIZA JAKOŚCIOWA.....	52
6. PODSUMOWANIE ANALIZ – KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK	74
7. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI	80

1. WSTĘP

Niniejszy dokument stanowi gruntowną analizę czynników społeczno-gospodarczych, będącą niezbędną podstawą do dalszych prac nad wyznaczeniem obszaru zdegradowanego oraz obszarów, które winny zostać zrewitalizowane dla poprawy jakości życia mieszkańców Gminy Radzyń Podlaski.

Delimitacja stanowi niezbędny etap prac diagnostycznych na drodze do opracowania gminnego programu rewitalizacji, stanowiącego podstawę działań naprawczych w obszarach dotkniętych deficytami społecznymi. Dokument jest zgodny z wymogami zawartymi w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku (Dz. U. z 2021 r. poz. 485.), zwanej dalej Ustawą.

Ustawa wyjaśnia następujące definicje:

- **OBSZAR ZDEGRADOWANY** to obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym. Ponadto w obszarze tym występuje deficyt w przynajmniej jednej ze sfer: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej.
- **OBSZAR REWITALIZACJI** wyznaczony jest jako całość lub część obszaru zdegradowanego, przy czym nie może on obejmować obszaru większego niż 20% powierzchni gminy, na którym zamieszkuje więcej niż 30% mieszkańców gminy. Niezamieszkałe tereny przemysłowe, w tym portowe i wydobywcze, tereny powojenne albo pokolejowe mogą wejść w skład obszaru rewitalizacji jedynie w przypadku, gdy zaplanowane działania będą przeciwdziałały deficytom społecznym.

Zarówno obszar zdegradowany, jak i obszar rewitalizacji mogą być podzielone na podobszary, w tym nieposiadające ze sobą wspólnych granic. W tym przypadku każdy z podobszarów musi spełniać warunki określone w Ustawie – zdiagnozowaną kumulację problemów społecznych oraz deficyty w jednym z obszarów: gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym.

2. DIAGNOZA STANU GMINY

POŁOŻENIE I ZARYS HISTORII GMINY

Radzyń Podlaski – gmina wiejska położona w Polsce Wschodniej, w północnej części województwa lubelskiego, w powiecie radzyńskim. Geograficznie należy do rejonu zwanego Podlasiem Południowym. Od stolicy województwa – Lublina – oddalona jest o około 70 km i niemalże taka sama odległość dzieli ją od przejścia granicznego w Sławatyczach. Ogólna powierzchnia Gminy wynosi 155 km².

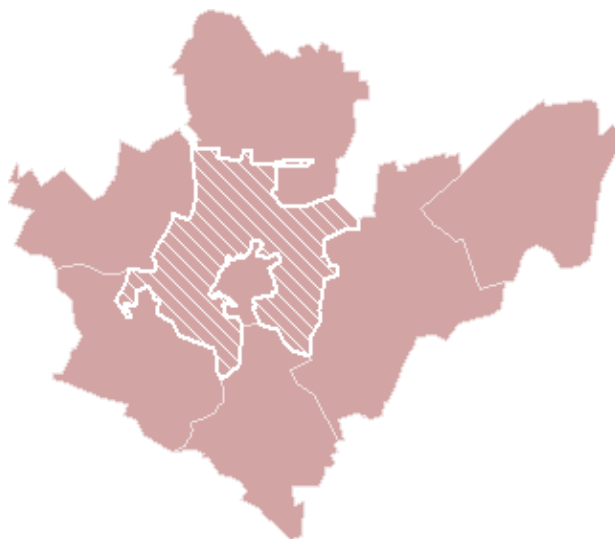
Rycina 1. Położenie Gminy Radzyń Podlaski na tle Polski

Źródło: https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Polska_kontur_bialy.png
[dostęp 27.01.2022]

Gmina swoim terytorium okala Miasto Radzyń Podlaski w promieniu około 15 km. Jest jednym z siedmiu ośrodków, wchodzących w skład powiatu radzyńskiego. Od strony wschodniej sąsiaduje z gminą Wohyń, od południa z gminą Czemierniki, w kierunku zachodnim znajdują się Borki oraz Ulan-Majorat, zaś na północ leży gmina Kąkolewnica.

Rycina 2. Położenie Gminy Radzyń Podlaski na tle powiatu radzyńskiego

Źródło: <https://wybory2011.pkw.gov.pl/wyn/060000/pl/061506.html#tabs-1>
[dostęp 27.01.2022]

Zgodnie z obowiązującym w Polsce podziałem administracyjnym Gmina Radzyń Podlaski jest gminą wiejską. W jej skład wchodzi 21 jednostek pomocniczych (sołectw):

- Adamki,
- Bedlno,
- Bedlno Radzyńskie,
- Biała,
- Białka,
- Branica Radzyńska,
- Branica Radzyńska – Kolonia,
- Brzostowiec,
- Główny,
- Jaski,
- Marynin,
- Paszki Duże,
- Paszki Małe,
- Płudy,
- Radowiec,
- Siedlanów,
- Stasinów,
- Ustrzesz,
- Zabiele,
- Zbulitów Duży,
- Żabików.

Rycina 3. Podział Gminy Radzyń Podlaski na sołectwa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy Radzyń Podlaski

Gmina Radzyń Podlaski (w swoich obecnych granicach) powstała w styczniu 1973 roku na mocy uchwały Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie. Dzieje tego rejonu sięgają jednak znacznie dalej wstecz. W okresie staropolskim Gmina należała do Ziemi Łukowskiej, zwanej także powiatem łukowskim. Wówczas granica państwowa pomiędzy Polską a Litwą przebiegała przez tereny dzisiejszych sołectw: Branica Radzyńska, Zbulitów oraz Ustrzesz, pokrywając się z obecnie obowiązującym wschodnim konturem Gminy.

Ze względu na bardzo korzystne warunki dla rozwoju osadnictwa, tutejsze ziemie do 1385 r. cyklicznie najeżdżane były przez ludy barbarzyńskie. Sytuacja ustabilizowała się dopiero na przełomie XIV i XV wieku, stąd też powstanie większości dzisiejszych miejscowości na terenie Gminy Radzyń Podlaski datuje się właśnie na ten okres. Najstarszymi ośrodkami są Biała oraz Radzyń, ale liczne źródła wskazują na istnienie w XV wieku również Wohynia, Czemiernik, Kąkolewnicy i Ustrzeszy.

Do 1478 roku Ziemia Łukowska należała do województwa sandomierskiego. Potem, wraz z Ziemią Lubelską i Urzędowską, weszła w skład nowo utworzonego Województwa Lubelskiego. Taki podział obowiązywał aż do II rozbioru Polski, kiedy to wprowadzony został trójstopniowy podział administracyjny. Rejon dzisiejszej Gminy Radzyń Podlaski znalazł się wówczas w nowopowstałym województwie chełmskim, na terenie prowincji polskiej.

Czas od średniowiecza do rozbiorów Polski był dla okolic Radzyna Podlaskiego okresem dużych zmian. W 1534 r. tutejsze ziemie stały się własnością rodu Mniszchów, a dwa stulecia później – Potockich. To właśnie ta rodzina była fundatorem najcenniejszego zabytku materialnego dzisiejszego Radzyna – barokowego założenia pałacowo-parkowego rodu Potockich, który w 2015 roku ogłoszony został nowym cudem Polski w plebiscycie National Geographic.

W II połowie XVI wieku, w wyniku reformacji, na terenie dzisiejszej Gminy kościół zamieniony został na zbór kalwiński. Pierwszą murowaną świątynią wybudowano dopiero w 1641 roku i zachowała się ona do dnia dzisiejszego (kościół pw. Świętej Trójcy w Radzynie Podlaskim).

W tym okresie, w historii Gminy Radzyń Podlaski zapisały się także wybitne osobistości. W 1660 roku w okolicach Radzyna stacjonowały wojska Stefana Czarnieckiego. Pałac Potockich zaprojektowany został przez wybitnego architekta – Jakuba Fontanę – tego samego, który pracował przy odbudowie Zamku Królewskiego w Warszawie. W komnatach Pałacu spisywane były pierwsze karty Konstytucji 3 maja; Urszuli Potockiej ślubu udzielał zaś sam Ignacy Krasicki. Tu także, w 1790 roku urodził się wybitny artysta i skrzypek - Karol Lipiński.

Po III rozbiorze Polski z obszarów zajętych przez Austrię (a więc również okolic Radzyna Podlaskiego) utworzono Galicję Zachodnią. W 1810 r. teren obecnej Gminy wszedł w skład powiatu radzyńskiego, na terenie departamentu siedleckiego. W zakresie władzy sądowej podlegał wówczas wydziałowi bialskiemu. Śladem zaboru austriackiego, który po dziś dzień zachował się w Radzynie są wojskowe koszary.

W czasach Królestwa Polskiego powrócono do stosowanego w XV wieku podziału na województwa. W wyniku tych zmian Radzyń i jego okolice znalazły się w województwie podlaskim – obwodzie i powiecie radzyńskim. Po Powstaniu Listopadowym, w ramach rusyfikacji, województwa przemianowane zostały na gubernie, zaś obwody stały się powiatami. Radzyń, pozostając siedzibą władz powiatu, wszedł w skład rozległej guberni lubelskiej, utworzonej poprzez połączenie dotychczasowych województw – lubelskiego i podlaskiego.

Podczas I wojny światowej obszar Gminy znalazł się pod okupacją niemiecką. Przemieszczanie się wojsk, mobilizacja do armii państw zaborczych oraz choroby spowodowały znaczący ubytek ludności w rejonie.

W Polsce odrodzonej przywrócono przynależność do historycznego województwa lubelskiego i powiatu radzyńskiego. Obszar obecnej Gminy zamieszkiwała wówczas głównie ludność trudniąca się rolnictwem. Zaledwie 17% mieszkańców zajmowało się handlem, rzemiosłem lub uprawiało inne, wolne zawody.

Czas II wojny światowej to okres przynależności powiatu radzyńskiego do Generalnego Gubernatorstwa i Dystryktu Lubelskiego. Niemcy utrzymali powiat radzyński, do którego dołączono część powiatu łukowskiego, lubartowskiego i parczewskiego. W Radzynie powstała wówczas ponad powiatowa komenda policji.

Od 1975 r. Gmina Radzyń Podlaski należała do województwa białkopodlaskiego. Po nowej reformie administracyjnej, w wyniku której od 1 stycznia 1999 roku na mapie administracyjnej naszego państwa pojawiły się powiaty, Gmina powróciła do województwa lubelskiego, będąc odtąd istotną częścią terytorium powiatu radzyńskiego.

SFERA SPOŁECZNA

Obecnie, Gminę Radzyń Podlaski zamieszkuje 8 081 osób (stan na 31 grudnia 2020 r. wg danych GUS), co stanowi niecałe 14% ludności powiatu radzyńskiego (w grudniu 2020 powiat zamieszkiwało 58 298 osób). Średnia gęstość zaludnienia w Gminie wynosi 52 osoby/km². Dla porównania gęstość zaludnienia na obszarze województwa lubelskiego to 85 osób/km², natomiast w powiecie przypada średnio 62 osoby/km².

W ostatnich latach sytuacja demograficzna w Gminie Radzyń Podlaski cechuje się nieznacznym trendem spadkowym - od 2016 roku liczba ludności zmalała o 29 osób. Zgodnie z danymi GUS na terenie Gminy występuje niewielka przewaga mężczyzn nad kobietami. Współczynnik maskulinizacji w 2020 roku wyniósł 101. Obserwuje się jednakowoż dodatnie saldo migracji (na poziomie 21), co oznacza większą liczbę zameldowań, niż wymeldowań w ciągu roku. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być rozwijająca się w ostatnich latach infrastruktura gospodarcza i rynek pracy.

Według stanu na rok 2018, dokładnie 2 061 mieszkańców Gminy Radzyń Podlaski było w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata). Jak podają statystyki Narodowego Spisu Powszechnego, przeprowadzonego w 2011 roku, tylko 11% ludności Gminy posiadało wówczas wykształcenie wyższe. Najwięcej, bo aż 27% osób, legitymowało się wykształceniem podstawowym ukończonym, a niewiele mniej (24,8%) zasadniczym zawodowym. Szczególnie niepokojący jest fakt, iż 2% mieszkańców zakończyło swoją edukację jeszcze przed ukończeniem szkoły podstawowej.

Generalnie, w porównaniu do średniej dla województwa lubelskiego w Gminie Radzyń Podlaski panuje znacznie niższy poziom wykształcenia ludności. Wśród mieszkających tu kobiet największy odsetek (28,1%) posiada zaledwie wykształcenie podstawowe ukończone lub zasadnicze zawodowe (19,0%). Mężczyźni najczęściej kończą naukę z wykształceniem zasadniczym zawodowym (30,7%) bądź podstawowym ukończonym (26,5%).

Niespełna 16% mieszkańców Gminy, będących w wieku potencjalnej nauki należy do przedziału 3-6 lat, czyli objęci są wychowaniem przedszkolnym. Niestety, na tysiąc dzieci z tej grupy do placówek wychowania przedszkolnego w 2018 roku uczęszczało zaledwie 502. Niezadowalający jest także współczynnik skolaryzacji netto dla uczniów szkół podstawowych, który wynosi w Radzyniu 83 i jest znacznie niższy od współczynnika wojewódzkiego (94) czy krajowego (95). Oznacza to, że spośród wszystkich dzieci w wieku od 7 do 12 lat w szkołach w Gminie uczy się niespełna 83%. Pozostałe najprawdopodobniej pobierają nauki w innych placówkach (poza granicą Gminy), co może świadczyć o niezbyt zadowalającym poziomie nauczania radzyńskich szkół.

W skład infrastruktury społecznej Gminy Radzyń Podlaski wchodzi:

- obiekty edukacyjno-wychowawcze:
 - Oddział Przedszkolny w Białej,
 - Oddział Przedszkolny w Białce,
 - Oddział Przedszkolny w Żabikowie,
 - Przedszkole w Zabieliu,
 - Szkoła Podstawowa im. Romualda Traugutta w Białej,
 - Szkoła Podstawowa w Białce,
 - Szkoła Podstawowa w Branicy Radzyńskiej,
 - Szkoła Podstawowa w Brzostówcu,
 - Szkoła Podstawowa w Paszkach Dużych,

- Szkoła Podstawowa w Żabikowie,
- Zespół Szkół im. gen. Walerego Wróblewskiego w Zabelu;
- obiekty kulturalne:
 - Centrum Młodzieżowe w Żabikowie,
 - Centrum Rekreacyjno-Kulturalne w Branicy Radzyńskiej,
 - Dom Ludowy w Białej (w tym Izba Regionalna),
 - Dom Ludowy w Bedlnie,
 - Dom Ludowy w Bedlnie Radzyńskim,
 - Dom Ludowy w Branicy Radzyńskiej-Kolonii,
 - Dom Ludowy w Brzostówcu,
 - Dom Ludowy w Głównym,
 - Dom Ludowy w Paszkach Dużych,
 - Dom Ludowy w Paszkach Małych,
 - Dom Ludowy w Płudach,
 - Dom Ludowy w Siedlanowie,
 - Dom Ludowy w Stasinowie,
 - Dom Ludowy w Ustrzeszy,
 - Dom Ludowy w Zabelu,
 - Dom Ludowy w Zbulitowie Dużym,
 - Filia Biblioteczna w Białce,
 - Filia Biblioteczna w Branicy Radzyńskiej,
 - Filia Biblioteczna w Paszkach Dużych,
 - Gminny Dom Kultury w Białce,
 - Gminny Ośrodek Kultury i Sportu w Radzynie Podlaskim,
 - Gminna Biblioteka Publiczna w Radzynie Podlaskim z/s w Białej,
 - Punkt biblioteczny w Zabelu,
 - świetlica wiejska w Białej,
 - świetlica wiejska w Brzostówcu,
 - świetlica wiejska w Branicy Radzyńskiej – Kolonii,
 - świetlica wiejska w Jaskach,
 - świetlica wiejska w Maryninie;
- obiekty sportowe:
 - boisko trawiaste do piłki nożnej w Białej,
 - boisko wielofunkcyjne w Białej,
 - boisko wielofunkcyjne w Białce,
 - boisko wielofunkcyjne w Brzostówcu,
 - boisko wielofunkcyjne w Ustrzeszy,
 - boisko wielofunkcyjne w Żabikowie,
 - hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Białej,
 - hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Białce,
 - hala sportowa przy Szkole Podstawowej w Żabikowie;
- placówki ochrony zdrowia:
 - Ośrodek Opiekuńczo-Lecniczy dla osób starszych w Ustrzeszy,
 - Ośrodek Zdrowia w Białce;
- służby bezpieczeństwa:
 - Ochotnicza Straż Pożarna w Bedlnie,

- Ochotnicza Straż Pożarna w Brzostówcu,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Branicy Radzyńskiej Kolonii,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Paszkach Dużych,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Paszkach Małych,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Płudach,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Siedlanowie,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Ustrzeszy,
- Ochotnicza Straż Pożarna w Żabikowie;
- ośrodki pomocy społecznej:
 - Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzynie Podlaskim.

W Gminie działają ponadto dwadzieścia dwie organizacje pozarządowe o następującej działalności (stan na rok 2020).

Tabela 1. Organizacje pozarządowe w Gminie Radzyń Podlaski

Lp.	Stowarzyszenie/Fundacja	Działalność	Miejscowość	Wpis do KRS
1	Gminny Ludowy Klub Sportowy „Unia” w Żabikowie	wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	Żabików	NIE
2	Klub Sportowy „Płudzianka Płudy”	wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	Płudy	NIE
3	Koło Gospodyń Wiejskich „Bielanki” w Białej	rozwój kultury ludowej, w szczególności lokalnej i regionalnej	Biała	NIE
4	Koło Gospodyń Wiejskich „Bukiet” w Ustrzeszy	rozwój kultury ludowej, w szczególności lokalnej i regionalnej	Ustrzesz	NIE
5	Koło Gospodyń Wiejskich w Zbulitowie Dużym	rozwój kultury ludowej, w szczególności lokalnej i regionalnej	Zbulitów Duży	NIE
6	Koło Regionalne w Białej	poszerzanie i pogłębianie wiedzy o własnym regionie, kształtowanie szacunku do regionalnego dziedzictwa	Biała	NIE
7	Radzyński Klub Karate „RAPTOR” w Białce	wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	Białka	NIE
8	Radzyńskie Stowarzyszenie na rzecz Zwierząt „Podaj Łapę”	interwencje ratujące życie bezdomnych zwierząt, opieka nad tymi żyjącymi w trudnych warunkach, zapewnianie im domów tymczasowych, socjalizacja, szukanie domów stałych i edukacja lokalnego społeczeństwa	Ustrzesz	TAK

9	Zespół „Czerwone Korale” w Zabelu	zespół pieśni ludowej	Zabiele	NIE
10	Stowarzyszenie „Kołowrotek”	wspieranie wszechstronnego rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego społeczeństwa Gminy Radzyń Podlaski	Białka	TAK
11	Stowarzyszenie dla Zabiela „Zaścianek”	rozwijanie i pomnażanie dorobku kultury, aktywizacja i integracja mieszkańców wsi i promocja lokalnego środowiska	Zabiele	TAK
12	Stowarzyszenie Ziemi Branickiej	rozwijanie i pomnażanie dorobku kultury, aktywizacja i integracja mieszkańców wsi i promocja lokalnego środowiska	Branica Radzyńska-Kolonia	TAK
13	Klub Sportowy KS Paszki	wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu	Paszki Duże	NIE
14	Ochotnicza Straż Pożarna w Paszkach Małych	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Paszki Małe	TAK
15	Ochotnicza Straż Pożarna w Paszkach Dużych	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Paszki Duże	TAK
16	Ochotnicza Straż Pożarna w Żabikowie	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Żabików	TAK
17	Ochotnicza Straż Pożarna w Płudach	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami,	Płudy	TAK

		udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń		
18	Ochotnicza Straż Pożarna w Brzostówcu	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Brzostówiec	TAK
19	Ochotnicza Straż Pożarna w Siedlanowie	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Siedlanów	TAK
20	Ochotnicza Straż Pożarna w Ustrzeszy	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Ustrzesz	TAK
21	Ochotnicza Straż Pożarna w Branicy Radzyńskiej-Kolonii	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń	Branica Radzyńska-Kolonia	TAK
22	Ochotnicza Straż Pożarna w Bedlnie	zapobieganie pożarom oraz współdziałanie w tym zakresie z państwową strażą pożarną, organami samorządowymi i innymi podmiotami, udział w akcjach ratowniczych przeprowadzanych w czasie pożarów, zagrożeń ekologicznych związanych z	Bedlno	TAK

		ochroną środowiska oraz innych klęsk i zdarzeń		
--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie Strategii Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski oraz danych z Urzędu Gminy

SFERA GOSPODARCZA

Jak wspomniano powyżej, Gmina Radzyń Podlaski w głównej mierze ma charakter rolniczy. Potwierdza to analiza sytuacji społeczno-ekonomicznej, przeprowadzona dla potrzeb opracowania Strategii Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski na lata 2016-2030, zgodnie z którą gospodarka rolna stanowi wiodącą funkcję rozwojową oraz główne źródło utrzymania mieszkańców. Według danych GUS na dzień 31 grudnia 2019 prawie 58% lokalnej społeczności zatrudnionych było w sektorze rolnictwa, leśnictwa, łowiectwa i rybołówstwa.

Według Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego Gmina Radzyń Podlaski (z wyjątkiem jej północnej części) posiada bardzo korzystne warunki dla rozwoju rolnictwa, niewymagające poprawy ani w kontekście regulacji stosunków wodnych, ani działań przeciwoerozyjnych. Dominującym rodzajem przemysłu rolno-spożywczego w Gminie jest przetwórstwo mleka, co bezpośrednio wiąże się z funkcjonowaniem w Radzynie jednej z największych mleczarni w Polsce – „SPOMLEKU”. Rozwój tej branży wspomaga mozaikowy układ produkcyjnej przestrzeni rolnej: łąkowo-leśno-polny, charakteryzujący się średnimi bądź słabymi glebami oraz rozległymi kompleksami łąkowo-pastwiskowymi.

W związku z występowaniem na terenie Gminy Radzyń Podlaski średnio żyznych gleb bielicowych i brunatnych, a także w nawiązaniu do omawianego powyżej aspektu przetwórstwa mleka, większość (60% ogółu) lokalnych gospodarstw rolnych zajmuje się produkcją zwierzęcą. Wśród upraw dominują zboża, głównie owies, żyto i pszenżyto.

Produkcja przemysłowa w Gminie Radzyń Podlaski jest raczej znikoma i stanowi jedynie funkcję uzupełniającą względem rolnictwa. W sektorze przemysłowo-budowlanym zatrudnionych jest nieco ponad 15% mieszkańców ośrodka. Dodatkowo 8% ogółu społeczności pracuje w handlu, transporcie oraz obsłudze turystyki i rekreacji (gastronomia, hotelarstwo).

Generalnie, w Gminie Radzyń Podlaski na 1000 mieszkańców pracuje 71 osób (stan na dzień 31. grudnia 2020 r. wg GUS). Bezrobocie rejestrowane (stosunek liczby zarejestrowanych bezrobotnych do liczby ludności aktywnej ekonomicznie) w 2020 roku wynosiło 7%. Spośród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy aż 801 osób wyjeżdżało do pracy do sąsiednich ośrodków, zaś 243 pracujących przyjeżdżało doń spoza jej granic. Saldo przyjazdów i wyjazdów wynosiło wówczas -558.

Jak podaje GUS, w 2020 roku w Gminie Radzyń Podlaski w rejestrze REGON zarejestrowanych było łącznie 605 podmiotów, w tym 513 stanowiły osoby fizyczne, prowadzące własną działalność. Zarejestrowano wówczas 64 nowe przedsiębiorstwa, natomiast wyrejestrowano 17. Wśród podmiotów posiadających osobowość prawną dominowały spółki cywilne. Najwięcej, bo aż 590, było mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających od 0 do 9 pracowników. Osoby fizyczne, prowadzące działalność gospodarczą najczęściej trudniły się budownictwem (29%) oraz handlem hurtowym i detalicznym, a także naprawą pojazdów samochodowych (22%).

Do największych przedsiębiorstw, działających w granicach Gminy należą:

- POLTOREX Sp. z o.o. w Bedlnie Radzyńskim – producent elementów nawierzchni torowej dla PKP,
- Przedsiębiorstwo Przemysłu Paszowego „Bacutil” Sp. z o.o. w Bedlnie Radzyńskim,

- Zakład Zagospodarowania Odpadów Komunalnych w Adamkach k. Radzyna Podlaskiego Sp. z o.o.

Z uwagi na rolniczy charakter Gminy ocena jej atrakcyjności inwestycyjnej, określanej m.in. przez pryzmat przyciągniętych lub działających na terenie ośrodka inwestorów zewnętrznych jest niejednoznaczna. Analiza ostatniego dostępnego raportu IBnGR na temat atrakcyjności inwestycyjnej województw i podregionów Polski¹ wskazuje, że rozwój Gminy Radzyń Podlaski jest dość mocno ograniczony niską atrakcyjnością inwestycyjną całego województwa lubelskiego (14 miejsce w Polsce). Na niekorzyść działa ponadto przynależność Gminy do mało atrakcyjnego podregionu bialskiego – najniższa atrakcyjność inwestycyjna zarówno w kontekście działalności usługowej, zaawansowanej technologicznie jak i przemysłowej.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Gmina Radzyń Podlaski leży na granicy dwóch krain geograficznych: Nizin Środkowopolskich i Polesia. Jej zachodnia część Gminy przynależy do Równiny Łukowskiej oraz Pradoliny Wieprza, wschodnia zaś pokrywa się z obszarami Zakłęsłości Łomaskiej i Równiny Parczewskiej. Rzędne terenu wahają się tu w niewielkim przedziale – od 140 do 170 m n.p.m..

Okolice, w której położona jest Gmina Radzyń Podlaski, należy do wschodnio-małopolskiego regionu klimatycznego. Cechy charakterystyczne tutejszego klimatu to dłuższa zima, ciepłe lato oraz krótki okres trwania wiosny i jesieni, z dużymi amplitudami temperatur powietrza. Przeważają wiatry, wiejące z kierunków: zachodniego i południowo-zachodniego. Dość częste są również wiatry północne i północno-zachodnie.

Na terenie Gminy przeważają gleby średniej bądź słabej jakości. Największy udział mają gleby bielcowe i pseudo bielcowe (wytworzone na piaskach lub glinach) oraz gleby brunatne. W dolinach rzecznych występują z kolei gleby organogeniczne – głównie torfowe i mułowo-torfowe.

W obrębie Gminy Radzyń Podlaski znajdują się nieliczne obszarowe formy ochrony przyrody, zajmujące łącznie zaledwie 0,15% powierzchni ośrodka. Są to:

- rezerwat przyrody „Czapliniec” – utworzony w 1973 roku w celu ochrony miejsca lęgowego czapli siwej,
- obszar Natura 2000 „Dolina Tyśmienicy” – stwierdzono tu stanowiska rzadkich gatunków roślin, np. grzybień biały, rosiczka czy najmniejsza roślina kwiatowa świata – wolfię bezkorzeniową.

Rycina 7. Rezerwat przyrody „Czapliniec”

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski

¹ Atrakcyjność inwestycyjna województw i podregionów Polski 2016, Instytut Badań nad Gospodarką Rynkową, Gdańsk 2016 r.

Na terenie Gminy występuje ponadto 11 pomników przyrody w postaci okazałych drzewostanów oraz 10 użytków ekologicznych, o łącznej powierzchni prawie 28 ha.

Gmina Radzyń Podlaski w całości leży w dorzeczu rzeki Wieprz, w zlewni Białki oraz prawobrzeżnych dopływów Tyśmienicy: Bystrzycy i Piwonii. Główną rzeką na omawianym obszarze jest Białka, która wpływa na terytorium Gminy od strony wschodniej i płynie w kierunku zachodnim do Radzyna Podlaskiego, przecinając miasto horyzontalnie. Następnie zawija na południe i poniżej miejscowości Paszki Duże uchodzi do Tyśmienicy. Zachodnią część Gminy nawadnia rzeka Bystrzyca; wzdłuż wschodniej granicy przepływa natomiast Piwonia. Zasób wód powierzchniowych uzupełniają ponadto inne naturalne ciekły oraz kanały i rowy melioracyjne.

Na terenie Gminy nie funkcjonuje żadna oczyszczalnia ścieków. Nieczystości z wsi Radowiec i Zabiele odbierane są przez oczyszczalnię miejską, zlokalizowaną w Radzynie Podlaskim i zarządzaną przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych.

SFERA TECHNICZNA

Według danych GUS zasoby mieszkaniowe w 2020 roku wyniosły dokładnie 2 553 lokale. Przeciętna powierzchnia użytkowa pojedynczego lokum osiągała wówczas 100,8 m² (w 2016 r. było to 99,4 m²), przy czym powierzchnia użytkowa przypadająca na jedną osobę wynosiła 31,9 m². Jest to zdecydowanie więcej, niż średnia dla województwa lubelskiego z tego samego roku (29,4 m²). Niższy jest natomiast stopień wyposażenia gospodarstw domowych w instalacje techniczno-sanitarne – przykładowo, dostęp do gazociągu ma obecnie niespełna 5% mieszkań, podczas gdy średnio na obszarach wiejskich w województwie wskaźnik ten osiąga aż 46%. Do wodociągu podłączonych jest 87% lokali mieszkalnych.

Analiza stanu zabudowy mieszkaniowej w Gminie pokazuje, że część mieszkańców funkcjonuje w dość trudnych warunkach. Według danych GUS tylko 72% mieszkań wyposażonych jest w łazienkę, a 75% posiada ustęp spłukiwany. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest zazwyczaj zła sytuacja finansowa rodzin lub zbyt wysoki koszt kredytu budowlanego oraz wykonania dokumentacji, potrzebnej do wydania pozwolenia na budowę.

Większość obiektów mieszkalnych na terenie Gminy Radzyń Podlaski posiada własne urządzenia grzewcze o różnorodnych źródłach zasilania (paliwa stałe, płynne, elektryczne). Z centralnego ogrzewania korzysta około 58% domów. Zgodnie z zapisami Strategii Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski na lata 2016-2030, w chwili obecnej nie przewiduje się tworzenia nowych systemów ciepłowniczych.

Na terenie Gminy Radzyń Podlaski występują liczne budowle zabytkowe, posiadające wysoką wartość historyczno-kulturową, które wyraźnie oddziałują na tożsamość społeczności lokalnej. Wśród najbardziej imponujących obiektów architektury, wpisanych do Centralnego Rejestru Zabytków, należy wymienić:

- Zespół pałacowo-parkowy w Białce,
 - Założenie pałacowo-ogrodowe
- Rycina 6. Założenie pałacowo-ogrodowe w Branicy Radzyńskiej

- w Branicy Radzyńskiej,
- Zespół dworsko-parkowy w Żabikowie,
- „Sanktuarium Leśne” pw. św. Antoniego Padewskiego.

Źródło: Strategia Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski

W skład krajobrazu kulturowego Gminy wchodzi ponadto obiekty nieobjęte ścisłą ochroną konserwatorską, wpisane do Gminnej Ewidencji Zabytków. Wśród nich znalazły się m.in. budynki mieszkalne, prezentujące ludową zabudowę drewnianą z początku XX wieku, a także liczne kapliczki i krzyże przydrożne. Do najciekawszych obiektów uwzględnionych w Ewidencji należą jednak:

- pochodzący z końca XIX w. budynek dworca kolejowego stacji Radzyń Podlaski w Bednie Radzyńskim,
- „Fortalicjum” z XVII wieku w Białce,
- Grób Powstańców Styczniowych w Jaskach,
- Czworaki w zespole folwarcznym w Ustrzeszy,
- wiadukt kolejowy w Siedlanowie.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKcjONALNA

Gmina Radzyń Podlaski jest jednostką wiejską o charakterze typowo rolniczym. Według Strategii Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski na lata 2016-2030, w 2016 roku w strukturze wykorzystania gruntów użytki rolne zajmowały 10 207 ha, co stanowiło aż 65,9% całkowitej powierzchni Gminy. Same grunty orne miały powierzchnię 7 715 ha. Innymi formami użytkowania terenu, jakie odnotowano, były: lasy i grunty zadrzewione/zakrzewione, które pokrywały wówczas 30% powierzchni Gminy oraz tereny zurbanizowane i zabudowane, stanowiące nieco ponad 3%. Pozostałe obszary pokryte są wodami powierzchniowymi lub stanowią użytki ekologiczne, bądź też pozostają niewykorzystane.

Na obszarze Gminy Radzyń Podlaski wyznaczonych jest szesnaście rejonów występowania złóż kruszywa naturalnego. Wydobywa się w nich przede wszystkim piaski i żwiry (Brzostowiec, Płudy, Ustrzesz) oraz torf (Krasew). Największy obszar górniczy na terenie Gminy stanowi kopalnia kruszywa „Olszewnica”, zlokalizowana w południowej części ośrodka, na terenie Lasów Państwowych. Jest ona eksploatowana przez Lubelskie Kopalnie Surowców Mineralnych.

Gmina Radzyń Podlaski w całości pokryta jest Miejscowym Planem Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radzyń Podlaski, który został przyjęty uchwałą Nr XXXVIII/228/10 Rady Gminy Radzyń Podlaski z dnia 28 października 2010 r.

W zagospodarowaniu przestrzennym Gminy widoczne są silne związki z miastem. Ze względu na pierścieniowe położenie Gminy wokół ośrodka miejskiego, stanowi ona jego rezerwy terenowe i jest jedynym możliwym kierunkiem jego rozwoju. Ów rozwój odbywać się może przede wszystkim poprzez sukcesywne wchłanianie kolejnych terenów pod budownictwo miejskie bądź lokalizację nowej zabudowy

mieszkańców i usług na terenie Gminy. Ponadto, obszar wiejski pełni rolę swego rodzaju uzupełnienia względem funkcji miejskich, w szczególności w zakresie rolniczej przestrzeni produkcyjnej.

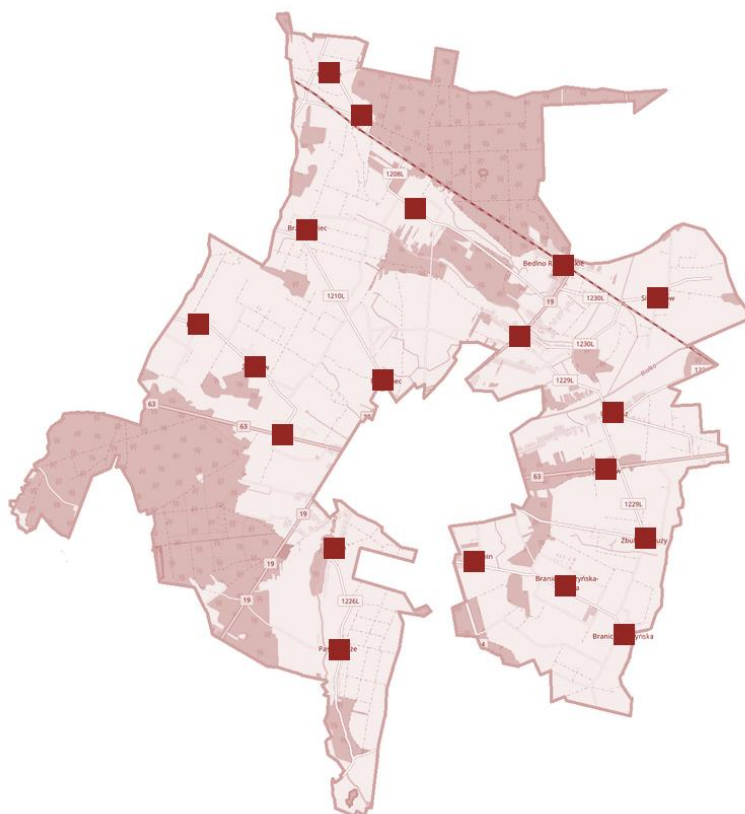
Z racji bliskości miasta, pełniącego funkcje ponadlokalne, w obrębie Gminy Radzyń Podlaski nie wykształcił się dotychczas żaden wyraźnie dominujący ośrodek o znaczeniu lokalnym. Miejscowościami wspomagającymi względem miasta są wsie zlokalizowane wzdłuż głównych tras komunikacyjnych – Biała, Białka oraz Paszki Duże.

Na sieć komunikacyjną w granicach Gminy Radzyń Podlaski składają się zarówno drogi krajowe, wojewódzkie jak i lokalne (powiatowe oraz gminne). Podstawowy szkielet tworzą dwie trasy rangi krajowej: DK19, przecinająca Gminę w kierunku północ-południe, biegnąca od przejścia granicznego w Kuźnicy, przez Białystok, Lublin, Rzeszów, aż do granicy ze Słowacją oraz DK63, która przebiega przez teren Gminy horyzontalnie, łącząc przejście graniczne w Sławatyczach z Obwodem Kaliningradzkim, po drodze zahaczając m.in. o Łuków, Łomżę i Giżycko. Drogi wojewódzkie na terenie Gminy Radzyń Podlaski reprezentuje prowadząca do Parczewa DW814. Pozostałe połączenia (głównie wewnętrzne) obsługują drogi powiatowe i gminne. Dokładny ich wykaz, wraz z podaniem przebiegu, można odnaleźć w dokumencie Strategii Rozwoju Gminy Radzyń Podlaski na lata 2016-2030 oraz w Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radzyń Podlaski.

Przez teren Gminy Radzyń Podlaski przebiega jedna linia kolejowa, uruchomiona w 2017 roku po kilkunastoletnim okresie zamknięcia. Obsługuje ona przede wszystkim ruch pasażerski, umożliwiając dojazd do Warszawy oraz Lublina.

Układ ruralistyczny Gminy Radzyń Podlaski jest raczej mało harmonijny i niejednoznaczny kompozycyjnie. Miejscowości rozmieszczone są w sposób nierównomierny, co podyktowane jest przede wszystkim strukturą komunikacyjną. Najwięcej wsi leży we wschodniej części Gminy, a także na północny-zachód od miasta. Obszary przy północnej granicy Gminy oraz w jej zachodniej części wykluczone są z możliwości ich zagospodarowania, gdyż zajmują je kompleksy leśne.

Rycina 4. Rozmieszczenie miejscowości w Gminie Radzyń Podlaski

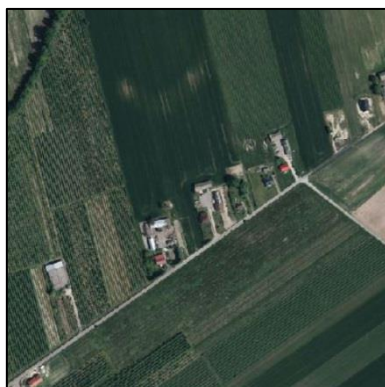
Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://pl.wikipedia.org/>
[dostęp 27.01.2022]

Pod względem typologii osadnictwa Gminę Radzyń Podlaski charakteryzuje raczej niewielkie zróżnicowanie. Przeważają wsie o pasmowym układzie przestrzennym (tzw. ulicówki), charakteryzujące się zwartą zabudową mieszkaniową, zlokalizowaną wzdłuż drogi po obu jej stronach. Taki kształt reprezentują np. wieś Zabiele, Biała czy Płudy. Nieliczne miejscowości przybierają formę rzędówki – luźna zabudowa wzdłuż drogi, często występująca tylko po jednej jej stronie (Józefów, Marynin). Wskazać można ponadto wsie, które wyewoluowały z układu pasmowego i obecnie przyjmują formę wielodrożnicy, np. Ustrzesz czy Żabików.

Rycina 5. Typologia osadnictwa w Gminie Radzyń Podlaski

Zabiele
(ulicówka)

Józefów
(rzędówka)

Ustrzesz
(wielodrożnica)

Źródło: opracowanie własne na podstawie <https://mapy.geoportal.gov.pl/>
[dostęp: 27.01.2022]

Zabudowa mieszkaniowa w Gminie Radzyń Podlaski ukształtowana została głównie w oparciu o tradycyjną funkcję ośrodka, jaką jest rolnictwo. Dominującą formą budownictwa jest charakterystyczna dla osadnictwa wiejskiego zabudowa zagrodowa – domy mieszkalne jednorodzinne z towarzyszącymi im budynkami gospodarczymi, przeważnie w układzie U-kształtnym. W bezpośrednim sąsiedztwie miasta obserwuje się natomiast tendencję do powstawania nowoczesnego budownictwa wolnostojącego o standardach typowo miejskich.

Teren Gminy Radzyń Podlaski jest w pełni zwodociągowany. Podstawą zaopatrzenia w wodę są tu grupowe wodociągi wiejskie. Dwa wodociągi posiadają własne ujęcia wód podziemnych, które zlokalizowane są w miejscowościach Biała oraz Branica Radzyńska–Kolonja. Ponadto, dwie wsie: Jaski i Główne podłączone są do wodociągu czerpiącego wodę z ujęcia w miejscowości Paskudy (gmina Ulan-Majorat).

Zaopatrzenie Gminy w energię elektryczną odbywa się za pośrednictwem linii napowietrznych średniego (ok 70 km) oraz niskiego napięcia (195 km długości). Linie kablowe występują sporadycznie. Główny Punkt Zasilający znajduje się w Białej, na przebiegu linii wysokiego napięcia 110 kW, łączącej Łuków z Kockiem. W Miejscowym Planie Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Radzyń Podlaski wyznaczony jest także korytarz pod budowę sieci 110 kW w kierunku Międzyrzecza Podlaskiego. Na terenie Gminy zlokalizowanych jest ponadto 85 stacji transformatorowych.

Przez teren Gminy przebiegają dwa gazociągi: wysokiego ciśnienia w północno-zachodniej części ośrodka oraz średniego ciśnienia, przecinający część południowo-wschodnią. W Białej zlokalizowane są stacje redukcyjne – jedna obsługuje miasto Radzyń Podlaski, zaś druga powstała dla potrzeb gazociągu średniego ciśnienia. Niedawno sieć przesyłową poprowadzono również w kierunku Białki i Bedlna Radzyńskiego, dzięki czemu istniejący obecnie układ umożliwi zaopatrywanie w gaz ziemny terenu całej Gminy oraz daje możliwości jego dalszej rozbudowy.

W obrębie Gminy Radzyń Podlaski głównym dostawcą usług telekomunikacyjnych jest Telekomunikacja Polska S.A.. Powszechny dostęp do Internetu posiadają wszystkie szkoły oraz instytucje użyteczności

publicznej. Na terenie Gminy działają też wszyscy dostępni na polskim rynku dostawcy usług telefonii komórkowej.

3. METODYKA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I OBSZARU REWITALIZACJI

Wyznaczenie obszarów zdegradowanych w Gminie Radzyń Podlaski zostało przeprowadzone przy pomocy analizy wskaźnikowej wzmocnionej następnie analizą jakościową.

Kluczową metodą diagnozy sytuacji w Gminie prowadzącą do wyznaczenia obszaru zdegradowanego była analiza wskaźnikowa (wielokryterialna), obejmująca obszar Gminy Radzyń Podlaski w podziale na jednostki pomocnicze wyznaczone w jej ramach - sołectwa. Dzięki temu, analiza umożliwiła przedstawienie sytuacji Gminy w podziale na najmniejsze jednostki administracyjne Gminy, wyznaczone w drodze uchwał z dnia 28.04.2017, dając jednocześnie wiarygodne i miarodajne dane. Wyjątek stanowi jedynie sołectwo Adamki – ze względu na fakt, iż sołectwo to zostało wydzielone z miejscowości Biała i mieszkańcy sołectwa Adamki to de facto część mieszkańców miejscowości Biała, dane dla tych dwóch jednostek analizowano łącznie. Następnie tak zebrane dane poddano porównaniu do średniej wartości danego wskaźnika dla całej Gminy. Na potrzeby analizy wykorzystano zestaw wskaźników dla 5 analizowanych sfer, tj. społecznej (w szczególności w zakresie bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz. U. poz. 1696 i 2473), poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), gospodarczej (stopnia przedsiębiorczości, kondycji lokalnych przedsiębiorstw), środowiskowej (w zakresie standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska), technicznej (w zakresie stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami) i funkcjonalno-przestrzennej (w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych).

Analiza jakościowa prowadzona była z wykorzystaniem dwóch podejść: w formie interpretacji wyników otrzymanych w poszczególnych obszarach analizy wielokryterialnej i formułowania na tej bazie wniosków w analizowanych sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej, a także w formie wniosków z badania ankietowego przeprowadzonego wśród mieszkańców Gminy Radzyń Podlaski.

Prace analityczne rozpoczęto od wyboru odpowiednich wskaźników, jak najpełniej obrazujących istniejące problemy i degradację we wskazanych czterech sferach w Gminie Radzyń Podlaski. Dobór wskaźników dokonany został w oparciu o *Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Radzyń Podlaski na lata 2016 – 2026*, w której wyznaczono główne cele polityki społecznej Gminy zorientowane na rozwiązanie zdiagnozowanych w dokumencie problemów społecznych, głównie w obszarze bezrobocia, problemów rodzin z dysfunkcjami, osób starszych, z niepełnosprawnościami, czy aktywizacji lokalnej społeczności. Poniżej przedstawiono listę wskaźników poddanych analizie:

- 1) Sfera społeczna** – do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w sferze społecznej posłużono się zestawem wskaźników obrazujących koncentrację negatywnych zjawisk. Należą do nich:
- Gęstość zaludnienia w 2020 r.,
 - Dynamika zmiany liczby ludności w latach 2015-2020 (%),
 - Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności sołectwa w 2020 r. (%),
 - Liczba osób niepełnosprawnych na 1000 mieszkańców sołectwa w 2020 r.,
 - Liczba korzystających ze świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 mieszkańców sołectwa w 2020 r.,
 - Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w wieku 3-5 lat ogółem (%)
 - Udział uczniów z problemami w nauce w ogólnej liczbie uczniów rok szkolny 2019/2020 (%)
 - Liczba organizacji pozarządowych (w tym stowarzyszenia zwykłe) na 1000 mieszkańców sołectwa w 2020 roku,
 - Liczba odnotowanych przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców sołectwa w 2020 roku,
 - Liczba osób zgłoszonych do GKRPA na 1000 mieszkańców w 2020 roku
 - Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności sołectwa w 2020,
 - Liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności sołectwa w 2020,
 - Liczba czytelników w bibliotece w ogólnej liczbie mieszkańców w 2020 r. (%).
- 2) Sfera gospodarcza** – w sferze gospodarczej punktem wyjściowym do wyznaczenia obszarów zdegradowanych była analiza kwestii koncentracji przedsiębiorczości a także problemu bezrobocia na terenie gminy Radzyń Podlaski na podstawie wskaźników:
- Liczba działających podmiotów gospodarczych na 1000 mieszkańców w 2020 roku,
 - Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na 1000 mieszkańców w 2020 r.,
 - Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 1000 mieszkańców w 2020 r.
- 3) Sfera środowiskowa** – podstawą wyznaczenia obszarów zdegradowanych w sferze środowiskowej była analiza ilości wyrobów zawierających azbest na obszarze sołectwa oraz powierzchni obszarów prawnie chronionych pod względem walorów środowiskowych:
- Powierzchnia wyrobów zawierających azbest w powierzchni sołectwa w 2019 roku (m²),
 - Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie sołectwa/osiedla (ha) w 2020 roku.
- 4) Sfera techniczna** – celem określenia miejsc koncentracji negatywnych zjawisk w sferze technicznej wykorzystano wskaźniki:
- Udział gminnych zdegradowanych obiektów o przeznaczeniu kulturowym i/lub zabytkowych w budynkach ogółem w 2020 roku (%),
 - Udział obiektów o charakterze zabytkowym na terenie sołectwa w budynkach ogółem w 2020 roku (%),
 - Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci wodociągowej w budynkach ogółem w 2020 roku (%),

- Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami (brak windy, podjazdów itp.) na 1000 mieszkańców w 2020 r.

5) Sfera przestrzenno-funkcjonalna – do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano zestaw wskaźników obrazujących koncentrację negatywnych zjawisk, a należą do nich:

- Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powierzchni sołectwa w 2020 (km),
- Liczba miejsc z infrastrukturą społeczną w tym: place zabaw, siłownie na powietrzu, zagospodarowana zieleń publiczna na 1000 mieszkańców (liczba obiektów sportowych i rekreacyjnych na 1000 mieszkańców w 2020 roku).

Po wyborze wskaźników zebrano dane liczbowe dotyczące poszczególnych sołectw Gminy Radzyń Podlaski. Dane zostały pozyskane z Urzędu Gminy w Radzynie Podlaskim i jednostek organizacyjnych gminy oraz Komendy Powiatowej Policji w Radzynie Podlaskim i Powiatowego Urzędu Pracy w Radzynie Podlaskim, a także Urzędu Statystycznego w Lublinie. Na ich podstawie wyliczone zostały wskaźniki obrazujące problemy społeczne, gospodarcze, środowiskowe i przestrzenno-funkcjonalne. Następnie wyniki zostały porównane ze średnią wartością wskaźnika dla obszaru gminy, przyjmując wartości powyżej lub poniżej średniej (w zależności od wskaźnika) jako te charakteryzujące się koncentracją negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach. Stanowiło to podstawę do wyznaczenia obszarów Gminy Radzyń Podlaski, w których można zauważyć wyraźnie gorszą sytuację społeczną niż średnia w Gminie oraz w których współwystępują gorsze wskaźniki związane z występowaniem problemów gospodarczych, środowiskowych i przestrzenno-funkcjonalnych – obszary te zakwalifikowano jako obszary zdegradowane Gminy Radzyń Podlaski.

Sołectwa wchodzące w skład obszaru zdegradowanego, w których analiza wykazała występowanie stanu kryzysowego, tzn. cechujące się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, a także szczególnie istotne z punktu widzenia rozwoju całej Gminy, zostały uznane za obszar rewitalizacji.

Do graficznego zobrazowania poszczególnych elementów analizy wskaźnikowej wykorzystano narzędzie GIS (Geographic Information System). Dzięki temu możliwe było przestrzenne zobrazowanie wartości każdego ze wskaźników na obszarze Gminy, a następnie dzięki nałożeniu różnych warstw, uwidocznienie wyraźnie gorszej sytuacji społecznej, współwystępującej z problemami gospodarczymi, przestrzenno-funkcjonalnymi i środowiskowymi.

Każdy ze wskaźników został przedstawiony w postaci kartogramu. Jest to metoda prezentacji kartograficznej, w której obszar o najmniej korzystnej wartości wskaźnika jest obszarem o najwyższym nasyceniu koloru. Dodatkowo chcąc zobrazować porównanie do średniej dla Gminy, oznaczono szrafurą sołectwa charakteryzujące się wartością wskaźnika gorszą od średniej dla Gminy.

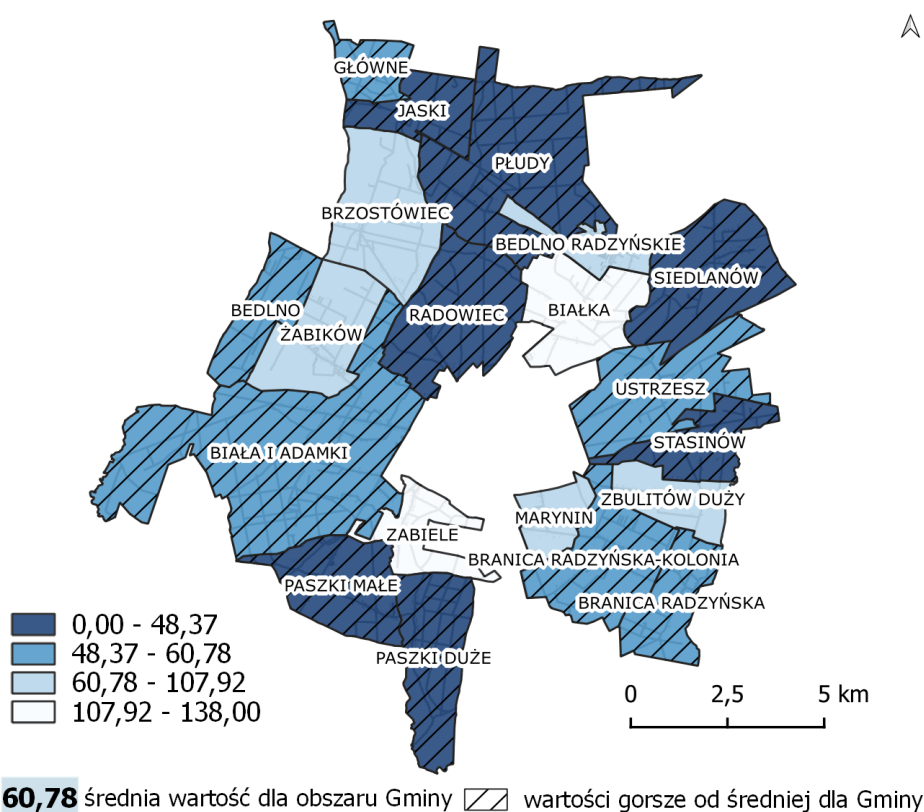
Kluczowym elementem delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji były konsultacje społeczne z mieszkańcami Gminy. Konsultacje prowadzone były dwuetapowo. W pierwszej kolejności zaangażowano mieszkańców Gminy w przeprowadzoną w ramach procesu delimitacji analizę jakościową - poproszono ich o wypełnienie ankiety, w której wypowiedzieli się na temat zauważanych przez siebie problemów w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. W drugim etapie mieszkańców zaproszono do konsultacji społecznych całości dokumentu – na stronie internetowej Gminy umieszczono informację o konsultacjach społecznych z prośbą o przesyłanie wypełnionych formularzy uwag na adres e-mail lub składanie ich w formie papierowej w siedzibie Urzędu Gminy.

4. DELIMITACJA OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH - ANALIZA WSKAŹNIKOWA

Analiza wskaźnikowa, prowadzona w podziale administracyjnym na sołectwa, stanowiła główne narzędzie umożliwiające delimitację obszarów charakteryzujących się koncentracją negatywnych zjawisk na obszarze Gminy Radzyń Podlaski. W niniejszym podrozdziale przedstawiono zestawienie wskaźników obrazujących problemy Gminy w sferze społecznej i pozostałych, tj. gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej w podziale na jednostki pomocnicze (sołectwa) gminy Radzyń Podlaski.

SFERA SPOŁECZNA

Mapa delimitacyjna 1. Gęstość zaludnienia w 2020 r. (os./km²)

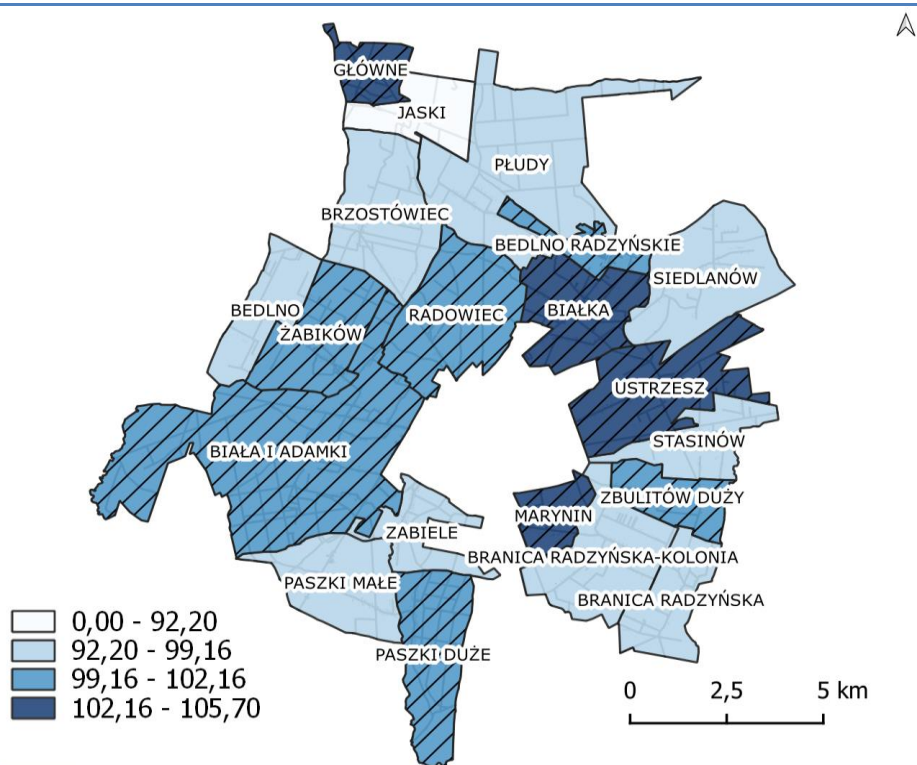

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	51,56	STASINÓW	41,19
BIAŁKA	110,85	JASKI	22,40
ZABIELE	137,69	PŁUDY	18,60
PASZKI DUŻE	46,31	BRZOSTÓWIEC	61,85
PASZKI MAŁE	45,79	RADOWIEC	21,70
MARYNIN	90,85	BEDLNO	57,89
BRANICA RADZYŃSKA	50,29	ŻABIKÓW	72,44
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	53,04	BEDLNO RADZYŃSKIE	96,21
ZBULITÓW DUŻY	77,27	SIEDLANÓW	42,45
USTRZESZ	57,75	GŁÓWNE	59,49
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			60,78

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Wskaźnik gęstości zaludnienia w gminie Radzyń Podlaski osiągnął wartość 60,78 os./km². Analiza danych statystycznych na obszarze poszczególnych sołectw pozwala zauważyć, że Gmina charakteryzuje się dość zróżnicowanym poziomem gęstości zaludnienia. Dla przykładu najwyższa wartość ww. wskaźnika to 137,69 os./km² dla sołectwa Zabiele, podczas gdy najniższa to zaledwie 18,60 os./km² w przypadku sołectwa Płudy. Nasuwa się zatem wniosek, iż większą koncentracją ludności cechują się, w większości przypadków, sołectwa okalające główny ośrodek miejski powiatu – Radzyń Podlaski. Jednocześnie niski poziom zagęszczenia ludności sołectw może pociągać za sobą inne negatywne zjawiska, takie jak niski poziom więzi społecznych, niska aktywność społeczna i obywatelska, które w przypadku występowania innych problemów społecznych (np. bezrobocie, niepełnosprawność, uzależnienia) może prowadzić do wykluczenia społecznego. Dlatego też za kryzysową uznano wartość wskaźnika poniżej średniej dla Gminy, którą odnotowano w sołectwach: Płudy, Radowiec, Jaski, Stasinów, Siedlanów, Paszki Małe, Paszki Duże, Branica Radzyńska, Biała, Ustrzesz, Bedlno i Główne.

Mapa delimitacyjna 2. Dynamika zmiany liczby ludności w latach 2015-2020 (%)

99,16 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	100,67	STASINÓW	98,07
BIAŁKA	102,47	JASKI	87,72
ZABIELE	96,35	PŁUDY	96,30
PASZKI DUŻE	100,86	BRZOSTÓWIEC	99,13
PASZKI MAŁE	97,90	RADOWIEC	100,93
MARYNIN	105,65	BEDLNO	94,68
BRANICA RADZYŃSKA	97,32	ŻABIKÓW	100,38
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	99,12	BEDLNO RADZYŃSKIE	100,00
ZBULITÓW DUŻY	101,31	SIEDLANÓW	97,69
USTRZESZ	102,22	GŁÓWNE	104,35

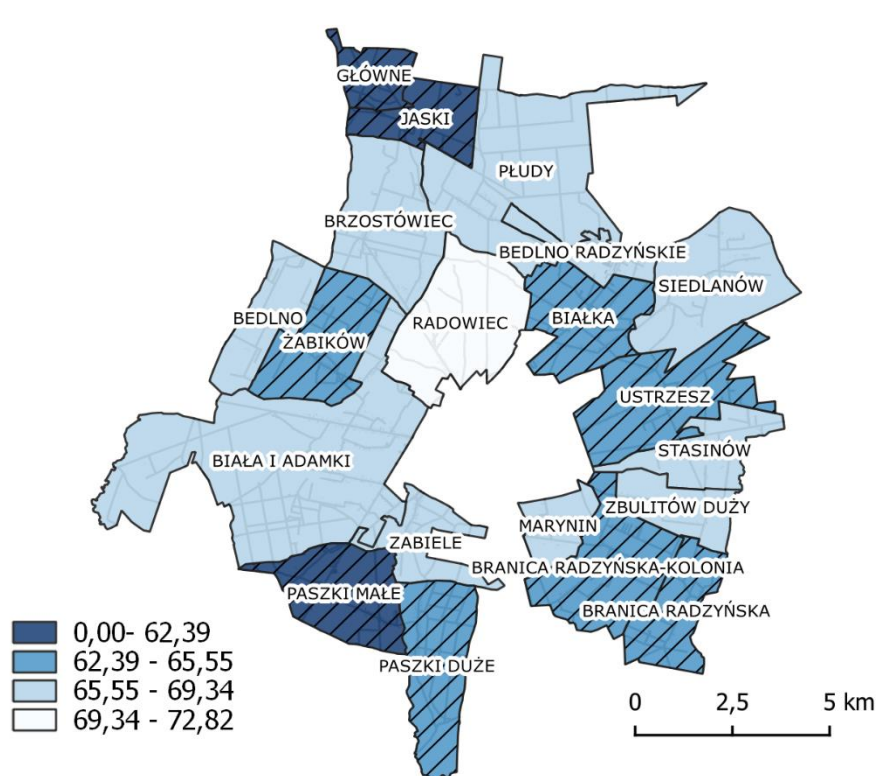
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY

99,16

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Wskaźnik dynamika zmian liczby ludności umożliwia porównanie tempa zmian liczby ludności dla dwóch lub więcej obszarów. W przypadku gdy liczba ludności w analizowanym okresie uległa zmniejszeniu, to wskaźnik przyjmie wartość mniejszą niż 100, a im mniejsza wartość wskaźnika, tym większy nastąpił ubytek ludności danego obszaru. Natomiast jeśli nastąpił wzrost liczby ludności w badanym okresie, to wskaźnik dynamiki przyjmuje wartości większe niż 100, a im większa wartość wskaźnika, tym większy nastąpił przyrost liczby ludności. Wartość 100 oznacza, że liczba ludności w badanym okresie nie zmieniła się. Wartość wskaźnika dla całej Gminy osiągnęła wartość 99,66, co potwierdza stopniowy ubytek ludności na jej obszarze. Najniższe wartości wskaźnika odnotowano dla sołectw: Jaski, Bedlno, Płudy, Zabiele, Branica Radzyńska, Siedlanów, Paszki Małe, Stasinów, Branica Radzyńska – Kolonia i Brzostówiec.

Mapa delimitacyjna 3. Udział osób w wieku produkcyjnym w ogólnej liczbie ludności sołectwa w 2020 r. (%)

65,55 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

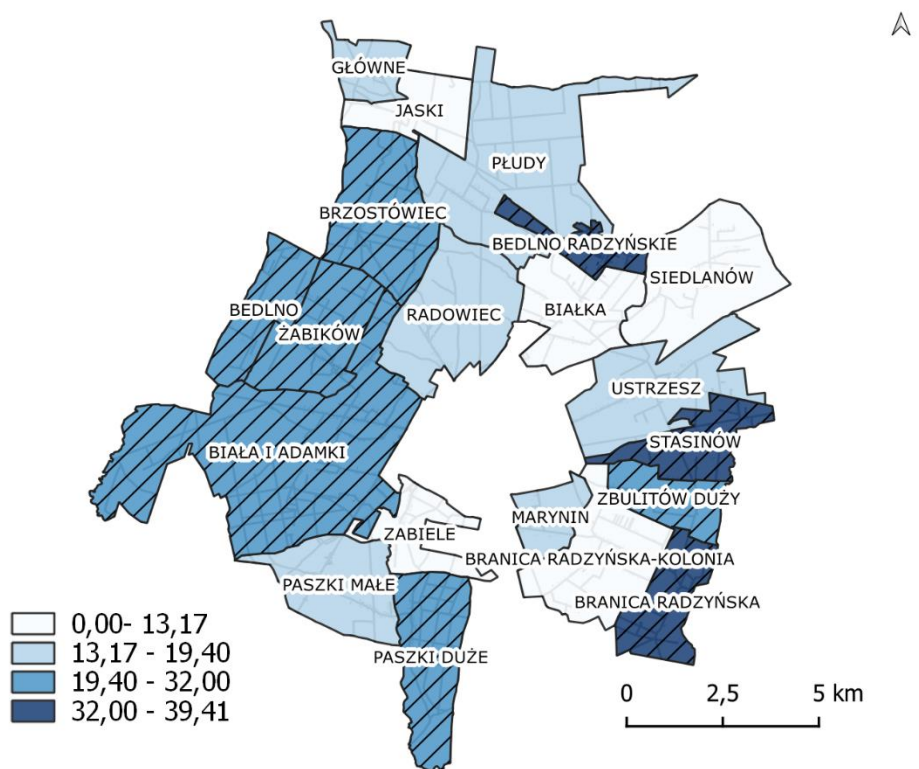
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	66,74	STASINÓW	67,00
BIAŁKA	65,31	JASKI	60,00
ZABIELE	65,59	PŁUDY	66,67
PASZKI DUŻE	65,43	BRZOSTÓWIEC	67,96
PASZKI MAŁE	60,74	RADOWIEC	72,81
MARYNIN	66,03	BEDLNO	68,42
BRANICA RADZYŃSKA	63,78	ŻABIKÓW	65,08
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	64,52	BEDLNO RADZYŃSKIE	66,92
ZBULITÓW DUŻY	66,56	SIEDLANÓW	67,54

USTRZESZ	64,92	GŁÓWNE	58,93
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			65,55

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Osoby w wieku produkcyjnym stanowią bardzo istotną grupę wiekową w lokalnej społeczności. Poza faktem stanowienia siły roboczej napędzającej gospodarkę danej jednostki, jest to część społeczności lokalnej pełniąca kluczowe funkcje społeczne. W tej grupie bowiem będą osoby zakładające rodziny, już wychowujące dzieci, ale także opiekujące się osobami starszymi. Mają one zatem bezpośredni wpływ na budowanie i kształtowanie społeczności gminy. Średnio 65,55 % populacji Gminy Radzyń Podlaski to osoby w wieku produkcyjnym. Sołectwami, które odnotowały niższą wartość wskaźnika są: Głównie, Jaski, Paszki Małe, Branica Radzyńska, Branica Radzyńska – Kolonia, Ustrzesz, Białka, Paszki Duże.

Mapa delimitacyjna 4. Liczba osób niepełnosprawnych na 1000 ludności sołectwa w 2020 r.

19,40 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	21,39	STASINÓW	39,41
BIAŁKA	12,71	JASKI	10,00
ZABIELE	12,61	PŁUDY	16,03
PASZKI DUŻE	20,00	BRZOSTÓWIEC	21,13
PASZKI MAŁE	15,34	RADOWIEC	13,82
MARYNIN	15,27	BEDLNO	28,07
BRANICA RADZYŃSKA	35,43	ŻABIKÓW	22,90
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	4,43	BEDLNO RADZYŃSKIE	34,22
ZBULITÓW DUŻY	25,72	SIEDLANÓW	7,11
USTRZESZ	14,47	GŁÓWNE	17,86

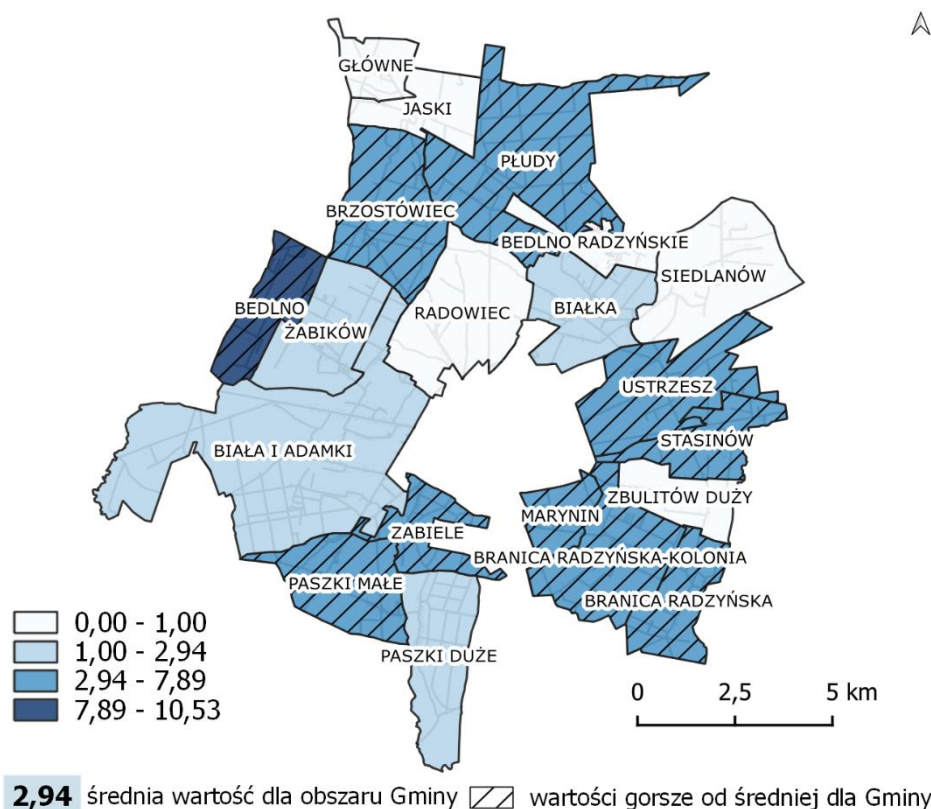
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY

19,40

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Wysoka liczba osób ze szczególnymi potrzebami, w tym z niepełnosprawnościami na danym obszarze ma istotne znaczenie z punktu widzenia rozwoju przestrzeni i infrastruktury publicznej, jej dostępności, ale także opieki społecznej. Dlatego też obszary w Gminie cechujące się wysokim odsetkiem osób z niepełnosprawnościami wymagają szczególnego planowania i związanych z tym nakładów finansowych ze strony Władz Gminy. W wyniku przeprowadzonej analizy określono udział osób z niepełnosprawnościami w przeliczeniu na 1000 mieszkańców danego sołectwa. W 9 z 20 sołectw stwierdzono wyższy udział osób z niepełnosprawnościami niż wartość wskaźnika dla gminy, a należą do nich sołectwa: Biała, Paszki Duże, Branica Radzyńska, Zbulitów Duży, Stasinów, Brzostówiec, Bedno, Żabików, Bedno Radzyńskie.

Mapa delimitacyjna 5. Liczba korzystających ze świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 ludności sołectwa w 2020 r.

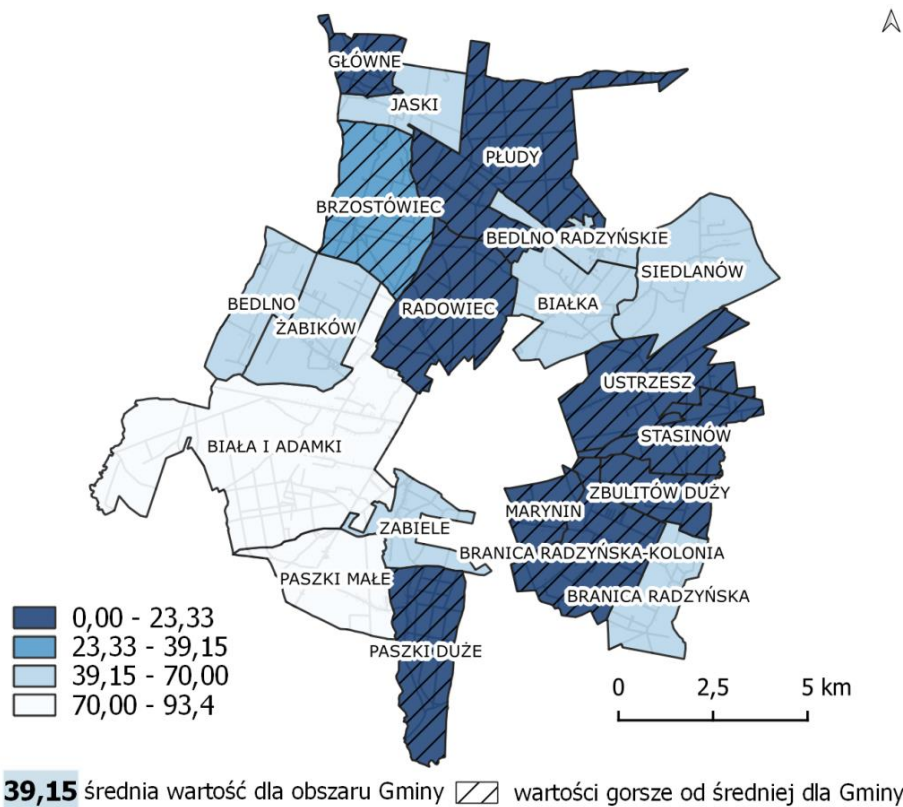
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	1,47	STASINÓW	4,93
BIAŁKA	1,27	JASKI	0,00
ZABIELE	3,60	PŁUDY	6,41
PASZKI DUŻE	2,86	BRZOSTÓWIEC	7,04
PASZKI MAŁE	3,07	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	3,82	BEDNO	10,53
BRANICA RADZYŃSKA	3,94	ŻABIKÓW	1,91
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	4,43	BEDNO RADZYŃSKIE	0,00
ZBULITÓW DUŻY	0,00	SIEDLANÓW	0,00

USTRZESZ	3,62	GŁÓWNE	0,00
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			2,94

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Radzynie Podlaskim

Pomoc społeczna umożliwia rozwiązanie trudnych sytuacji życiowych osobom niezdolnym do ich samodzielnego przezwyciężenia, pomagając w rozwiązaniu różnego rodzaju problemów, w tym związanych z ubóstwem. Działania w tym zakresie realizowane są przez GOPS w Radzynie Podlaskim. Liczba osób objętych pomocą społeczną w ramach danej jednostki pomocniczej gminy pozwala wnioskować o jej kondycji społecznej i poziomie życia mieszkańców. Średnia wartość wskaźnika liczba korzystających ze świadczenia z pomocy społecznej z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego na 1000 ludności sołectwa w 2020 r. dla Gminy Radzyna Podlaska wynosi 2,85. Jednostki, w których odnotowano wartość wyższą niż średnia dla Gminy to sołectwa: Zabiele, Paszki Duże, Paszki Małe, Marynin, Branica Radzyńska, Branica Radzyńska – Kolonia, Stasinów, Płudy, Brzostówiec, Bedlno.

Mapa delimitacyjna 6. Udział dzieci w wieku 3-5 lat objętych wychowaniem przedszkolnym w liczbie dzieci w wieku 3-5 lat ogółem (%)

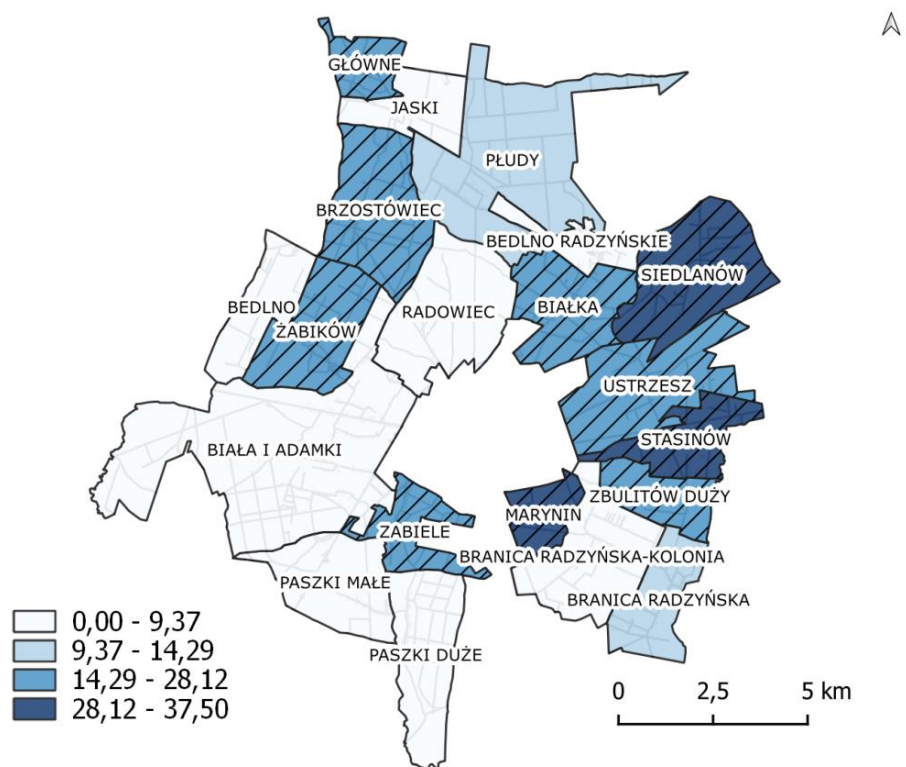
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	70,45	STASINÓW	20,00
BIAŁKA	59,26	JASKI	60,00
ZABIELE	46,67	PŁUDY	20,00
PASZKI DUŻE	0,00	BRZOSTÓWIEC	29,41
PASZKI MAŁE	93,33	RADOWIEC	20,00
MARYNIN	7,69	BEDLNO	50,00
BRANICA RADZYŃSKA	66,67	ŻABIKÓW	66,67

BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,00	BEDLNO RADZYŃSKIE	57,14
ZBULITÓW DUŻY	11,11	SIEDLANÓW	69,23
USTRZESZ	15,38	GŁÓWNE	20,00
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY		39,15/43,5	

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Edukacja jest ważnym miernikiem obrazującym poziom życia mieszkańców analizowanego obszaru. Jej dostępność stanowi bowiem o rozwoju najmłodszych członków lokalnej społeczności. Dostęp do edukacji, zwłaszcza jej wczesnych etapów w znaczący sposób wpływa również na rynek pracy, a co za tym idzie i gospodarkę Gminy, stanowiąc niekiedy o możliwościach rodziców w zakresie powrotu na rynek pracy. Jednocześnie ograniczona dostępność do wczesnych form edukacji i związane z tym problemy w powrocie na rynek pracy rodzica powodować mogą problemy rodziny w zakresie znacznego obniżenia poziomu życia, determinując konieczność szukania wsparcia w formie pomocy oferowanej w ramach opieki społecznej. W gminie Radzyń Podlaski wśród wszystkich dzieci w wieku 3-5 lat średnio nieco ponad 39% jest objętych wczesnymi formami edukacji na poziomie przedszkolnym. Najniższą wartość analizowany wskaźnik osiągnął na obszarze sołectw: Paszki Duże, Marynin, Branica Radzyńska-Kolonia, Zbuditów Duży, Ustrzesz, Stasinów, Płudy, Brzostówiec, Radowiec, Głównie.

Mapa delimitacyjna 7. Udział uczniów z problemami w nauce w ogólnej liczbie uczniów rok szkolny 2019/2020 (%)

14,29 średnia wartość dla obszaru Gminy [kreski] wartości gorsze od średniej dla Gminy

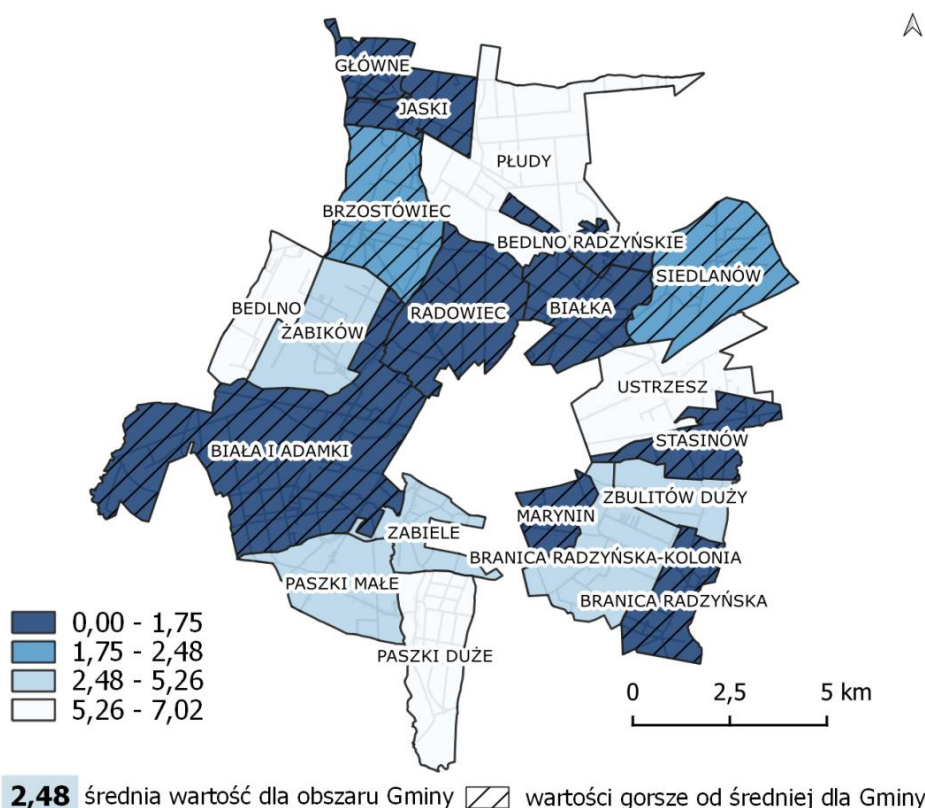
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	0,00	STASINÓW	37,50
BIAŁKA	16,42	JASKI	0,00
ZABIELE	27,78	PŁUDY	13,79
PASZKI DUŻE	0,00	BRZOSTÓWIEC	18,18

PASZKI MAŁE	8,82	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	30,00	BEDLNO	7,14
BRANICA RADZYŃSKA	13,64	ŻABIKÓW	17,65
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,00	BEDLNO RADZYŃSKIE	0,00
ZBULITÓW DUŻY	26,67	SIEDLANÓW	28,57
USTRZESZ	14,63	GŁÓWNE	25,00
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			14,29

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Kolejnym aspektem w zakresie edukacji jest kwestia problemów w nauce uczniów danego obszaru. Wartości wskaźnika świadczą bowiem mogą o niskim poziomie i jakości edukacji na danym obszarze, ale także o innych problemach dzieci i młodzieży wpływających na ich możliwości w zakresie rozwoju i zdobywania wiedzy. Do takich problemów często zaliczają się problemy społeczne rodziny, takie jak m.in. ubóstwo, uzależnienia, przemoc, które w znaczący sposób wpływają na rozwój dziecka, a jego problemy w nauce mogą być symptomem pozwalającym nieraz na zauważenie jego problemów na zupełnie innym podłożu. W ogólnej liczbie uczniów Gminy Radzyń Podlaski średnio nieco ponad 14% ma problemy w nauce. Wartości wyższe, świadczące o kryzysie odnotowano w sołectwach: Białka, Zabiele, Marynin, Zbulitów Duży, Ustrzesz, Stasinów, Brzostowiec, Żabików, Siedlanów, Głównie.

Mapa delimitacyjna 8. Liczba organizacji pozarządowych (w tym stowarzyszenia zwykłe) na 1000 ludności sołectwa w 2020 r.

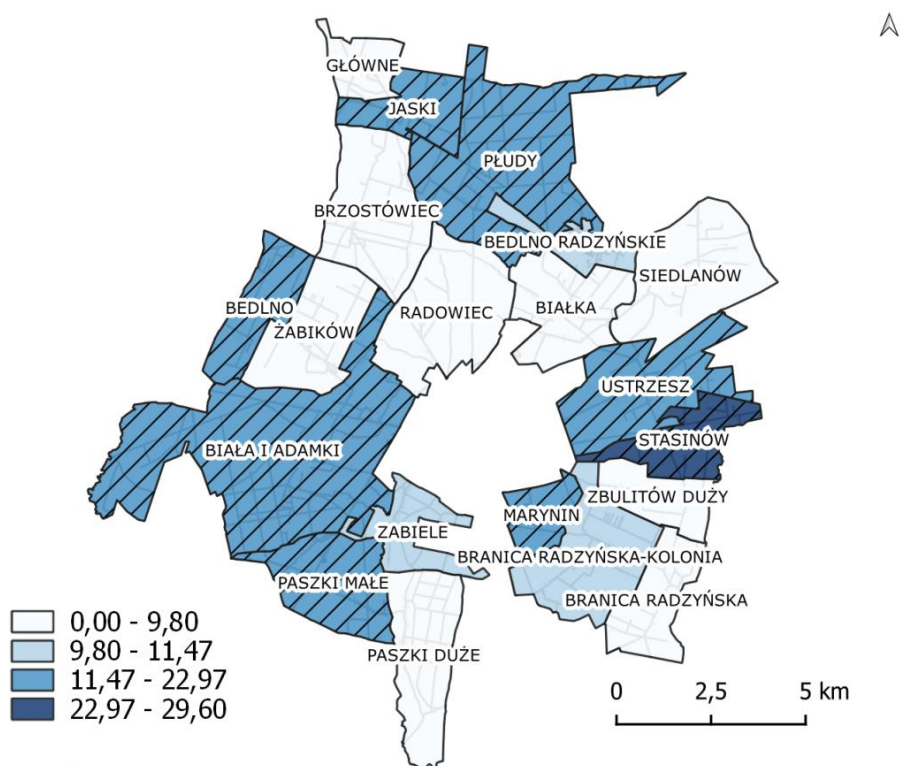
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	1,47	STASINÓW	0,00
BIAŁKA	1,27	JASKI	0,00
ZABIELE	3,60	PŁUDY	6,41

PASZKI DUŻE	5,71	BRZOSTÓWIEC	1,76
PASZKI MAŁE	3,07	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	0,00	BEDLNO	7,02
BRANICA RADZYŃSKA	0,00	ŻABIKÓW	3,82
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	4,43	BEDLNO RADZYŃSKIE	0,00
ZBULITÓW DUŻY	3,22	SIEDLANÓW	2,37
USTRZESZ	5,42	GŁÓWNE	0,00
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			2,48

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Działalność organizacji pozarządowych na obszarze gminy świadczy o kapitale społecznym obszaru, obrazując aktywności mieszkańców i ich społeczne zaangażowanie. Organizacje takie powstają z potrzeby i chęci wspólnego działania i realizacji wspólnych celów. Niska aktywność mieszkańców w tym obszarze może prowadzić do ogólnego marazmu, braku zainteresowania problemami dotyczącymi lokalną społeczność, a także niskiej aktywności obywatelskiej. Wspieranie działalności i współpraca z istniejącymi organizacjami typu NGO, a także wspieranie tworzenia nowych, stanowi jednocześnie ważny element działalności Władz Gminy, budujący zaufanie społeczności lokalnej poprzez współuczestniczenie w podejmowaniu kluczowych dla Gminy decyzji. W gminie Radzyń Podlaski średnio na 1000 mieszkańców przypada 2,48 organizacji pozarządowych. Najniższą wartość analizowany wskaźnik osiągnął na obszarze sołectw: Marynin, Branica Radzyńska, Stasinów, Jaski, Radowiec, Bedlno Radzyńskie, Siedlanów i Głównie, bowiem nie funkcjonuje tam żadna organizacja typu NGO. Wartość wskaźnika poniżej średniej odnotowano również w sołectwach: Biała i Adamki, Białka, Brzostówiec i Siedlanów.

Mapa delimitacyjna 9. Liczba odnotowanych przestępstw kryminalnych na terenie sołectwa na 1000 mieszkańców w 2020 r.

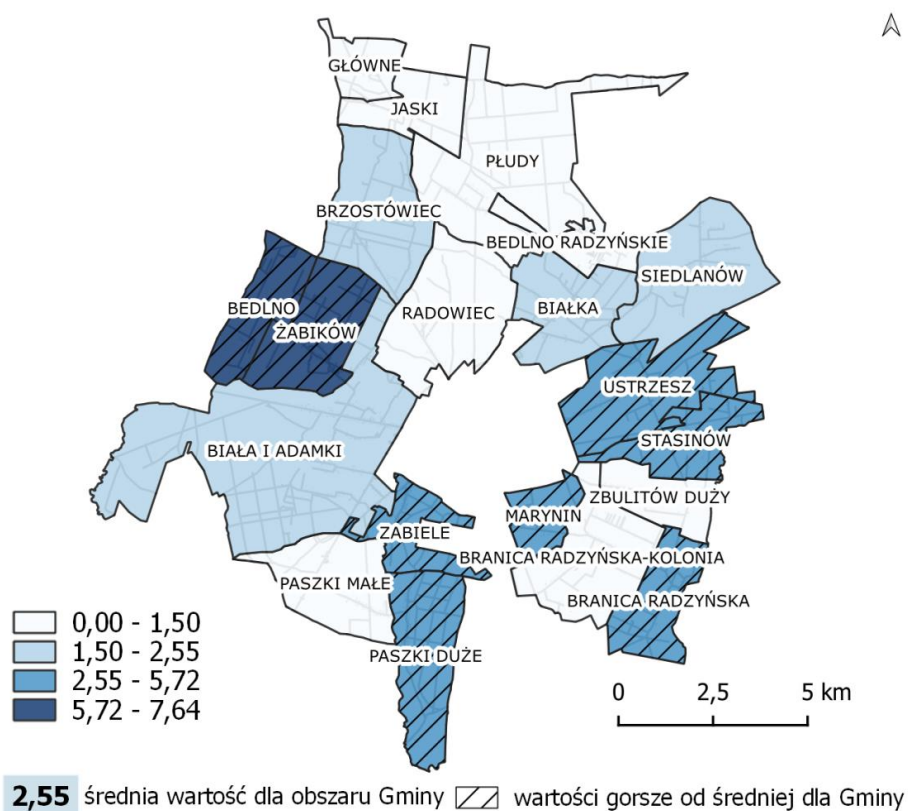
11,47 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	12,54	STASINÓW	29,56
BIAŁKA	5,08	JASKI	20,00
ZABIELE	10,81	PŁUDY	12,82
PASZKI DUŻE	8,57	BRZOSTÓWIEC	8,80
PASZKI MAŁE	15,34	RADOWIEC	9,22
MARYNIN	15,27	BEDLNO	14,04
BRANICA RADZYŃSKA	7,87	ŻABIKÓW	5,73
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	11,09	BEDLNO RADZYŃSKIE	11,41
ZBULITÓW DUŻY	3,22	SIEDLANÓW	9,48
USTRZESZ	12,66	GŁÓWNE	5,95
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			11,47

Źródło danych: Komenda Powiatowa Policji w Radzynie Podlaskim

Poziom bezpieczeństwa danego obszaru jest ważnym czynnikiem pozwalającym na wnioskowanie o poziomie życia społeczności lokalnej, ale także o rozwoju społeczno-gospodarczym Gminy. Jest to bowiem czynnik, który może odgrywać ważną rolę w ocenie atrakcyjności osiedleńczej danego obszaru zarówno dla obecnych mieszkańców Gminy, jak i przyciągania nowych. Liczba popełnionych przestępstw kryminalnych na danym obszarze pozwala także określić miejsca szczególnie niebezpieczne, w których występuje kumulacja zjawisk patologicznych i problemów społecznych. W Gminie Radzyna Podlaska w 2020 r. odnotowano łącznie 88 przestępstw kryminalnych, co daje średnią wartość dla Gminy równą 11,47. W przeliczeniu na 1 000 mieszkańców nasilenie tego zjawiska widoczne jest przede wszystkim w sołectwach: Biała, Paszki Mała, Marynin, Ustrzesz, Stasinów, Jaski, Płudy, Bedlno.

Mapa delimitacyjna 10. Liczba osób zgłoszonych do GKRPA na 1000 mieszkańców w 2020 r.

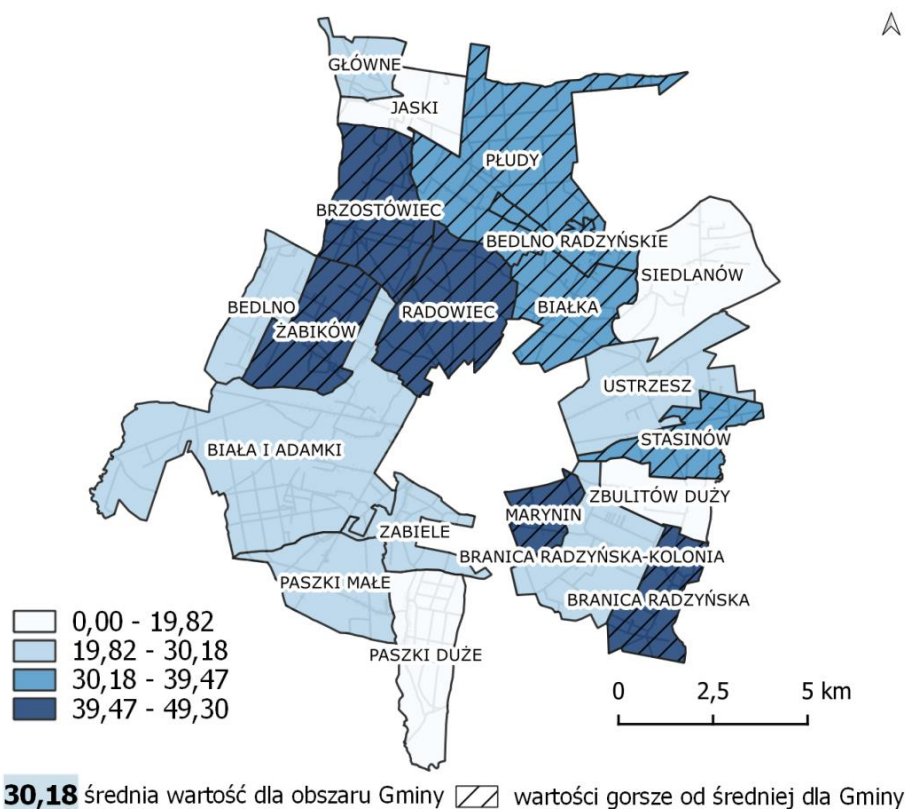

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	2,21	STASINÓW	4,93
BIAŁKA	2,54	JASKI	0
ZABIELE	3,60	PŁUDY	0
PASZKI DUŻE	5,71	BRZOSTÓWIEC	1,76
PASZKI MAŁE	0	RADOWIEC	0
MARYNIN	3,82	BEDLNO	7,02
BRANICA RADZYŃSKA	3,94	ŻABIKÓW	7,63
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0	BEDLNO RADZYŃSKIE	0
ZBULITÓW DUŻY	0	SIEDLANÓW	2,37
USTRZESZ	5,42	GŁÓWNE	0
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			2,55

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

O stanie kryzysowym na danym obszarze świadczy również uzależnienie społeczności lokalnej od alkoholu, bowiem zjawisku temu często towarzyszą problemy związane z występowaniem patologii społecznych, problemów bytowych, problemów opiekuńczo – wychowawczych czy przemocy. Co istotne, w przypadku problemów związanych z uzależnieniem jednego z członków rodziny, częstym problemem jest współuzależnienie pozostałych członków rodziny, co powoduje dodatkowe pogłębienie sytuacji problemowej. Na obszarze Gminy Radzyń Podlaski w 2020 roku zgłoszono do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych łącznie 23 osoby, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców daje średnią dla Gminy na poziomie 2,55. Wartości przewyższające średnią dla Gminy odnotowano w sołectwach: Zabiele, Paszki Duże, Marynin, Branica Radzyńska, Ustrzesz, Stasinów, Bedlno i Żabików.

Mapa delimitacyjna 11. Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności sołectwa w 2020 r.

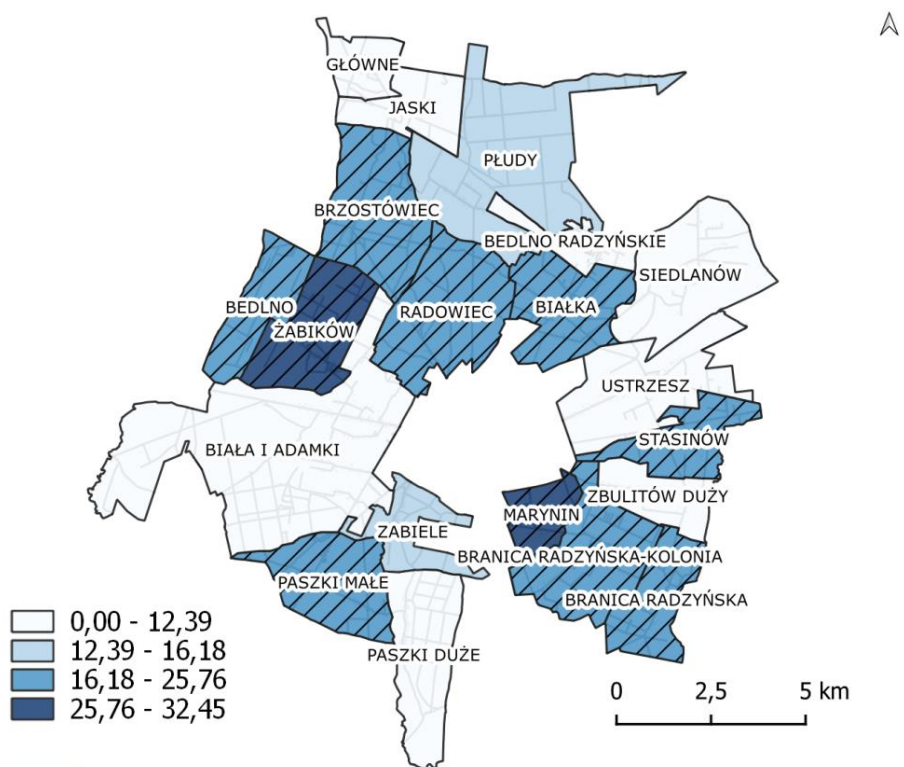

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	25,07	STASINÓW	34,48
BIAŁKA	30,50	JASKI	10,00
ZABIELE	25,23	PŁUDY	35,26
PASZKI DUŻE	11,43	BRZOSTÓWIEC	49,30
PASZKI MAŁE	27,61	RADOWIEC	41,47
MARYNIN	45,80	BEDLNO	28,07
BRANICA RADZYŃSKA	47,24	ŻABIKÓW	47,71
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	26,61	BEDLNO RADZYŃSKIE	30,42
ZBULITÓW DUŻY	19,29	SIEDLANÓW	18,96
USTRZESZ	25,32	GŁÓWNE	23,81
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			30,18

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Problem bezrobocia jest poważną przeszkodą w rozwoju społeczno-gospodarczym, z którą boryka się gospodarka kraju na każdym szczeblu. Jest to bowiem istotne, negatywne zjawisko społeczne, które zarazem jest jednym z trudniejszych do zwalczania. Zjawisko to jest przyczyną wielu problemów społecznych: ubóstwa i pogorszenia warunków życia, patologii, przestępczości oraz izolacji społecznej. W celu zminimalizowania problemu bezrobocia koniecznym jest podjęcie wszelkich działań zmierzających do włączenia społecznego, poprawy warunków i rozwoju przedsiębiorczości, które sprzyjają tworzeniu nowych miejsc pracy. Średnia wartość wskaźnika dla gminy Radzyń Podlaski osiągnęła poziom 30,18. Sołectwami, w których wartość wskaźnika jest wyższa niż średnia dla gminy są: Białka, Marynin, Branica Radzyńska, Stasinów, Płudy, Brzostowiec, Radowiec, Żabików i Beldno Radzyńskie.

Mapa delimitacyjna 12. Liczba osób długotrwale bezrobotnych zarejestrowanych na 1000 ludności sołectwa w 2020 r.

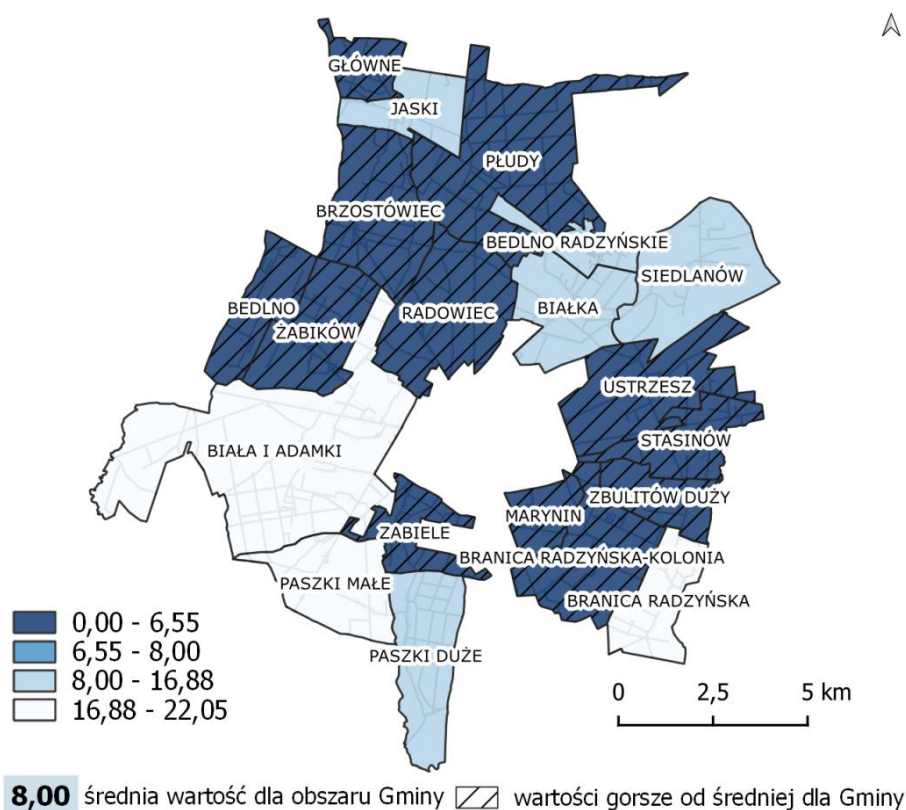
16,18 średnia wartość dla obszaru Gminy / hachurzone wartości gorsze od średniej dla Gminy

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	11,80	STASINÓW	19,70
BIAŁKA	16,52	JASKI	10,00
ZABIELE	14,41	PŁUDY	16,03
PASZKI DUŻE	5,71	BRZOSTÓWIEC	24,65
PASZKI MAŁE	18,40	RADOWIEC	23,04
MARYNIN	26,72	BEDLNO	17,54
BRANICA RADZYŃSKA	23,62	ŻABIKÓW	32,44
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	17,74	BEDLNO RADZYŃSKIE	7,60
ZBULITÓW DUŻY	9,65	SIEDLANÓW	7,11
USTRZESZ	9,04	GŁÓWNE	11,90
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			16,18

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Zjawisko długotrwałego bezrobocia definiowane jest jako pozostawanie bez zatrudnienia przez okres powyżej 12 miesięcy w przypadku osoby zarejestrowanej w urzędzie pracy jako bezrobotna. Jest to zjawisko szczególnie niekorzystne z punktu widzenia rynku pracy, a tym samym i gospodarki, ponieważ najczęściej świadczyć może o tym, że bezrobotny nie ma zamiaru czy możliwości podjęcia zatrudnienia bądź uzyskuje dochody z nielegalnych źródeł (np. praca „na czarno”). Problem długotrwałego bezrobocia dotyka często kobiety, które po urodzeniu dziecka mają trudności z powrotem na zajmowane wcześniej stanowisko lub ogólnie na rynek pracy. Średnia wartość wskaźnika dla gminy Radzyń Podlaski to 16,18. Sołectwami, w których wartość wskaźnika jest wyższa, co sugeruje sytuację kryzysową są: Białka, Paszki Małe, Marynin, Branica Radzyńska, Stasinów, Brzostówiec, Radowiec, Bedlno, Żabików.

Mapa delimitacyjna 13. Liczba czytelników w bibliotece w ogólnej liczbie mieszkańców w 2020 r. (%)

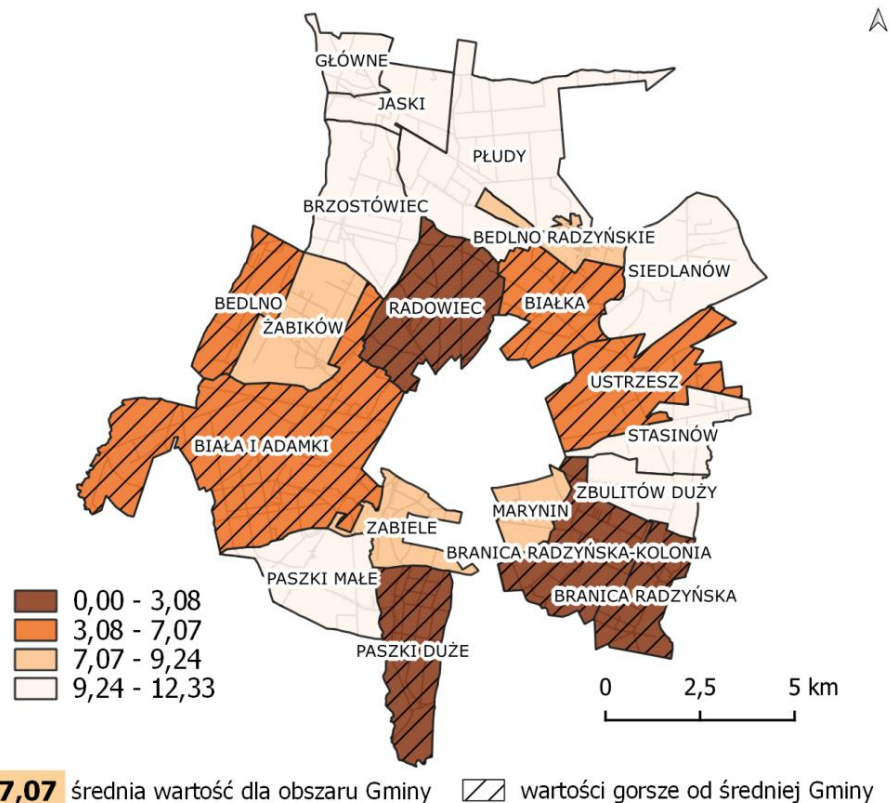
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	17,40	STASINÓW	1,48
BIAŁKA	15,37	JASKI	9,00
ZABIELE	5,59	PŁUDY	4,81
PASZKI DUŻE	16,29	BRZOSTÓWIEC	2,11
PASZKI MAŁE	17,18	RADOWIEC	1,38
MARYNIN	2,29	BEDLNO	3,16
BRANICA RADZYŃSKA	22,05	ŻABIKÓW	4,01
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	3,99	BEDLNO RADZYŃSKIE	11,03
ZBULITÓW DUŻY	1,93	SIEDLANÓW	10,90
USTRZESZ	5,97	GŁÓWNE	4,17
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			8,00

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Aktywność kulturalna mieszkańców danego obszaru świadczy o wysokim poziomie rozwoju danej społeczności. Jednym z jej aspektów jest poziom czytelnictwa, pozwala on bowiem wnioskować o poziomie wiedzy ogólnej, umiejętności samodzielnego myślenia, kreatywności i innowacyjności mieszkańców. Są to cechy o znaczącej wartości społecznej, wpływające również szerzej, na aspekty cenne dla gospodarki obszaru, m.in. poziom przedsiębiorczości, samodzielności, odwagi w podejmowaniu ryzyka i rozwijaniu nowych, innowacyjnych pomysłów. Sołectwami, w których odnotowano wartości niższe niż średnia dla gminy (8,00) są: Zabiele, Marynin, Branica Radzyńska-Kolonia, Zbulitów Duży, Ustrzesz, Stasinów, Płudy, Brzostówiec, Radowiec, Bedlno, Żabików i Głównie.

SFERA GOSPODARCZA

Mapa delimitacyjna 14. Liczba zarejestrowanych działających podmiotów gospodarczych na 1000 ludności sołectwa w 2020 r.

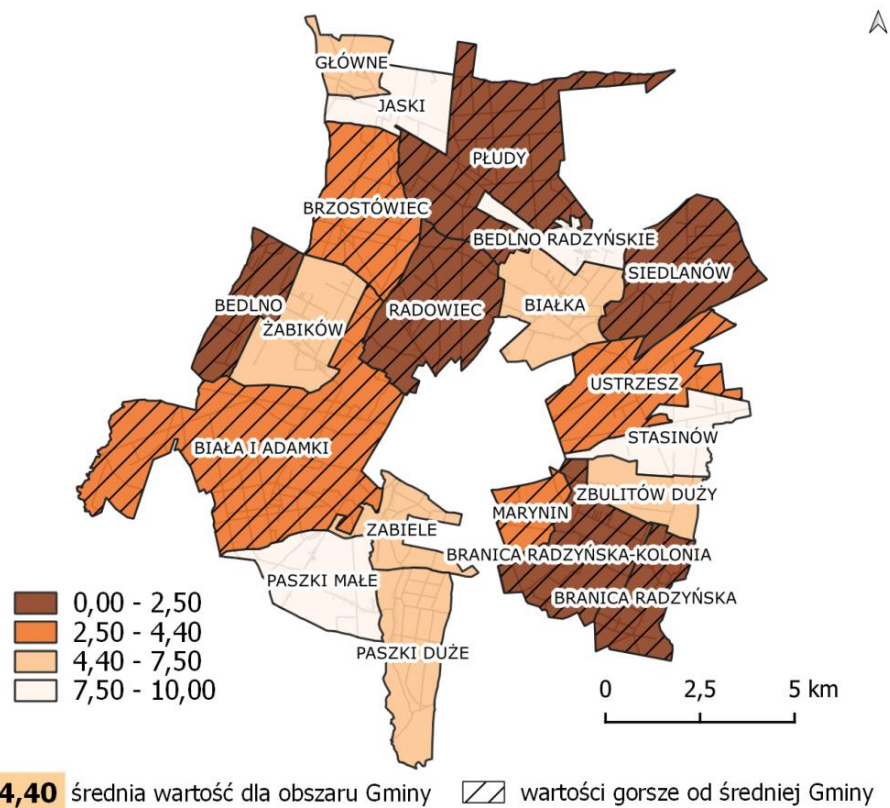
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	5,90	STASINÓW	9,85
BIAŁKA	5,08	JASKI	10,00
ZABIELE	9,01	PŁUDY	9,62
PASZKI DUŻE	2,86	BRZOSTÓWIEC	12,32
PASZKI MAŁE	12,27	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	7,63	BEDLNO	7,02
BRANICA RADZYŃSKA	0,00	ŻABIKÓW	7,63
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,00	BEDLNO RADZYŃSKIE	7,60
ZBULITÓW DUŻY	9,65	SIEDLANÓW	9,48
USTRZESZ	3,62	GŁÓWNE	11,90
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			7,07

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Jednym ze wskaźników obrazujących jakość kapitału ludzkiego w obszarze gospodarczym jest poziom przedsiębiorczości społeczności danego obszaru. Do kluczowych cech definiujących przedsiębiorczość zalicza się gotowość do podejmowania ryzyka, umiejętność dostrzegania potrzeb i doskonalenia pomysłów. Przedsiębiorcy - organizatorzy produkcji i gotowi do podejmowania ryzyka twórcy nowatorskich pomysłów pełnią ważne funkcje w gospodarce każdego szczebla, wprowadzają bowiem nowe wyroby na rynek i de facto tworzą nowe rynki, rozwijają nowe technologie, reorganizują przedsiębiorstwa w nowy, twórczy sposób. To właśnie oni decydują o poziomie autonomicznych inwestycji (niezależnych od regulacji państwa), wpływają w znaczący sposób na konkurencyjność gospodarki, a przez to na poziom bogactwa gminy, regionu, kraju. Przedsiębiorców, poza dążeniem do osiągnięcia zysku, charakteryzuje pragnienie niezależności, samorealizacji, urzeczywistnienia własnych wizji. Wszystkie wymienione cechy sprawiają, iż osoby prowadzące działalność gospodarczą są ważnymi członkami lokalnej społeczności. Będą to bowiem osoby zaangażowane, kreatywne, ale też dociekliwe.

Zatem analiza poziomu przedsiębiorczości danej jednostki administracyjnej pozwala wnioskować o poziomie zaradności mieszkańców oraz chęci pracy na własny rachunek. Niska liczba funkcjonujących przedsiębiorstw świadczy o niekorzystnych warunkach dla rozwoju gospodarczego, a konsekwencją tego będzie niska liczba miejsc pracy dla lokalnej społeczności. Do jednostek pomocniczych wyróżniających się najmniejszym zainteresowaniem przedsiębiorców, o czym wnioskować można po liczbie zarejestrowanych przedsiębiorstw w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, należą sołectwa: Biała, Białka, Paszki Duże, Ustrzesz i Bedlno. Najgorszą sytuację w tej sferze odnotowano w sołectwach: Branica Radzyńska, Branica Radzyńska – Kolonia i Radowiec – wartość wskaźnika dla tych jednostek wynosi 0.

Mapa delimitacyjna 15. Liczba podmiotów gospodarczych nowo zarejestrowanych na 1000 mieszkańców w 2020 r.

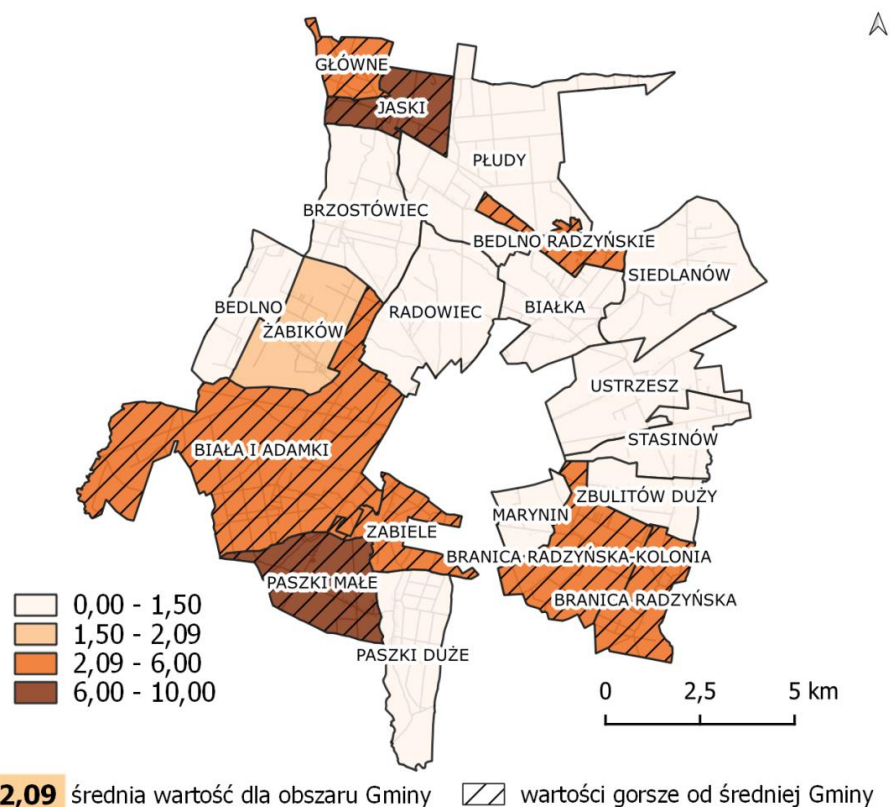

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	3,69	STASINÓW	9,85
BIAŁKA	5,08	JASKI	10,00
ZABIELE	5,41	PŁUDY	0,00
PASZKI DUŻE	5,71	BRZOSTÓWIEC	3,52
PASZKI MAŁE	9,20	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	3,82	BEDLNO	0,00
BRANICA RADZYŃSKA	0,00	ŻABIKÓW	5,73
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,00	BEDLNO RADZYŃSKIE	7,60
ZBULITÓW DUŻY	6,43	SIEDLANÓW	2,37
USTRZESZ	3,62	GŁÓWNE	5,95
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			4,40

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Nowo powstające przedsiębiorstwa świadczą o rozwoju gospodarki danego obszaru. Jest to zatem ważny czynnik obrazujący zarówno jakość samej gospodarki, pozwalający na zwiększenie konkurencyjności na lokalnym rynku, ale także generowanie wpływów do budżetu Gminy z tytułu podatków. Jest to również wskaźnik pozwalający na wnioskowanie co do poziomu życia mieszkańców. Nowe przedsiębiorstwa to nowe miejsca pracy dla mieszkańców danego obszaru, co w znaczący sposób może przełożyć się na rozwiązywanie problemów społecznych mieszkańców tj. ubóstwo, uzależnienie od środków otrzymywanych z pomocy społecznej, czy trudności w radzeniu sobie z prowadzeniem gospodarstwa domowego. Średnia wartość wskaźnika dla gminy Radzyń Podlaski osiągnęła poziom 4,40. Sołectwami, w których wartość wskaźnika jest niższa niż średnia dla gminy są: Biała i Adamki, Marynin, Branica Radzyńska, Branica Radzyńska-Kolonia, Ustrzesz, Płudy, Brzostówiec, Radowiec, Bedlno, i Siedlanów.

Mapa delimitacyjna 16. Liczba podmiotów gospodarczych wyrejestrowanych na 1000 mieszkańców w 2020 r.

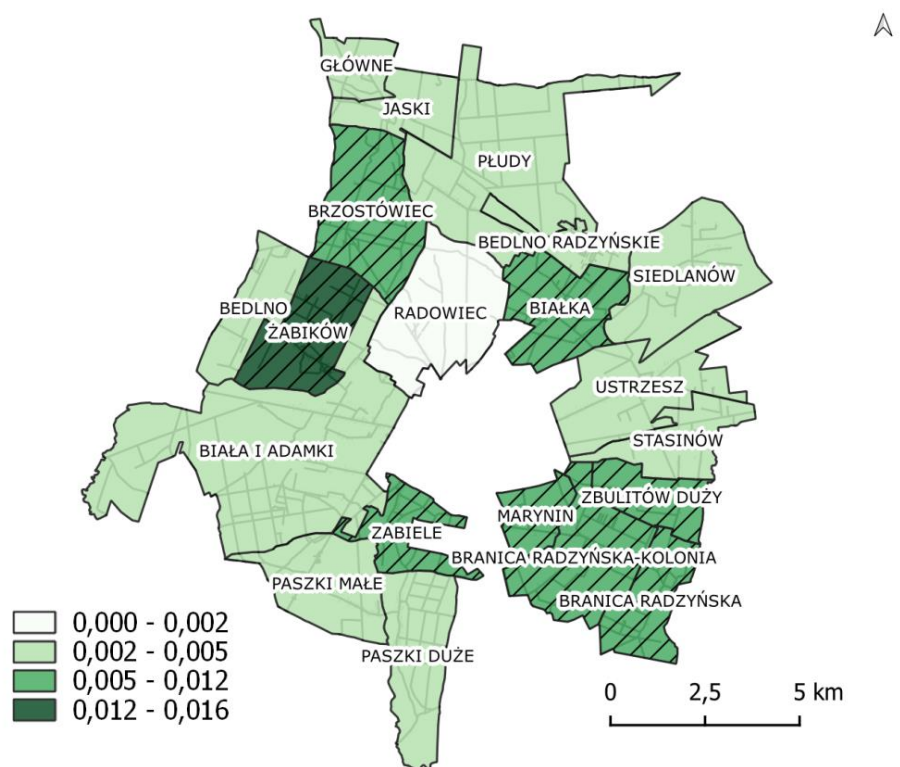
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	2,95	STASINÓW	0,00
BIAŁKA	1,27	JASKI	10,00
ZABIELE	3,60	PŁUDY	0,00
PASZKI DUŻE	0,00	BRZOSTÓWIEC	0,00
PASZKI MAŁE	6,13	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	0,00	BEDLNO	0,00
BRANICA RADZYŃSKA	3,94	ŻABIKÓW	1,91
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	2,22	BEDLNO RADZYŃSKIE	3,80
ZBULITÓW DUŻY	0,00	SIEDLANÓW	0,00
USTRZESZ	0,00	GŁÓWNE	5,95
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			2,09

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Analizując sytuację gospodarczą danego obszaru warto zwrócić również uwagę na przedsiębiorstwa wyrejestrowane, które zakończyły działalność gospodarczą. Podobnie jak liczba nowo powstających podmiotów gospodarczych, wskaźnik ten świadczyć może o poziomie atrakcyjności gospodarczej danego obszaru, czy warunkach prowadzenia działalności gospodarczej. Do jednostek pomocniczych wyróżniających się najwyższą liczbą przedsiębiorstw, które zakończyły działalność gospodarczą w przeliczeniu na 1 000 mieszkańców, należą sołectwa: Biała i Adamki, Zabiele, Paszki Małe, Branica Radzyńska, Branica Radzyńska – Kolonia, Jaski i Bedlno Radzyńskie.

SFERA ŚRODOWISKOWA

Mapa delimitacyjna 17. Powierzchnia wyrobów zawierających azbest w powierzchni sołectwa w 2019 r. (m²)

0,005 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

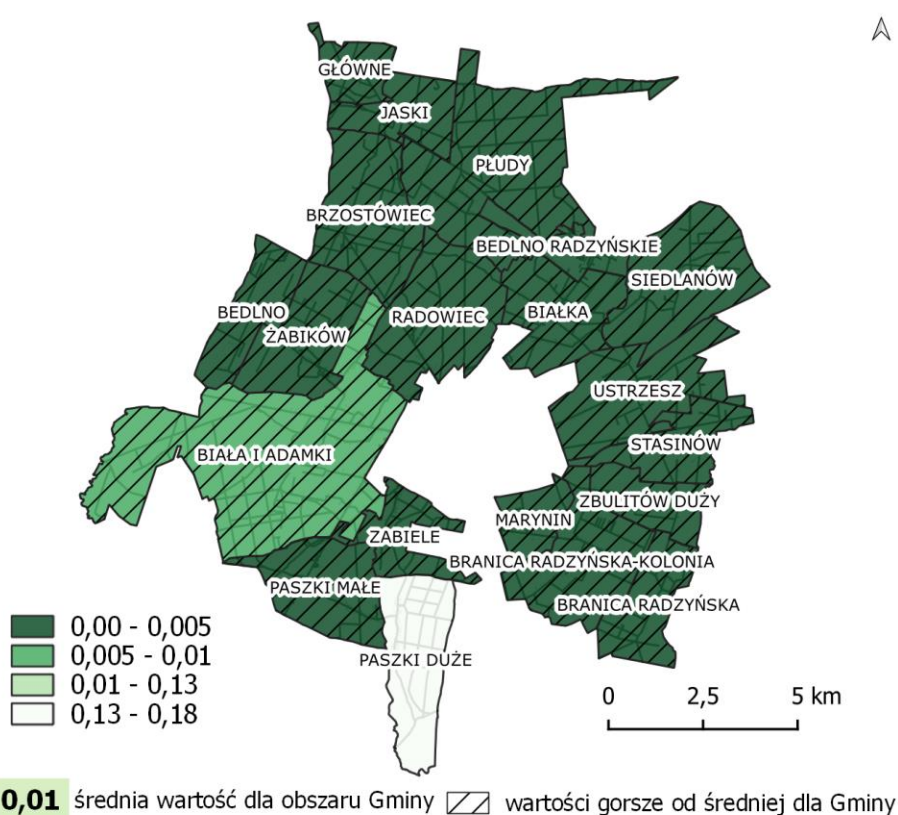
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	0,004	STASINÓW	0,004
BIAŁKA	0,007	JASKI	0,002
ZABIELE	0,006	PŁUDY	0,005
PASZKI DUŻE	0,004	BRZOSTÓWIEC	0,006
PASZKI MAŁE	0,004	RADOWIEC	0,002
MARYNIN	0,006	BEDLNO	0,005
BRANICA RADZYŃSKA	0,006	ŻABIKÓW	0,016
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,006	BEDLNO RADZYŃSKIE	0,004
ZBULITÓW DUŻY	0,010	SIEDLANÓW	0,005
USTRZESZ	0,004	GŁÓWNE	0,004
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			0,005

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Ilość azbestu na danym obszarze jest ważnym czynnikiem wpływającym na jakość środowiska naturalnego. Surowiec ten spotykany jest najczęściej w pokryciach dachowych. Jest to szczególnie niebezpieczny materiał, ze względu na występowanie w starych płytach włóknowo-cementowych (nazywanych kiedyś eternitem) od 11 do 13% rakotwórczego azbestu. Niezabezpieczone płyty są bardzo szkodliwe, nawet jeśli tylko leżą na dachu, bowiem deszcze wymywają z nich spoiwo cementowe, przez co wiązki włókien azbestu zostają odłonięte, rozszczepiają się i uwalniają do środowiska. Im bardziej zniszczone jest pokrycie dachowe, tym więcej włókien się uwalnia. Mechaniczne uszkodzenia płyt są

szczególnie niebezpieczne, bowiem mogą powodować łamanie się i kruszenie powłoki, czego konsekwencją jest wprowadzenie znacznych ilości szkodliwych substancji do środowiska. Dlatego też istotnym jest bezpieczne usuwanie starych płyt włóknowo-cementowych i innych wyrobów zawierających azbest oraz ich stosowna utylizacja. Gmina Radzyń Podlaski w 2011 roku przyjęła *Gminny program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Radzyń Podlaski na lata 2011 – 2029*, w ramach którego założono oczyszczenie obszaru gminy z azbestu przez usunięcie wyrobów zawierających ten surowiec. Ostatnia inwentaryzacja wyrobów zawierających azbest na obszarze Gminy miała miejsce w 2019 roku, dlatego też dla zobrazowania sytuacji wykorzystano te dane, które są najbardziej aktualnymi i najpełniejszymi posiadanymi przez Urząd Gminy. Średnia wartość tego wskaźnika to 0,005 m². Sołectwami, w których odnotowano wartości wyższe, co sugeruje sytuację kryzysową są: Białka, Zabiele, Marynin, Branica Radzyńska, Branica Radzyńska–Kolonia, Zbultów Duży, Brzostówiec, Żabików.

Mapa delimitacyjna 18. Powierzchnia obszarów prawnie chronionych na terenie sołectwa 2020 r. (ha)

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	0,00596	STASINÓW	0
BIAŁKA	0	JASKI	0
ZABIELE	0	PŁUDY	0
PASZKI DUŻE	0,17331	BRZOSTÓWIEC	0
PASZKI MAŁE	0	RADOWIEC	0
MARYNIN	0	BEDLNO	0
BRANICA RADZYŃSKA	0	ŻABIKÓW	0
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0	BEDLNO RADZYŃSKIE	0
ZBULITÓW DUŻY	0	SIEDLANÓW	0
USTRZESZ	0	GŁÓWNE	0,00188

ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY

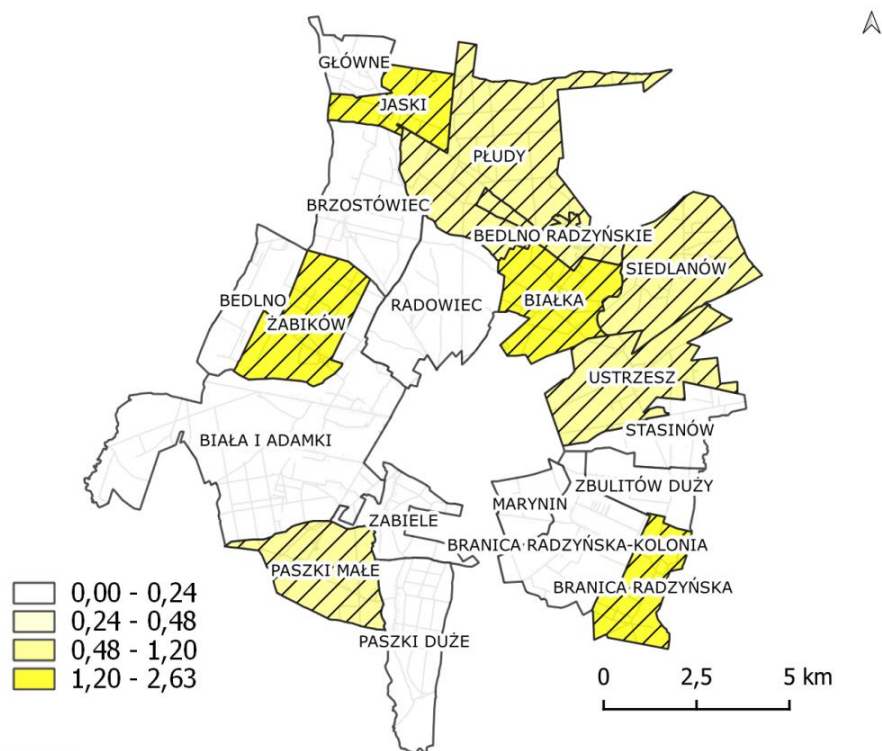
0,00906

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Gmina Radzyń Podlaski charakteryzuje się niewielką powierzchnią obszarów objętych ochroną ze względu na występowanie szczególnych walorów środowiskowych. Ma to swoje negatywne przełożenie zarówno na sferę środowiskową, jak i inne, m.in. gospodarczą. Może to bowiem świadczyć o stosunkowo przeciętnej lub nawet niskiej jakości środowiska naturalnego, w którym rzadko występujące gatunki roślin i zwierząt nie przetrwają. W sferze gospodarczej natomiast, tereny o większej kumulacji obszarów ciekawych przyrodniczo, mogą budować całą gałąź gospodarki lokalnej w oparciu o turystykę przyrodniczą, czy nawet łącząc kilka obszarów turystyki (np. przyrodniczą i historyczną) w skumulowany produkt turystyczny. W przypadku tego wskaźnika obszar niemal całej Gminy osiągnął wartości poniżej średniej lub 0, z wyjątkiem sołectwa Paszki Duże.

SFERA TECHNICZNA

Mapa delimitacyjna 19. Udział gminnych zdegradowanych obiektów o przeznaczeniu kulturowym i/lub zabytkowych w budynkach ogółem 2020 r. (%)

0,48 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

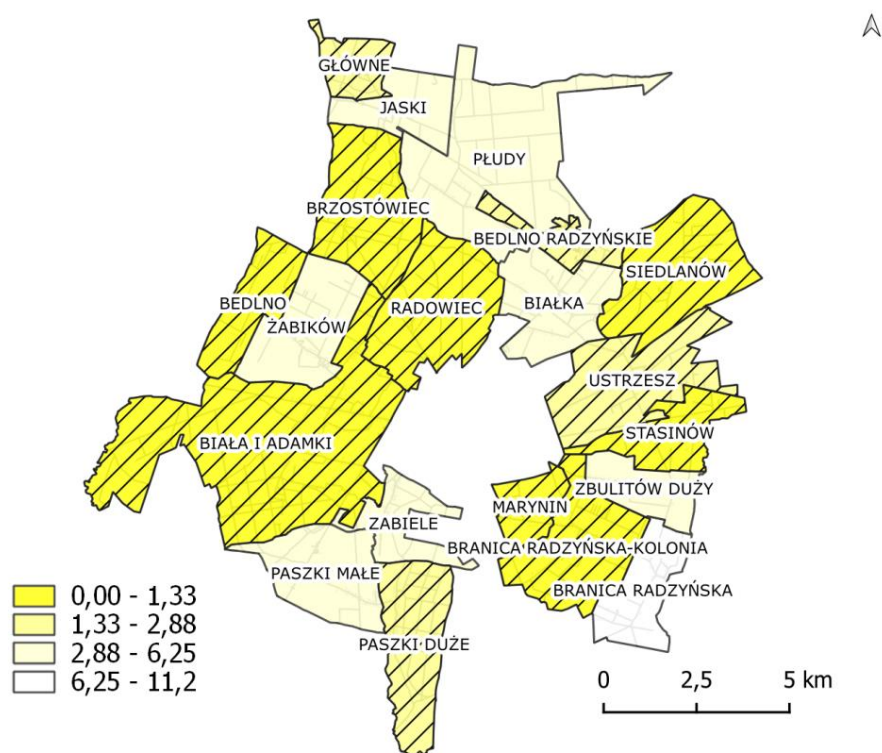
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA I ADAMKI	0	STASINÓW	0
BIAŁKA	1,20	JASKI	2,63
ZABIELE	0	PŁUDY	0,99
PASZKI DUŻE	0	BRZOSTÓWIEC	0
PASZKI MAŁE	1,06	RADOWIEC	0
MARYNIN	0	BEDLNO	0
BRANICA RADZYŃSKA	2,47	ŻABIKÓW	1,20

BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0	BEDLNO RADZYŃSKIE	1,01
ZBULITÓW DUŻY	0	SIEDLANÓW	0,67
USTRZESZ	0,50	GŁÓWNE	0
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			0,48

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Degradacja przestrzeni publicznej przejawia się m.in. w występowaniu zaniedbanych obiektów, np. budynków wymagających pilnych prac remontowych, budynków niewykorzystanych, które utraciły swoją funkcję, miejsc szerzenia patologii społecznych. Odpowiednie zagospodarowanie przestrzeni publicznej jest istotnym aspektem rozwoju społeczności lokalnej. Szczególną rolę w tym procesie odgrywają publiczne przestrzenie o przeznaczeniu kulturowym i zabytki. Ich degradacja może wpłynąć zarówno na dostęp do kultury, jak i motywację mieszkańców Gminy do uczestnictwa w wydarzeniach kulturalnych i ich zainteresowanie kulturą. Z powodu występowania problemów w zakresie degradacji obiektów zabytkowych i kulturowych, przestrzeń danej jednostki przestaje być reprezentacyjna, co przekłada się na atrakcyjność turystyczno-gospodarczą całej Gminy. Średnia wartość wskaźnika dla Gminy wyniosła 0,48. Wartości przewyższające średnią dotyczą sołectw: Białka, Paszki Małe, Branica Radzyńska, Ustrzesz, Jaski, Płudy, Brzostówiec, Żabików, Bedlno Radzyńskie i Siedlanów.

Mapa delimitacyjna 20. Udział obiektów o charakterze zabytkowym na terenie sołectwa w budynkach ogółem 2020 r. (%)

2,88 średnia wartość dla obszaru Gminy wartości gorsze od średniej dla Gminy

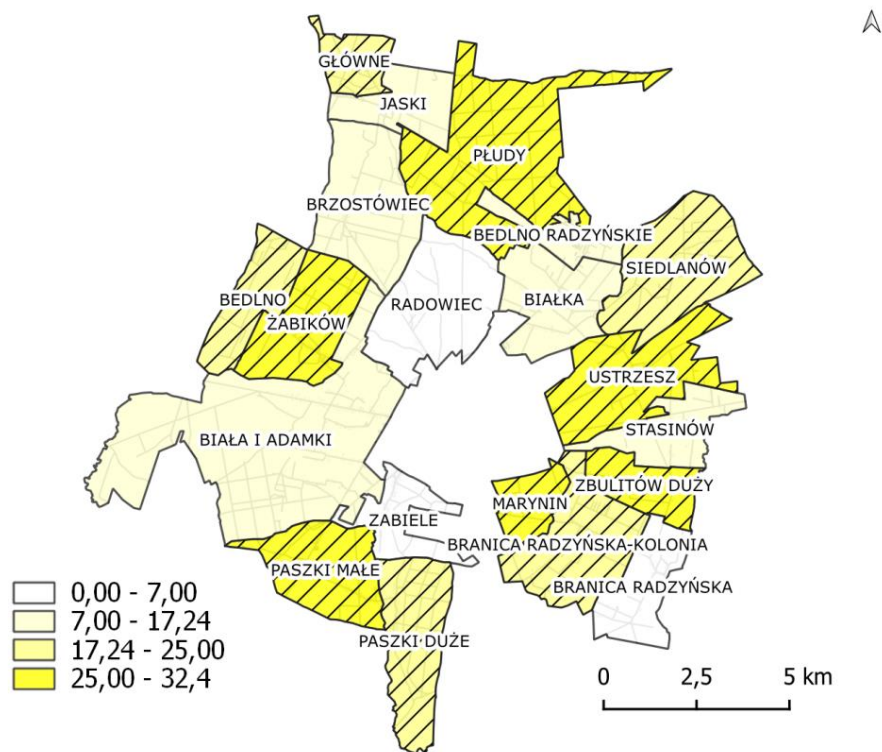
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	0	STASINÓW	0
BIAŁKA	3,21	JASKI	5,26
ZABIELE	3,51	PŁUDY	4,95
PASZKI DUŻE	2,44	BRZOSTÓWIEC	1,09
PASZKI MAŁE	5,32	RADOWIEC	0

MARYNIN	0	BEDLNO	1,23
BRANICA RADZYŃSKA	11,11	ŻABIKÓW	4,82
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,61	BEDLNO RADZYŃSKIE	2,02
ZBULITÓW DUŻY	6,25	SIEDLANÓW	1,33
USTRZESZ	2,51	GŁÓWNE	1,89
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			2,88

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Obiekty o charakterze zabytkowym mają szczególne znaczenie dla rozwoju gminy, zarówno w sferze technicznej, jak i społecznej czy gospodarczej. Występowanie obiektów zabytkowych na obszarze danej jednostki czyni bowiem jej przestrzeń bardziej zróżnicowaną, zwłaszcza w kontekście architektonicznym i historycznym, podnosząc jej atrakcyjność osiedleńczą. W kontekście społecznym, występowanie miejsc, czy obiektów zabytkowych może wpływać na większe zainteresowanie lokalnej społeczności własnymi korzeniami, historią miejsca, w którym żyją, a tym samym na chęć kultywowania lokalnych tradycji. To z kolei może przyczynić się zarówno do większej aktywności mieszkańców, jak i do budowania więzi międzyludzkich wśród lokalnej społeczności. Nie bez znaczenia pozostaje fakt możliwości gospodarczego wykorzystania obiektów zabytkowych, które podnoszą atrakcyjność turystyczną obszaru, dając możliwość budowania produktów turystycznych, a tym samym powstawania nowych przedsiębiorstw działających w tym obszarze. Dlatego też dbałość o obiekty zabytkowe jest istotnym elementem wpływającym na rozwój gminy, a ich degradacja może prowadzić do zaburzenia ładu przestrzennego obszaru. Średnia wartość wskaźnika to 2,88. Wartość niższą od średniej dla Gminy (2,48) odnotowano w sołectwach: Biała i Adamki, Paszki Duże, Marynin, Branica Radzyńska-Kolonia, Ustrzesz, Stasinów, Brzostówiec, Radowiec, Bedlno, Bedlno Radzyńskie, Siedlanów i Głównie.

Mapa delimitacyjna 21. Udział budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci wodociągowej w budynkach ogółem 2020 r. (%)

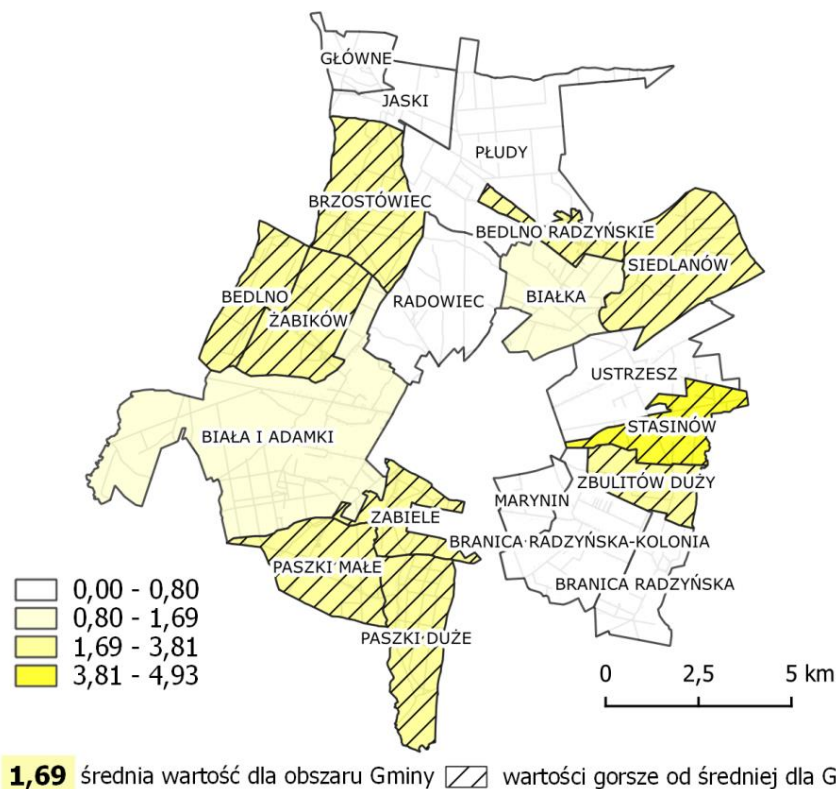
17,24 średnia wartość dla obszaru Gminy ☐ wartości gorsze od średniej dla Gminy

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	7,14	STASINÓW	16,67
BIAŁKA	9,64	JASKI	13,16
ZABIELE	1,75	PŁUDY	29,70
PASZKI DUŻE	22,76	BRZOSTÓWIEC	11,41
PASZKI MAŁE	27,66	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	32,32	BEDLNO	17,28
BRANICA RADZYŃSKA	2,47	ŻABIKÓW	25,30
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	23,17	BEDLNO RADZYŃSKIE	7,07
ZBULITÓW DUŻY	26,79	SIEDLANÓW	24,00
USTRZESZ	27,64	GŁÓWNE	18,87
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			17,24

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Dostęp do wszelkiego rodzaju infrastruktury na terenie gminy podnosi atrakcyjność osiedleńczą obszaru, dając mieszkańcom wyższy komfort życia. Obecnie bardzo istotnym problemem infrastrukturalnym jest brak dostępu do instalacji sieciowych m.in. sieci wodociągowej i kanalizacyjnej. W kwestii dostępności sieci wodociągowej na terenie Gminy Radzyń Podlaski w dalszym ciągu odnotowuje się znaczne potrzeby w tym zakresie. Średnio 17,24% budynków mieszkalnych w Gminie nadal pozostaje bez dostępu do sieci wodociągowej. Najbardziej niekorzystnie wypadają sołectwa: Paszki Duże, Paszki Małe, Marynin, Branica Radzyńska - Kolonia, Zbulitów Duży, Ustrzesz, Płudy, Bedlno, Żabików, Siedlanów i Głównie.

Mapa delimitacyjna 22. Liczba budynków użyteczności publicznej niedostosowanych do potrzeb osób ze specjalnymi potrzebami (brak windy, podjazdów itp.) na 1000 mieszkańców w 2020 r.

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	1,47	STASINÓW	4,93
BIAŁKA	1,27	JASKI	0,00
ZABIELE	1,80	PŁUDY	0,00
PASZKI DUŻE	2,86	BRZOSTÓWIEC	1,76
PASZKI MAŁE	3,07	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	0,00	BEDLNO	3,51
BRANICA RADZYŃSKA	0,00	ŻABIKÓW	3,82
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0,00	BEDLNO RADZYŃSKIE	3,80
ZBULITÓW DUŻY	3,22	SIEDLANÓW	2,37
USTRZESZ	0,00	GŁÓWNE	0,00
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			1,69

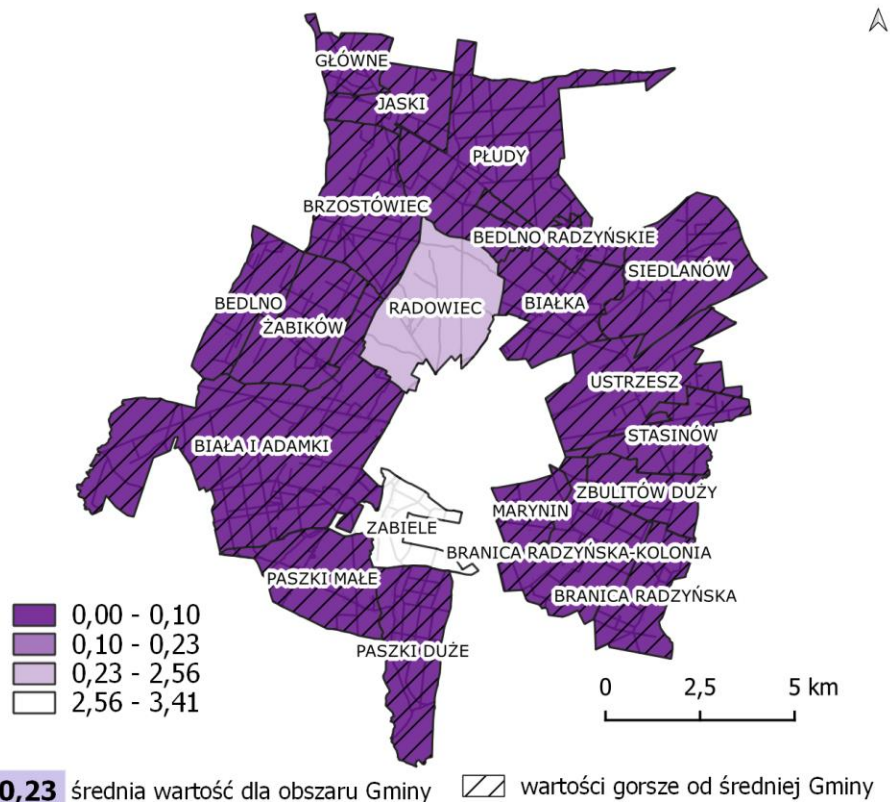
Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Obowiązujące przepisy prawa, m.in. *Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami* nakładają obowiązek, zwrócenia uwagi na dostępność budynków użyteczności publicznej dla osób o szczególnych potrzebach. Są to bowiem osoby, które zmuszone są do podjęcia specjalnych działań lub wykorzystania dodatkowych elementów, czy środków aby pokonać daną barierę. Niemożność pokonania napotykanymi barier uniemożliwia uczestniczenie tych osób w różnych sferach życia na równych zasadach względem reszty społeczeństwa. Do tej grupy należą m.in.: osoby z niepełnosprawnościami, opiekunowie małych dzieci oraz seniorzy. Budynki publiczne, które powstały wiele lat temu i nie przeszły w ostatnich latach modernizacji nie spełniają obowiązujących obecnie wymagań dostępności. Najwięcej tego rodzaju budynków w gminie Radzyń Podlaski znajduje się w sołectwach: Zabiele, Paszki Duże, Paszki Małe, Zbulitów Duży, Stasinów, Brzostówiec, Bedlno, Żabików,

Bedlno Radzyńskie, Siedlanów. Są to jednostki pomocnicze, w których planując lub realizując inwestycje należy uwzględnić wymogi uniwersalnego projektowania oraz szeroko pojętej dostępności.

SFERA PRZESTRZENNO-FUNKCJONALNA

Mapa delimitacyjna 23. Długość czynnej sieci kanalizacyjnej w powierzchni sołectwa w 2020 r. (km)

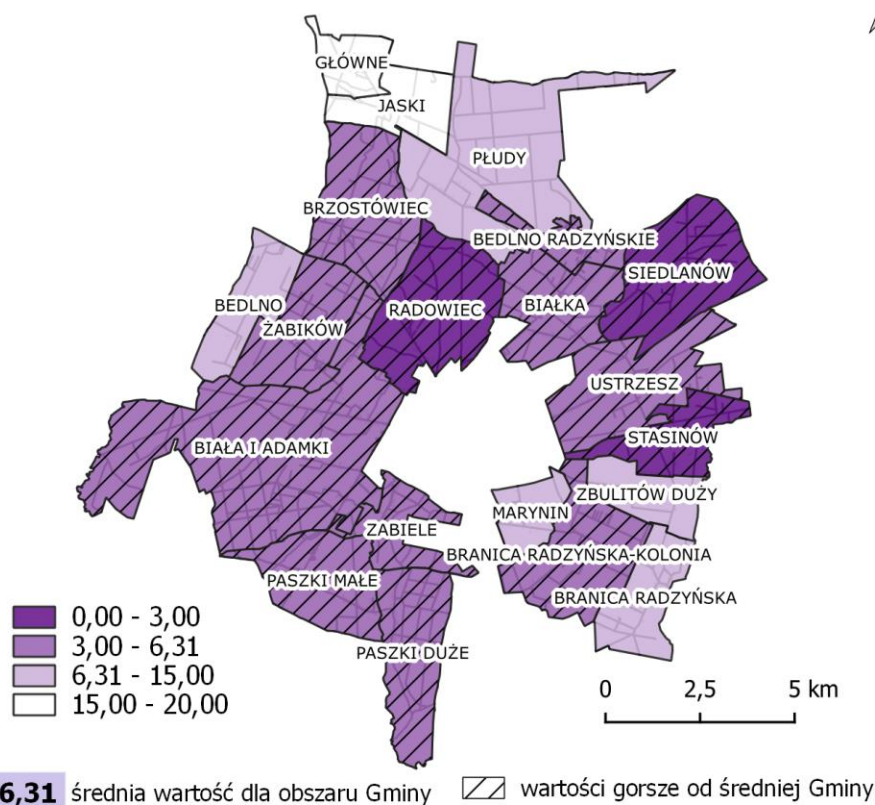
Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	0	STASINÓW	0
BIAŁKA	0	JASKI	0
ZABIELE	3,41	PŁUDY	0
PASZKI DUŻE	0	BRZOSTÓWIEC	0
PASZKI MAŁE	0	RADOWIEC	1,28
MARYNIN	0	BEDLNO	0
BRANICA RADZYŃSKA	0	ŻABIKÓW	0
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	0	BEDLNO RADZYŃSKIE	0
ZBULITÓW DUŻY	0	SIEDLANÓW	0
USTRZESZ	0	GŁÓWNE	0
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			0,23

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Istotnym miernikiem poziomu życia społeczności lokalnej jest dostępność infrastruktury technicznej. Jest to także ważny czynnik determinujący atrakcyjność osiedleńczą i gospodarczą obszaru. Niska dostępność sieci kanalizacyjnej w gminie Radzyń Podlaski jest poważnym problemem, zarówno w kontekście bytowym, wpływając negatywnie na poziom życia lokalnej społeczności i atrakcyjność obszaru Gminy, ale także w kontekście środowiskowym. Przydomowe zbiorniki na nieczystości komunalne są bowiem

rozwiązaniem, które często prowadzi do przedostania się nieczystości do gleby, zanieczyszczając tym samym środowisko naturalne. W gminie Radzyń Podlaski tylko dwa sołectwa mają dostęp do sieci kanalizacyjnej: Zabiele i Radowiec.

Mapa delimitacyjna 24. Liczba miejsc z infrastrukturą społeczną w tym: place zabaw, siłownie na powietrzu, zagospodarowana zielen publiczna na 1000 mieszkańców w 2020 r.

Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika	Nazwa obszaru	Wartość wskaźnika
BIAŁA i ADAMKI	4,42	STASINÓW	0,00
BIAŁKA	3,81	JASKI	20,00
ZABIELE	3,60	PŁUDY	9,62
PASZKI DUŻE	5,71	BRZOSTÓWIEC	3,52
PASZKI MAŁE	3,07	RADOWIEC	0,00
MARYNIN	11,45	BEDLNO	7,02
BRANICA RADZYŃSKA	7,87	ŻABIKÓW	5,73
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	4,43	BEDLNO RADZYŃSKIE	3,80
ZBULITÓW DUŻY	6,43	SIEDLANÓW	2,37
USTRZESZ	5,42	GŁÓWNE	17,86
ŚREDNIA WARTOŚĆ WSKAŹNIKA DLA GMINY			6,31

Źródło danych: Urząd Gminy Radzyń Podlaski

Szeroko rozumiana infrastruktura społeczna i miejsca rekreacji wpływają na podniesienie jakości życia mieszkańców oraz uatrakcyjnienie wizerunku gminy jako potencjalnego miejsca do osiedlenia się i życia. Różnicowana oferta rekreacyjna (m.in. place zabaw, siłownie zewnętrzne, uporządkowana zielen publiczna) zapewnia mieszkańcom w każdej grupie wiekowej miejsce do aktywnego spędzania czasu i budowania więzi społecznych. Istotnym elementem planowania takich miejsc jest uwzględnienie zasad

uniwersalnego projektowania ze zwróceniem uwagi na osoby ze szczególnymi potrzebami – osoby z niepełnosprawnościami, opiekunowie małych dzieci czy seniorzy. Infrastruktura społeczna powinna być bowiem rozplanowana tak aby zapewnić dostępność wszystkim mieszkańcom. Na terenach wiejskich często występuje deficyt miejsc do spędzania wolnego czasu i integracji mieszkańców. Widoczne jest to również w Gminie Radzyń Podlaski – aż 13 jednostek pomocniczych osiągnęło wartość wskaźnika poniżej średniej dla gminy, a w dwóch sołectwach takiej infrastruktury nie ma w ogóle.

5. ANALIZA JAKOŚCIOWA

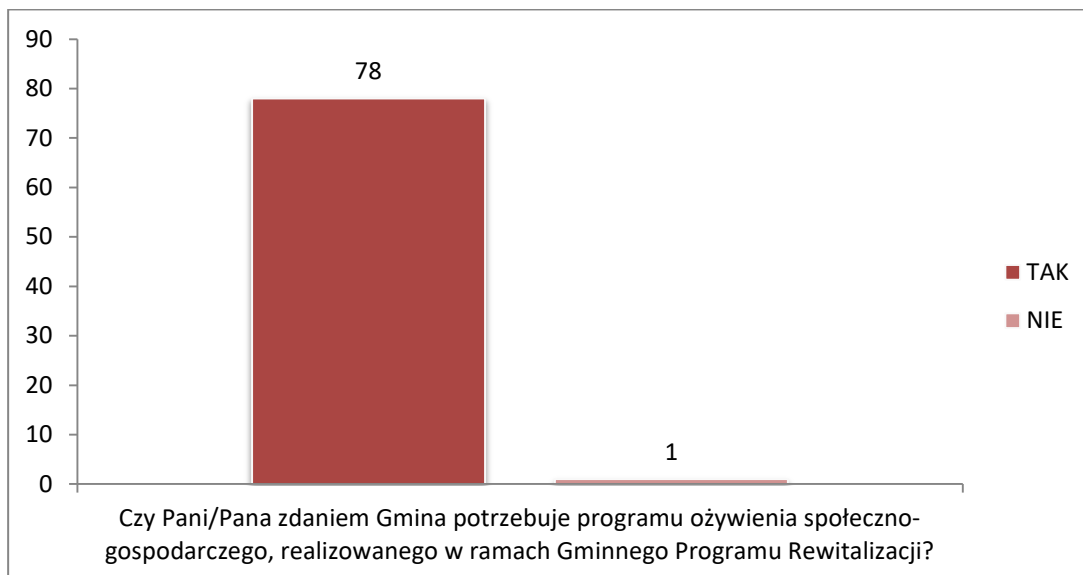
Biorąc pod uwagę fakt, iż dane statystyczne nie zawsze oddają sytuację badanego obszaru w pełnym zakresie – jako że obciążone są marginesem błędu, w toku prac nad wyznaczeniem obszarów zdegradowanych i obszaru do rewitalizacji analizę wielokryterialną pogłębiono posługując się analizą jakościową.

Chcąc zaczerpnąć informacji odnośnie sytuacji w Gminie z bezpośredniego i najlepiej znającego ten obszar źródła – mieszkańców Gminy Radzyń Podlaski, posłużono się ankietą, jako jedną ze skuteczniejszych form badania większej grupy respondentów. Zaplanowana w taki sposób analiza jakościowa jest również narzędziem angażowania społeczności lokalnej w budowanie przyszłości Gminy, dając możliwość bezpośredniego wypowiedzenia się, a co za tym idzie – współdecydowania o rozwoju Gminy, którą zamieszkują.

Badanie przeprowadzono za pomocą ankiety w dwóch wersjach: on-line (dostępnej na stronie internetowej Gminy Radzyń Podlaski) oraz papierowej (dostępnej w Urzędzie Gminy). Takie podejście pozwoliło dotrzeć do jak największej liczby mieszkańców, wzięto bowiem pod uwagę możliwości i preferencje mieszkańców, co do których wiedzą z autorami niniejszego dokumentu podzielili się pracownicy Urzędu Gminy. Badanie rozpoczęto od krótkiego wstępu wyjaśniającego cel badania, a także kwestie merytoryczne i terminologię związaną z procesem delimitacji obszarów zdegradowanych i do rewitalizacji.

W pierwszym pytaniu poproszono respondentów o ocenę, czy Gmina potrzebuje programu ożywienia społeczno-gospodarczego, realizowanego w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. Znaczna większość badanych udzieliła odpowiedzi TAK (78 osoby), odmiennego zdania natomiast była 1 osoba.

Wykres 1. Odpowiedzi na pytanie 1. *Czy Pani/Pana zdaniem Gmina potrzebuje programu ożywienia społeczno-gospodarczego, realizowanego w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji?*

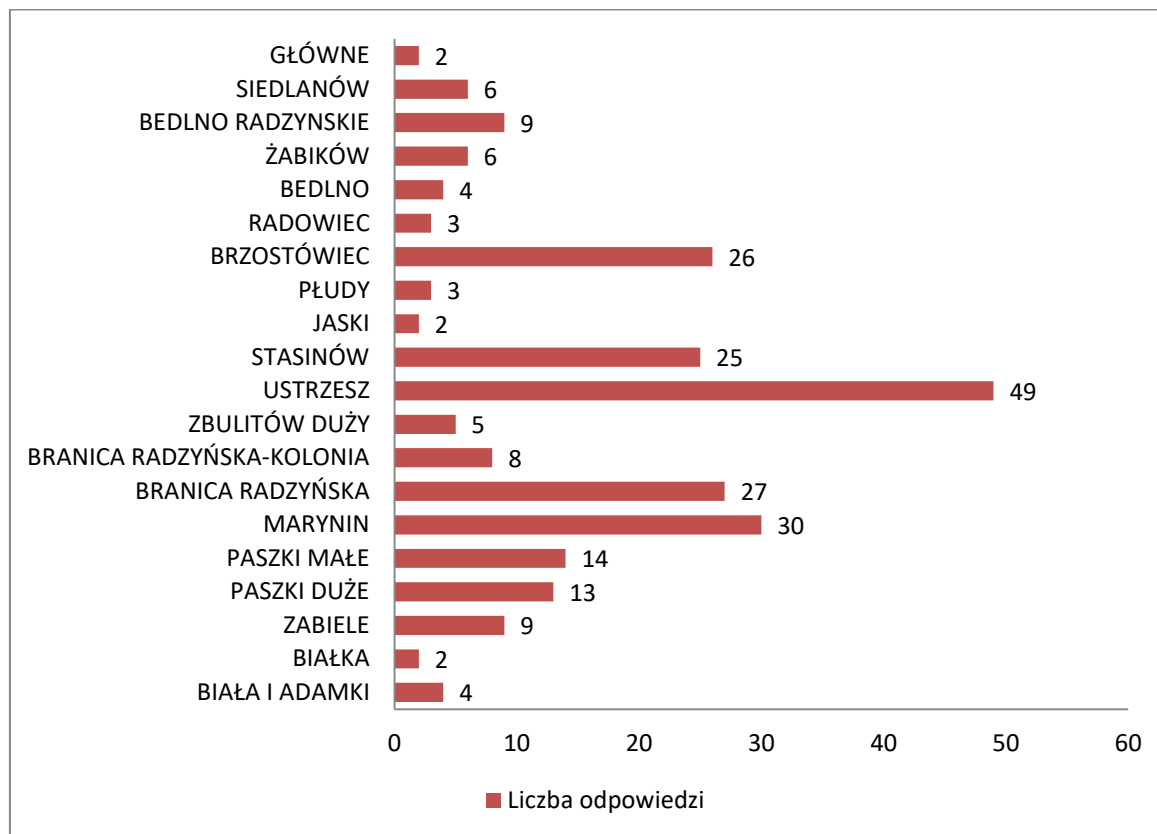

Źródło: Opracowanie własne

Odpowiedzi udzielone na pytanie pierwsze pozwalają wnioskować, iż mieszkańcy dostrzegają problemy, z którymi boryka się Gmina i są świadomi zagrożenia jakie niosą dla jej dalszego rozwoju. Dlatego uważają, iż Gmina potrzebuje usystematyzowanego planu rozwoju, ukierunkowanego zwłaszcza na obszary o najgorszej sytuacji społeczno-gospodarczej.

Kolejne pytanie dotyczyło kwestii największego nagromadzenia różnego rodzaju problemów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej w sołectwach Gminy Radzyń Podlaski. Odpowiedzi respondentów prezentuje wykres poniżej:

Wykres 2. Odpowiedzi na pytanie 2. *Które z sołectw Gminy Radzyń Podlaski, Pani/Pana zdaniem, cechują się największym nagromadzeniem różnego rodzaju problemów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej?*

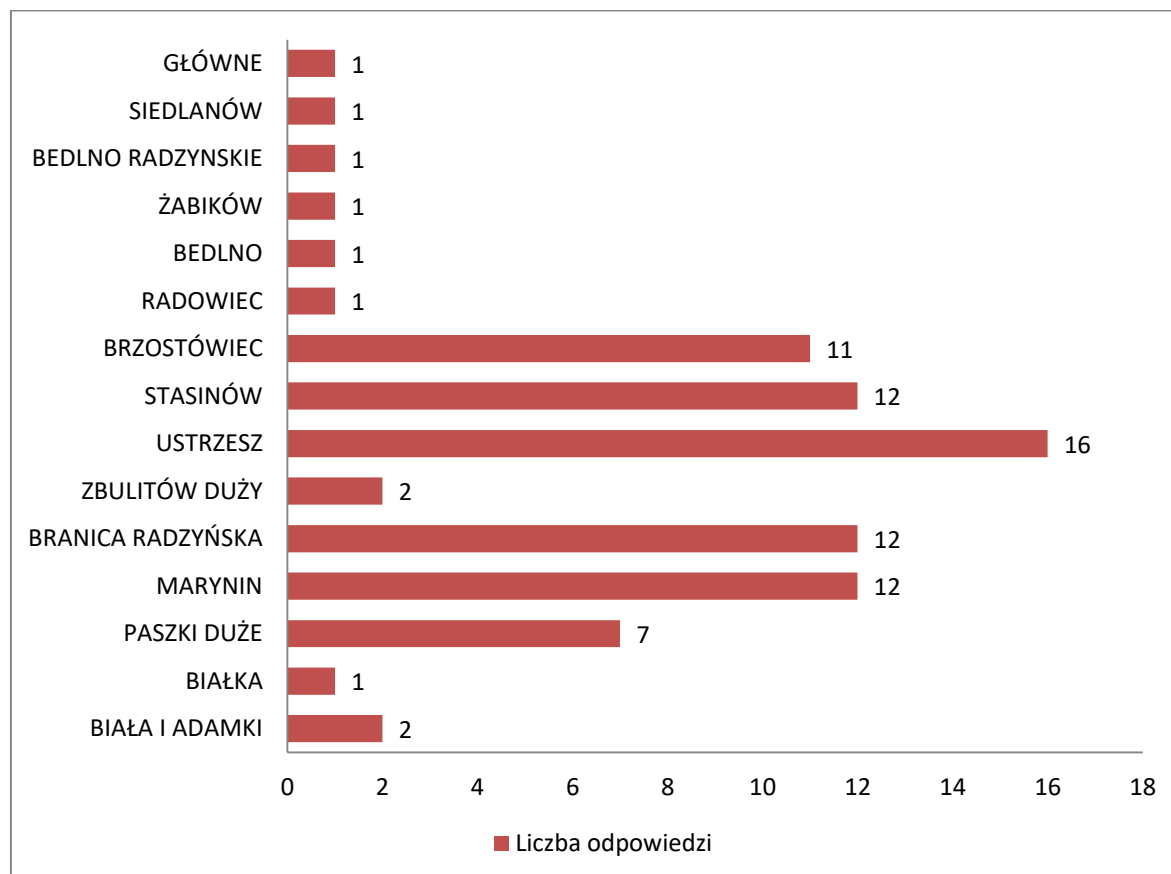

Źródło: Opracowanie własne

Wśród sołectw Gminy Radzyń Podlaski mieszkańcy najczęściej wskazywali sołectwa Ustrzesz i Marynin (odpowiednio 49 i 30 odpowiedzi), jako te, w których zauważają największe nagromadzenie różnego rodzaju problemów w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i środowiskowej. Do innych sołectw, które zdaniem mieszkańców wymagają szczególnego zainteresowania, ze względu na koncentrację negatywnych zjawisk należą sołectwa: Brzostówiec, Branica Radzyńska i Stasinów.

W pytaniu trzecim poproszono ankietowanych o wskazanie obszarów cechujących się szczególnie złą sytuacją, która powoduje konieczność poddania ich procesowi rewitalizacji w pierwszej kolejności. Zdaniem badanych procesowi rewitalizacji w pierwszej kolejności należy poddać sołectwa: Ustrzesz (16 odpowiedzi), Marynin, Stasinów, Branica Radzyńska (po 12 odpowiedzi), Brzostówiec (11 odpowiedzi) oraz Paszki Duże (7 odpowiedzi). Wszystkie odpowiedzi udzielone na pytanie trzecie zebrano w postaci graficznej na wykresie poniżej:

Wykres 3. Odpowiedzi na pytanie 3. *Spośród sołectw wybranych w pytaniu nr 2 proszę wskazać te, które Pani/Pana zdaniem powinny zostać poddane procesowi rewitalizacji w pierwszej kolejności.*

Źródło: Opracowanie własne

Następnie w stosunku do obszarów wskazanych w pytaniu trzecim respondenci określali jakie negatywne zjawiska dostrzegają i jak oceniają natężenie problemu. Analizę odpowiedzi udzielonych na pytanie czwarte przeprowadzono w stosunku do poszczególnych sołectw wskazanych w odpowiedziach na pytanie trzecie, by najpełniej zobrazować skalę i rodzaj problemów skoncentrowanych na obszarach poszczególnych sołectw. Tabele poniżej przedstawiają zatem liczbę odpowiedzi udzielonych dla poszczególnych sołectw.

Tabela 1. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectw Biała i Adamki*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		1	1	
	Ubóstwo	1	1		
	Bezdomność	1	1		
	Przemoc domowa	1	1		
	Alkoholizm		1	1	
	Przestępczość	1	1		
	Niski poziom edukacji	1	1		
	Niski poziom aktywności społecznej			1	1
Niski poziom integracji mieszkańców			1	1	

	Emigracja ludzi młodych i wykształconych	1			1
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych	1	1		
	Niski poziom aktywności obywatelskiej	1		1	
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości	1	1		
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy		1		1
	Wysoki poziom bezrobocia	1		1	
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	1			1
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego			1	1
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest	1		1	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna			2	
	Niska jakość usług publicznych	1	1		
	Niedostateczna dostępność chodników	1	1		
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych	1	1		
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)		1		1
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)			1	1
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji	1			1
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	2			
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	1	1		
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)		1		1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 2. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Białka*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		1		
	Ubóstwo		1		
	Bezdomność		1		
	Przemoc domowa		1		
	Alkoholizm		1		
	Przestępczość		1		
	Niski poziom edukacji		1		
	Niski poziom aktywności społecznej				1
	Niski poziom integracji mieszkańców				1
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych				1
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		1		
	Niski poziom aktywności obywatelskiej	1			
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		1		
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy				1
	Wysoki poziom bezrobocia			1	
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego				1
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego				1
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest			1	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna			1	
	Niska jakość usług publicznych		1		
	Niedostateczna dostępność chodników		1		
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych		1		
	Niska jakość infrastruktury drogowej		1		

	(w tym chodniki)				
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)				1
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji				1
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	1			
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych		1		
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)		1		

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 3. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Paszki Duże*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej	1		3	3
	Ubóstwo		1	5	1
	Bezdomność	2		5	
	Przemoc domowa		1	6	
	Alkoholizm		1	5	1
	Przestępczość		1	5	1
	Niski poziom edukacji			6	1
	Niski poziom aktywności społecznej			4	3
	Niski poziom integracji mieszkańców			4	3
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			3	4
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		1	2	4
Niski poziom aktywności obywatelskiej		1	2	4	
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości	1		3	3
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy	1		2	4
	Wysoki poziom bezrobocia		1	2	4
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	1	1	4	1
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	1	1	5	
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		2	3	2
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna		1	3	3
	Niska jakość usług publicznych	1		4	2
	Niedostateczna dostępność chodników		1	2	4
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych			3	4
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)	2		2	3
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)	1		2	4
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji		1	2	4
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	1	1	3	2
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	2		3	2
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)		1	3	3

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 4. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Marynin*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		5	6	1
	Ubóstwo	1	7	4	
	Bezdomność	7	3	2	
	Przemoc domowa		8	4	
	Alkoholizm		7	3	2
	Przestępczość	1	4	7	
	Niski poziom edukacji		3	7	2
	Niski poziom aktywności społecznej		4	7	1
	Niski poziom integracji mieszkańców		3	7	2
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			4	8
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych	1	1	8	2
	Niski poziom aktywności obywatelskiej		2	8	2
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		2	7	3
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy		3	5	4
	Wysoki poziom bezrobocia		5	5	2
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		2	7	3
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego		3	7	2
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		1	7	4
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna			2	10
	Niska jakość usług publicznych		2	5	5
	Niedostateczna dostępność chodników			3	9
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych			4	8
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)			3	9
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)		2	4	6
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji		2	5	5
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	1	6	5	
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	1	4	7	
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)			3	9

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 5. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Branica Radzyńska*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		4	4	4
	Ubóstwo		11	1	
	Bezdomność	8	3	1	
	Przemoc domowa		9	3	
	Alkoholizm		7	5	
	Przestępczość	1	6	5	
	Niski poziom edukacji	1	1	6	4
	Niski poziom aktywności społecznej		2	5	5
Niski poziom integracji mieszkańców		2	5	5	

	Emigracja ludzi młodych i wykształconych	1		2	9
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych	1	3	4	4
	Niski poziom aktywności obywatelskiej	1	5	3	3
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości	1	4	3	4
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy	1	3	3	5
	Wysoki poziom bezrobocia		4	4	4
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	1	3	5	3
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego		4	6	2
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		4	4	4
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna		1	1	10
	Niska jakość usług publicznych		2	4	6
	Niedostateczna dostępność chodników		1	2	9
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych		1	2	9
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)		1	1	10
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)		2	4	6
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji		1	8	3
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	1	7	3	1
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	1	7	3	1
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)		1	4	7

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 6. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Zbulitów Duży*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej	1	1		
	Ubóstwo	1	1		
	Bezdomność		2		
	Przemoc domowa		2		
	Alkoholizm		2		
	Przestępczość		1	1	
	Niski poziom edukacji		1	1	
	Niski poziom aktywności społecznej		2		
	Niski poziom integracji mieszkańców			2	
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych				2
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		1	1	
	Niski poziom aktywności obywatelskiej		1		1
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		1	1	
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy			2	
	Wysoki poziom bezrobocia			1	1
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		1	1	
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego			1	1
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest			2	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna				2
	Niska jakość usług publicznych		2		
	Niedostateczna dostępność chodników				2
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych			1	1
	Niska jakość infrastruktury drogowej			1	1

	(w tym chodniki)				
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)		1		1
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji		1		1
	Zły stan budynków użyteczności publicznej		1	1	
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych		1	1	
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)				2

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 7. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Ustrzesz*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej	1	9	6	
	Ubóstwo	2	11	3	
	Bezdomność	9	7		
	Przemoc domowa	2	9	5	
	Alkoholizm	3	6	5	2
	Przestępczość	4	7	5	
	Niski poziom edukacji	1	6	7	2
	Niski poziom aktywności społecznej	1	2	10	3
	Niski poziom integracji mieszkańców		2	10	4
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych	1	1	5	9
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych	2	4	7	3
Niski poziom aktywności obywatelskiej	1	5	7	3	
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		8	5	3
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy		6	6	4
	Wysoki poziom bezrobocia	1	6	3	6
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		4	7	5
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	1	7	4	4
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		3	9	4
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna	1	1	2	12
	Niska jakość usług publicznych	1	4	6	5
	Niedostateczna dostępność chodników	2		2	12
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych	1	1	2	12
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)	1	1	3	11
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)		3	2	11
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji	2		9	5
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	1	9	5	1
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	1	7	7	1
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)	2	1		13

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 8. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Stasinów*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		5	6	1
	Ubóstwo	2	5	5	
	Bezdomność	6	3	3	
	Przemoc domowa	2	6	4	
	Alkoholizm	2	5	4	1
	Przestępczość	1	7	4	
	Niski poziom edukacji	1	2	8	1
	Niski poziom aktywności społecznej		1	9	2
	Niski poziom integracji mieszkańców		1	8	3
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			5	7
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		4	5	3
	Niski poziom aktywności obywatelskiej	1	4	6	1
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		4	5	3
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy		3	6	3
	Wysoki poziom bezrobocia	1	1	9	1
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	1	3	6	2
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	1	5	5	1
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		3	4	5
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna			5	7
	Niska jakość usług publicznych		2	8	2
	Niedostateczna dostępność chodników			3	9
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych			4	8
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)	1	1	3	7
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)	2	2	4	4
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji		2	7	3
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	2	4	6	
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	1	5	6	
Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)		1	3	8	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 9. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Brzostówiec*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		2	6	4
	Ubóstwo		6	6	
	Bezdomność	5	4	3	
	Przemoc domowa		6	6	
	Alkoholizm		6	6	
	Przestępczość		7	5	
	Niski poziom edukacji		2	7	3
	Niski poziom aktywności społecznej		3	7	2
	Niski poziom integracji mieszkańców		1	7	4
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			3	9
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych	1	1	6	4
	Niski poziom aktywności obywatelskiej		2	6	4
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości	1		7	4
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy	1	1	4	6
	Wysoki poziom bezrobocia		4	2	6
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego	1	4	2	5
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego	1	4	3	4
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest	1	2	4	5
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna	1	1	1	9
	Niska jakość usług publicznych	1	5	4	2
	Niedostateczna dostępność chodników		2	4	6
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych		1	3	8
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)	1		4	7
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)	1		3	8
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji		1	5	6
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	2	5	3	2
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych	2	4	4	2
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)		1	1	10

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 10. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Radowiec*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej		1		
	Ubóstwo		1		
	Bezdomność	1			
	Przemoc domowa		1		
	Alkoholizm			1	
	Przestępczość		1		
	Niski poziom edukacji			1	
	Niski poziom aktywności społecznej			1	
	Niski poziom integracji mieszkańców			1	

	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			1	
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		1		
	Niski poziom aktywności obywatelskiej		1		
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		1		
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy		1		
	Wysoki poziom bezrobocia		1		
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		1		
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego		1		
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		1		
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna				1
	Niska jakość usług publicznych				1
	Niedostateczna dostępność chodników				1
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych				1
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)				1
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)				1
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji				1
	Zły stan budynków użyteczności publicznej			1	
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych			1	
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)				1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 11. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Bedlno*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej			1	
	Ubóstwo		1		
	Bezdomność	1			
	Przemoc domowa		1		
	Alkoholizm		1		
	Przestępczość		1		
	Niski poziom edukacji			1	
	Niski poziom aktywności społecznej			1	
	Niski poziom integracji mieszkańców			1	
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			1	
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		1		
Sfera gospodarcza	Niski poziom aktywności obywatelskiej			1	
	Niski poziom przedsiębiorczości			1	
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy			1	
Sfera środowiskowa	Wysoki poziom bezrobocia		1		
	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		1		
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego		1		
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		1		
	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna				1
	Niska jakość usług publicznych				1
	Niedostateczna dostępność chodników				1
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych				1
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)				1

	chodniki)				
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)			1	
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji			1	
	Zły stan budynków użyteczności publicznej		1		
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych			1	
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)				1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 12. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Żabików*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej				1
	Ubóstwo			1	
	Bezdomność	1			
	Przemoc domowa			1	
	Alkoholizm				1
	Przestępczość			1	
	Niski poziom edukacji				1
	Niski poziom aktywności społecznej		1		
	Niski poziom integracji mieszkańców	1			
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych	1			
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych	1			
	Niski poziom aktywności obywatelskiej			1	
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości		1		
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy	1			
	Wysoki poziom bezrobocia	1			
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		1		
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego		1		
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		1		
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna	1			
	Niska jakość usług publicznych	1			
	Niedostateczna dostępność chodników	1			
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych	1			
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)	1			
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)	1			
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji	1			
	Zły stan budynków użyteczności publicznej	1			
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych			1	
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)			1	

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 13. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Bedno Radzyńskie*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej				1
	Ubóstwo			1	
	Bezdomność		1		
	Przemoc domowa			1	
	Alkoholizm				1
	Przestępczość			1	
	Niski poziom edukacji			1	
	Niski poziom aktywności społecznej				1
	Niski poziom integracji mieszkańców				1
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			1	
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych			1	
	Niski poziom aktywności obywatelskiej			1	
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości			1	
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy			1	
	Wysoki poziom bezrobocia			1	
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego			1	
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego			1	
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest			1	
Sfera przestrzenno-funkcyjna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna				1
	Niska jakość usług publicznych				1
	Niedostateczna dostępność chodników				1
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych				1
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)				1
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)				1
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji				1
	Zły stan budynków użyteczności publicznej				1
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych				1
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)				1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 14. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Siedlanów*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej			1	
	Ubóstwo		1		
	Bezdomność	1			
	Przemoc domowa	1			
	Alkoholizm			1	
	Przestępczość	1			
	Niski poziom edukacji				1
	Niski poziom aktywności społecznej				1
	Niski poziom integracji mieszkańców				1

	Emigracja ludzi młodych i wykształconych			1
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych		1	
	Niski poziom aktywności obywatelskiej			1
Sfera gospodarcza	Niski poziom przedsiębiorczości			1
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy			1
	Wysoki poziom bezrobocia			1
Sfera środowiskowa	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego		1	
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego		1	
	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest		1	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna			1
	Niska jakość usług publicznych			1
	Niedostateczna dostępność chodników			1
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych			1
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym chodniki)			1
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)		1	
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji			1
	Zły stan budynków użyteczności publicznej			1
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych		1	
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)			1

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 15. Odpowiedzi na pytanie 4. *Jakiego rodzaju problemy i w jakim natężeniu (skali) występują w sołectwie wskazanym przez Panią/Pana w pytaniu nr 3? w stosunku do sołectwa Głównie*

	Rodzaj problemu	Natężenie (skala)			
		Brak problemu	Niskie natężenie	Średnie natężenie	Wysokie natężenie
Sfera społeczna	Uzależnienie od wsparcia finansowego z pomocy społecznej				1
	Ubóstwo			1	
	Bezdomność		1		
	Przemoc domowa		1		
	Alkoholizm			1	
	Przestępczość		1		
	Niski poziom edukacji			1	
	Niski poziom aktywności społecznej				1
	Niski poziom integracji mieszkańców				1
	Emigracja ludzi młodych i wykształconych				1
	Niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych				1
Sfera gospodarcza	Niski poziom aktywności obywatelskiej				1
	Niski poziom przedsiębiorczości				1
	Niewystarczająca liczba miejsc pracy				1
Sfera środowiskowa	Wysoki poziom bezrobocia				1
	Zanieczyszczenie środowiska naturalnego			1	
	Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego			1	
Sfera przestrzenno-funkcjonalna	Znaczna ilość wyrobów zawierających azbest				1
	Niezadawalająca dostępność komunikacyjna			1	
	Niska jakość usług publicznych				1
	Niedostateczna dostępność chodników			1	
	Brak wydzielonych ścieżek rowerowych				1
	Niska jakość infrastruktury drogowej (w tym				1

	chodniki)				
	Niewielka powierzchnia terenów zieleni urządzonej (parki, skwery, itp.)				1
	Niedostateczna liczba miejsc wypoczynku i rekreacji			1	
	Zły stan budynków użyteczności publicznej				1
	Zły stan techniczny obiektów zabytkowych				1
	Niska dostępność infrastruktury technicznej (sieć wod-kan, sieć gazowa, itp.)			1	

Źródło: Opracowanie własne

Analiza odpowiedzi na pytanie czwarte dostarcza ciekawych wniosków. Mieszkańcy, co do zasady, nie wskazują jako szczególnie dotkliwe problemów uchodzących za często spotykane w sferze społecznej, takich jak ubóstwo, przemoc domowa czy problemy z uzależnieniem od alkoholu. Za bardziej dotkliwe dla Gminy uznają takie zjawiska jak niski poziom aktywności społecznej, obywatelskiej czy integracji mieszkańców, ale także kwestie poziomu edukacji czy migracji ludzi młodych. Nasuwa się zatem wniosek, iż starania poczynione w kierunku rewitalizacji obszaru Gminy przyniosły pozytywne rezultaty, a społeczność Gminy Radzyń Podlaski rozwija się w kierunku wyższego poziomu świadomości społecznej, oczekując dalszego rozwoju, a nie wyłącznie likwidacji problemów. Przykładem tego może być również sfera środowiskowa – Gmina poczyniła wiele starań w kierunku ochrony środowiska naturalnego, m.in. poprzez realizację zakrojonych na szeroką skalę projektów w zakresie popularyzacji odnawialnych źródeł energii, w ramach których na terenie Gminy zamontowano znaczną liczbę instalacji OZE, również w prywatnych nieruchomościach. Efekty tych działań zauważane są przez mieszkańców, co potwierdzają odpowiedzi ankietowanych, w których kwestie problemów zanieczyszczenia środowiska nie są tak często wskazywane jako problemy o wysokim natężeniu, jak w przypadku innych sfer. W pozostałych sferach mieszkańcy zauważają i uznają za dotkliwe więcej problemów, wymagających pilnej interwencji. W szczególności zauważalne jest to w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, gdzie najgorzej oceniana jest dostępność komunikacyjna Gminy, jakość infrastruktury drogowej, dostępność chodników i ścieżek rowerowych, ale także zbyt mała powierzchnia terenów zieleni urządzonej czy miejsc rekreacyjnych. Za problem o najwyższym natężeniu mieszkańcy zgodnie wskazywali niską dostępność infrastruktury technicznej.

Ostatnie pytanie otwarte pozostawiało miejsce dla mieszkańców do wypowiedzenia się w zakresie innych istotnych informacji z punktu widzenia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Radzyń Podlaski niezbędnych do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji. Odpowiedzi ankietowanych prezentuje tabela poniżej:

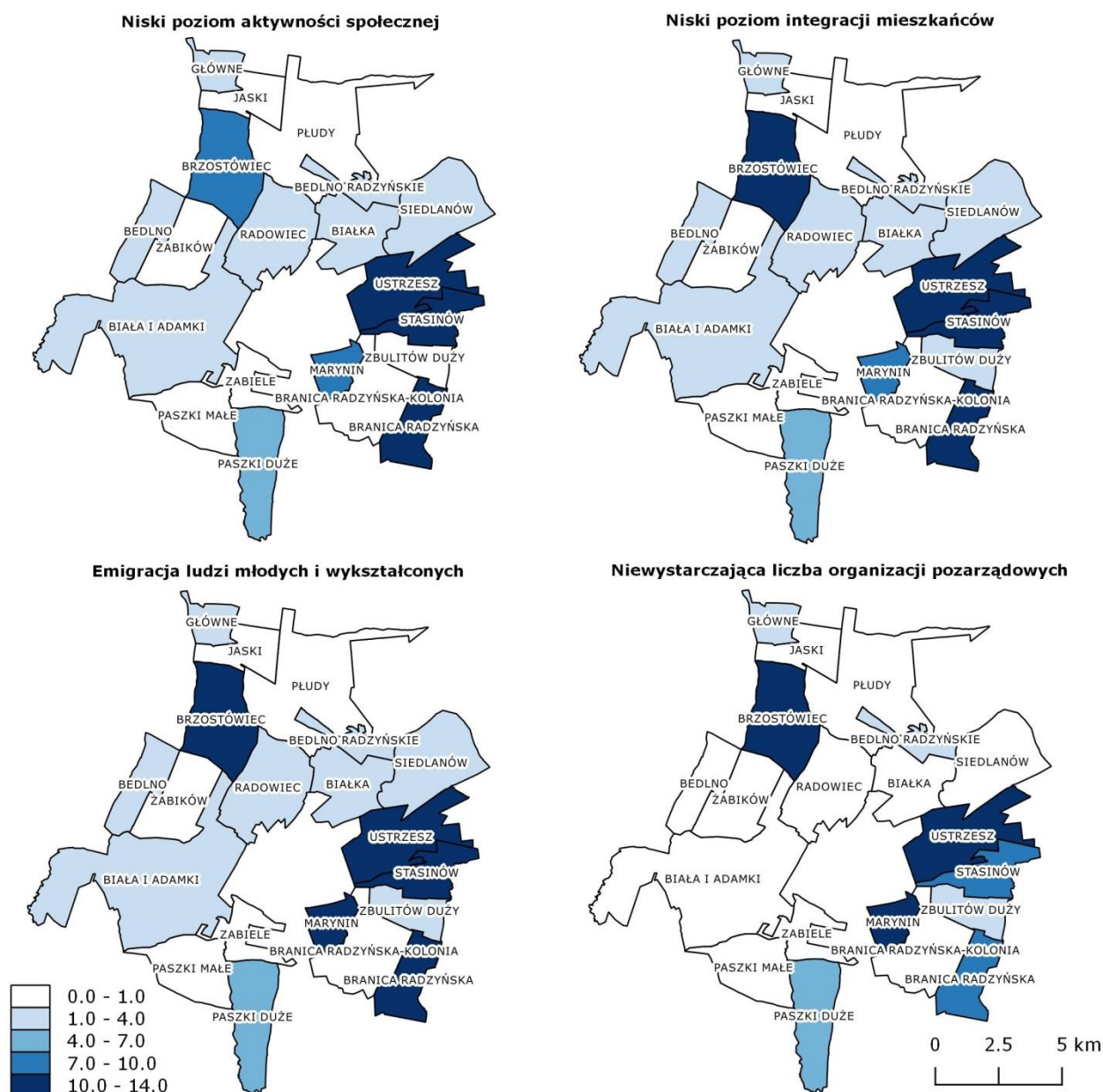
Tabela 16. Odpowiedzi na pytanie 5. *Inne istotne informacje z punktu widzenia opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Radzyń Podlaski niezbędne do wyznaczenia obszaru zdegradowanego i rewitalizacji.*

Lp.	Odpowiedzi ankietowanych
1.	reorganizacja oświaty, umożliwienie dzieciom nauki w szkołach na odpowiednio wysokim poziomie gdzie jest rywalizacja między uczniami, a nie w klasach 3 osobowych
2.	w gminie brakuje chodników i ścieżek rowerowych, nie ma dostępu do sieci gazowej i kanalizacyjnej, zabytki wymagają remontów
3.	podniesienie poziomu edukacji poprzez reorganizację sieci szkół
4.	brak chodników i ścieżek rowerowych, brak dostępu do kanalizacji i gazu z sieci
5.	brak linii gazu ziemnego
6.	brak zadaszanej altanki
7.	w Paszkach Dużych brakuje skwerku/parku z alejkami i ławkami z prawdziwego zdarzenia
8.	potrzebna kanalizacja ,chodniki, drogi

Źródło: Opracowanie własne

Odpowiedzi udzielone na ostatnie pytanie potwierdzają wnioski wysunięte z odpowiedzi udzielonych na pytanie czwarte. Mieszkańcy wprost odnoszą się w tu do kwestii poziomu nauczania i konieczności reorganizacji szkół w Gminie oraz problemów sfery przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, związanych z niskim poziomem dostępności infrastruktury technicznej (sieć gazowa, kanalizacyjna, wodociągowa), niską jakością infrastruktury drogowej i niską dostępnością miejsc wypoczynku i rekreacji.

W celu graficznego zaprezentowania wyników analizy jakościowej stworzono kartogramy obrazujące problemy wskazane w pytaniu czwartym, które uzyskały największą liczbę udzielnych przez mieszkańców odpowiedzi dla poszczególnych sołectw. Przyjęto założenie, iż określenie średniego i wysokiego natężenia problemu jest stanem niepokojącym, sugerującym kryzys w danym obszarze. Na kartogramach zaprezentowano zatem te problemy, co do których padło najwięcej odpowiedzi w kategoriach „średnie natężenie” oraz „wysokie natężenie”, grupując je następnie dla poszczególnych sfer.

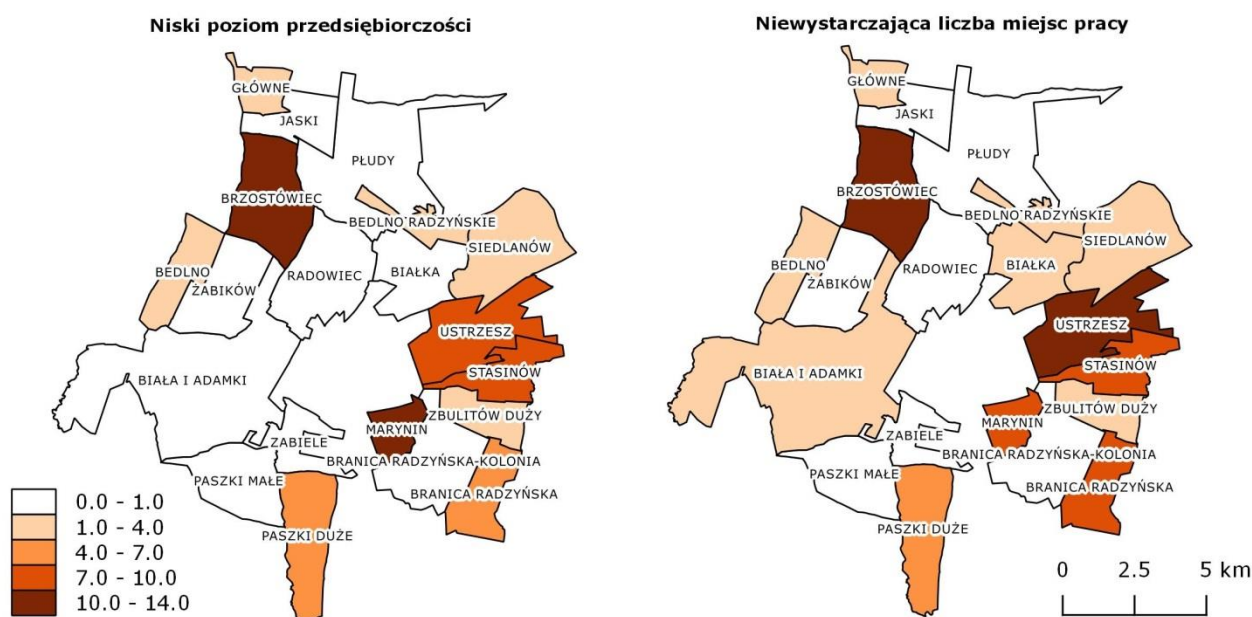

Źródło: Opracowanie własne

Grafika powyżej prezentuje problemy sfery społecznej, których natężenie ankietowani najczęściej wskazywali jako średnie i wysokie. Problem emigracji ludzi młodych ankietowani wskazywali najczęściej jako występujący w wysokim i średnim natężeniu, w szczególności w sołectwach Brzostówiec, Ustrzesz, Stasinów, Marynin i Branica Radzyńska. Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym jako problem niepokojący wskazywali również niski poziom integracji mieszkańców – cztery sołectwa znalazły się w przedziale najwyższej liczby odpowiedzi oznaczonym kolorem o największym natężeniu. Niski poziom aktywności społecznej oraz niewystarczająca liczba organizacji pozarządowych również są problemami, których natężenie najczęściej mieszkańcy wskazywali jako średnie i wysokie. Potwierdza się zatem wniosek wyciągnięty w toku analizy jakościowej, iż w sferze społecznej mieszkańcy za bardziej dotkliwe uznają problemy wyższego rzędu, świadczące o wyższym poziomie świadomości społecznej, a

dotychczasowe działania rewitalizacyjne przyniosły pozytywne skutki pozwalając na minimalizację lub likwidację problemów związanych z niskim poziomem życia.

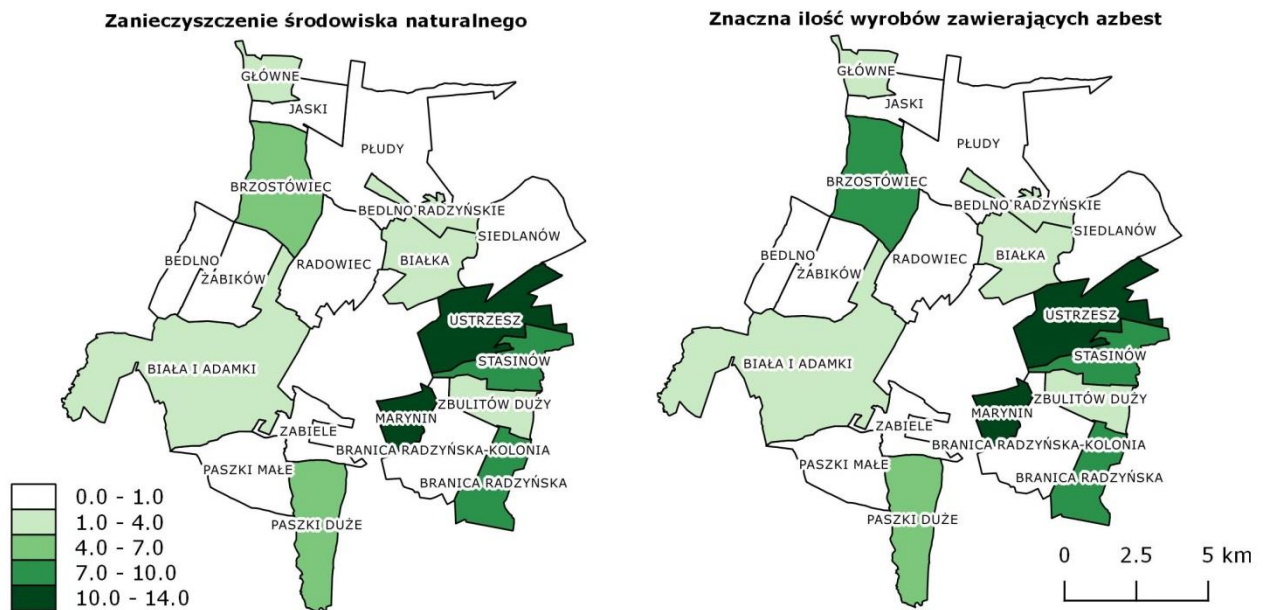
Mapa delimitacyjna 21. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze gospodarczej (liczba odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne

W sferze gospodarczej za najbardziej dotkliwe dla Gminy mieszkańcy uznali problemy niskiego poziomu przedsiębiorczości oraz niewystarczającej liczby miejsc pracy. Najwyższe natężenie tych problemów ankietowani wskazywali w sołectwach: Brzostówiec, Marynin, Ustrzesz, Stasinów oraz Branica Radzyńska. Wskazane problemy można analizować dwojako, jako że są to zjawiska z pogranicza sfery społecznej i gospodarczej. Wpływają one bowiem bezpośrednio na poziom życia mieszkańców, a wysokie natężenie wskazanych problemów może prowadzić w konsekwencji do pogłębiania się towarzyszących problemów społecznych, takich jak ubóstwo, uzależnienie od pomocy społecznej, przemoc domowa, uzależnienie od alkoholu. Są to problemy wpływające również na rozwój gospodarczy całego obszaru Gminy, bowiem powodują, że powstaje tu mniej przedsiębiorstw, które mogłyby napędzać gospodarkę gminy i przyciągać kolejnych inwestorów.

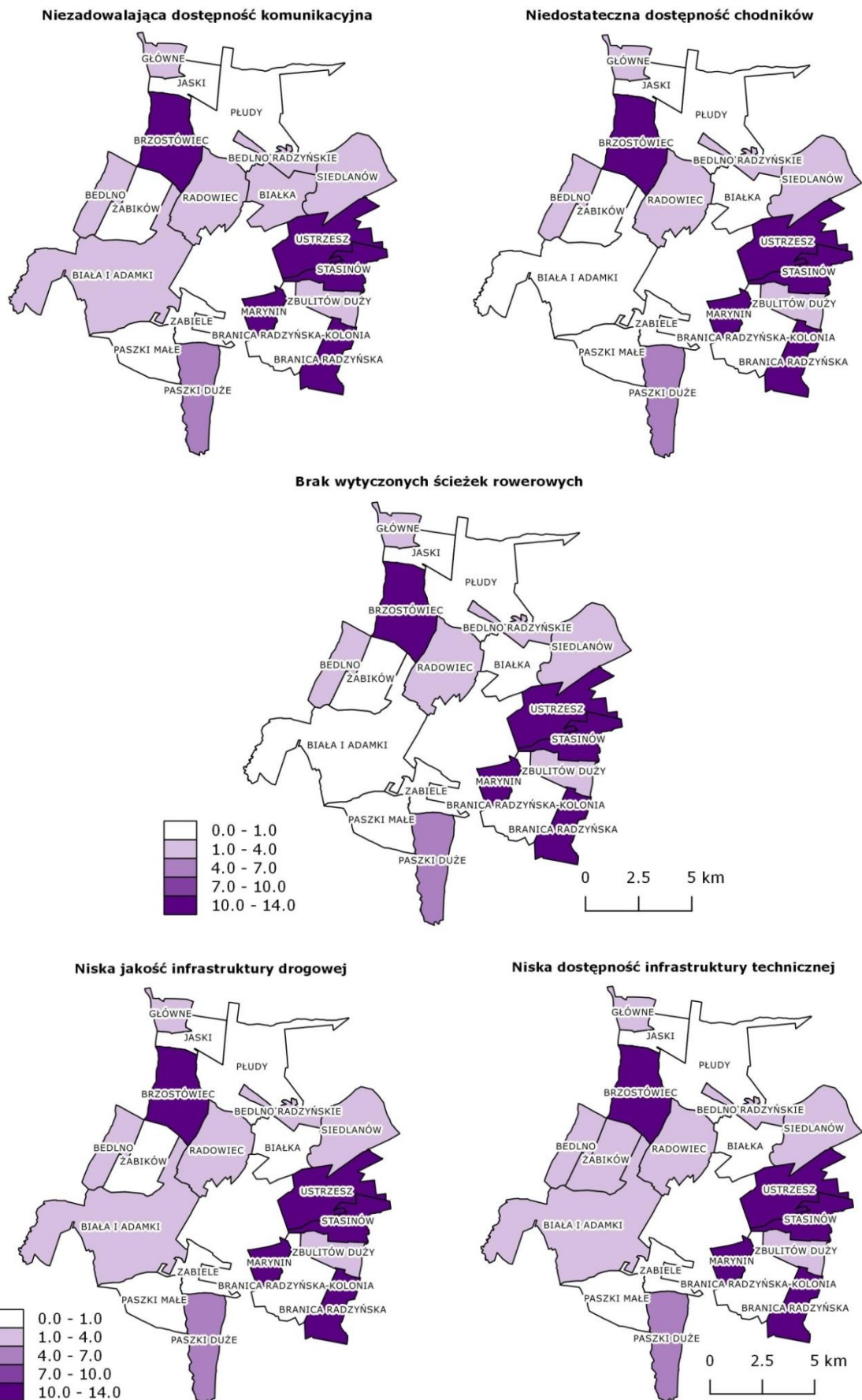
Mapa delimitacyjna 22. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze środowiskowej (liczba odpowiedzi)

Źródło: Opracowanie własne

W sferze środowiskowej mieszkańcy za problemy o wysokim i średnim natężeniu uznali zanieczyszczenie środowiska naturalnego i znaczną ilość wyrobów zawierających azbest. W zakresie problemów środowiskowych najczęściej średnie i wysokie natężenie problemu mieszkańcy wskazywali w sołectwach Ustrzesz i Marynin (przedział 10-14 odpowiedzi) oraz Branica Radzyńska, Stasinów i Brzostówiec (przedział 7-10 odpowiedzi). Problemy sfery środowiskowej stanowią ważny czynnik mogący wpłynąć na zahamowanie rozwoju Gminy. Stan środowiska naturalnego jest bowiem czynnikiem mającym coraz większe znaczenie dla współczesnych społeczeństw. Jakość środowiska determinuje np. atrakcyjność osiedleńczą obszaru, ze względu na wpływ na jakość życia mieszkańców obszaru.

Mapa delimitacyjna 23. Koncentracja negatywnych zjawisk w sferze przestrzenno-funkcjonalnej (liczba odpowiedzi)

Problemy sfery przestrzenno-funkcjonalnej były najgorzej ocenianymi przez mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym, dlatego też koniecznym było przedstawienie na kartogramie większej liczby wskaźników z tego obszaru. Pod względem największej liczby odpowiedzi wskazujących na średni i wysoki stopień natężenia problemów w sferze przestrzenno-funkcjonalnej wyróżniają się sołectwa: Brzostówiec, Ustrzesz, Stasinów, Marynin, Branica Radzyńska i Paszki Duże. Są to zatem sołectwa, w których występuje kumulacja problemów przestrzenno-funkcjonalnych, związanych z dostępnością komunikacyjną, jakością infrastruktury lub brakami w tejże. Tego rodzaju deficyty na obszarze Gminy mają znaczący wpływ na jej możliwości rozwojowe. Przekładają się bowiem na niski poziom atrakcyjności inwestycyjnej Gminy, co pogłębiać będzie problemy związane z poziomem bezrobocia i niedostatecznej liczby miejsc pracy, ale także niższe wpływy z podatków do budżetu Gminy. Jednocześnie problemy z dostępnością komunikacyjną i brakami w infrastrukturze drogowej i technicznej obniżają atrakcyjność osiedleńczą obszaru, co z kolei wpływać będzie na stopniowe pogłębianie się np. problemu starzejącego się społeczeństwa, czy wręcz wyludnianie się obszaru Gminy.

Przeprowadzona analiza jakościowa pozwala na wyodrębnienie sołectw w Gminie, które ze względu na nagromadzenie problemów w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej, zdaniem mieszkańców w pierwszej kolejności wymagają przeprowadzenia prac rewitalizacyjnych i należą do nich sołectwa:

- Ustrzesz
- Stasinów
- Marynin
- Branica Radzyńska
- Brzostówiec
- Paszki Duże

Zdaniem autorów, analiza jakościowa była niezbędną dla przeprowadzenia pogłębionej diagnozy sytuacji Gminy. Pozwoliła bowiem na szersze spojrzenie na problemy we wszystkich analizowanych sferach, ujawniając te, które są trudne do zmierzenia przy pomocy analizy wskaźnikowej. Szczególnie istotnym jest fakt, iż wybrana metodyka analizy pozwoliła na skorzystanie z bardzo cennego źródła wiedzy o sytuacji Gminy – doświadczeń i wiedzy jej mieszkańców.

6. PODSUMOWANIE ANALIZ – KONCENTRACJA NEGATYWNYCH ZJAWISK

Przeprowadzone analizy – wielokryterialna oraz stanowiąca jej pogłębienie analiza jakościowa, pozwoliły na wyodrębnienie obszarów Gminy Radzyń Podlaski charakteryzujących się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk w sferach społecznej, gospodarczej, środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Celem graficznego zobrazowania koncentracji negatywnych zjawisk, wykorzystując program GIS nałożono na siebie warstwy w poszczególnych sferach identyfikując koncentrację negatywnych zjawisk w każdej z nich. W tym celu zsumowano negatywne zjawiska wykazane w analizie wskaźnikowej i jakościowej występujące w każdym z sołectw, a następnie wybrano te jednostki pomocnicze, które charakteryzują się największą koncentracją sytuacji problemowych. Jako założenie przyjęto, iż sołectwa o najwyższych wartościach to obszary najwyższej koncentracji negatywnych zjawisk. Tabela poniżej prezentuje zestawienie sołectw i liczby negatywnych zjawisk zdiagnozowanych na ich obszarach w toku prowadzonych analiz.

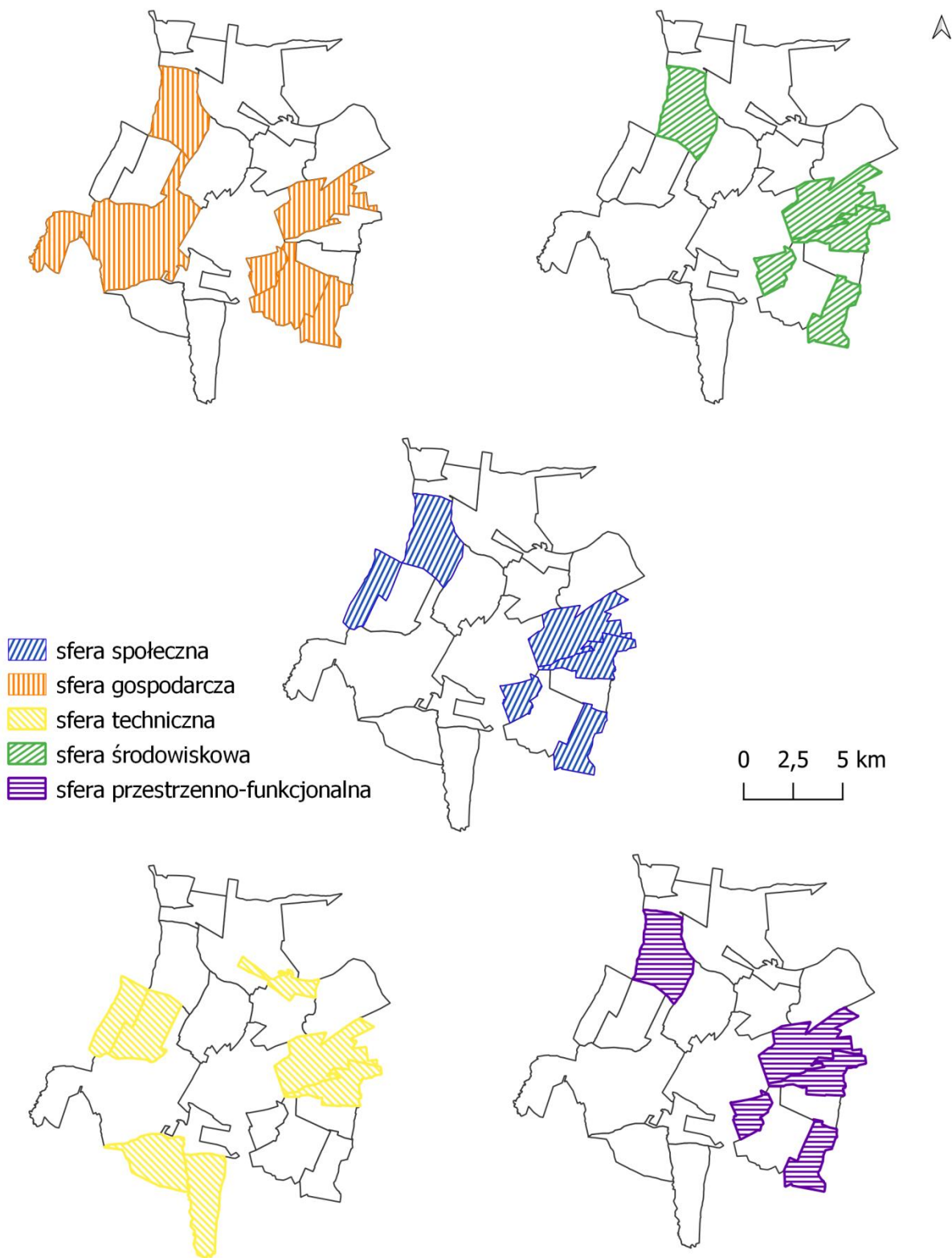
Tabela 17. Koncentracja negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach

	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera przestrzenno-funkcjonalna
BIAŁA i ADAMKI	4	3	1	1	2
BIAŁKA	5	1	2	1	2
ZABIELE	5	1	2	1	1
PASZKI DUŻE	5	1	0	3	2
PASZKI MAŁE	6	1	1	3	2
MARYNIN	13	3	4	2	6
BRANICA RADZYŃSKA	13	4	4	1	6
BRANICA RADZYŃSKA-KOLONIA	7	3	2	2	2
ZBULITÓW DUŻY	4	0	2	2	1
USTRZESZ	12	4	3	3	7
STASINÓW	16	2	3	2	7
JASKI	5	1	1	1	1
PŁUDY	7	1	1	2	1
BRZOSTÓWIEC	13	3	3	2	7
RADOWIEC	6	2	1	1	1
BEDLNO	8	2	1	3	1
ŻABIKÓW	7	0	2	3	2
BEDLNO RADZYŃSKIE	3	1	1	3	2
SIEDLANÓW	4	1	1	4	2
GŁÓWNE	6	1	1	2	1

Źródło: Opracowanie własne

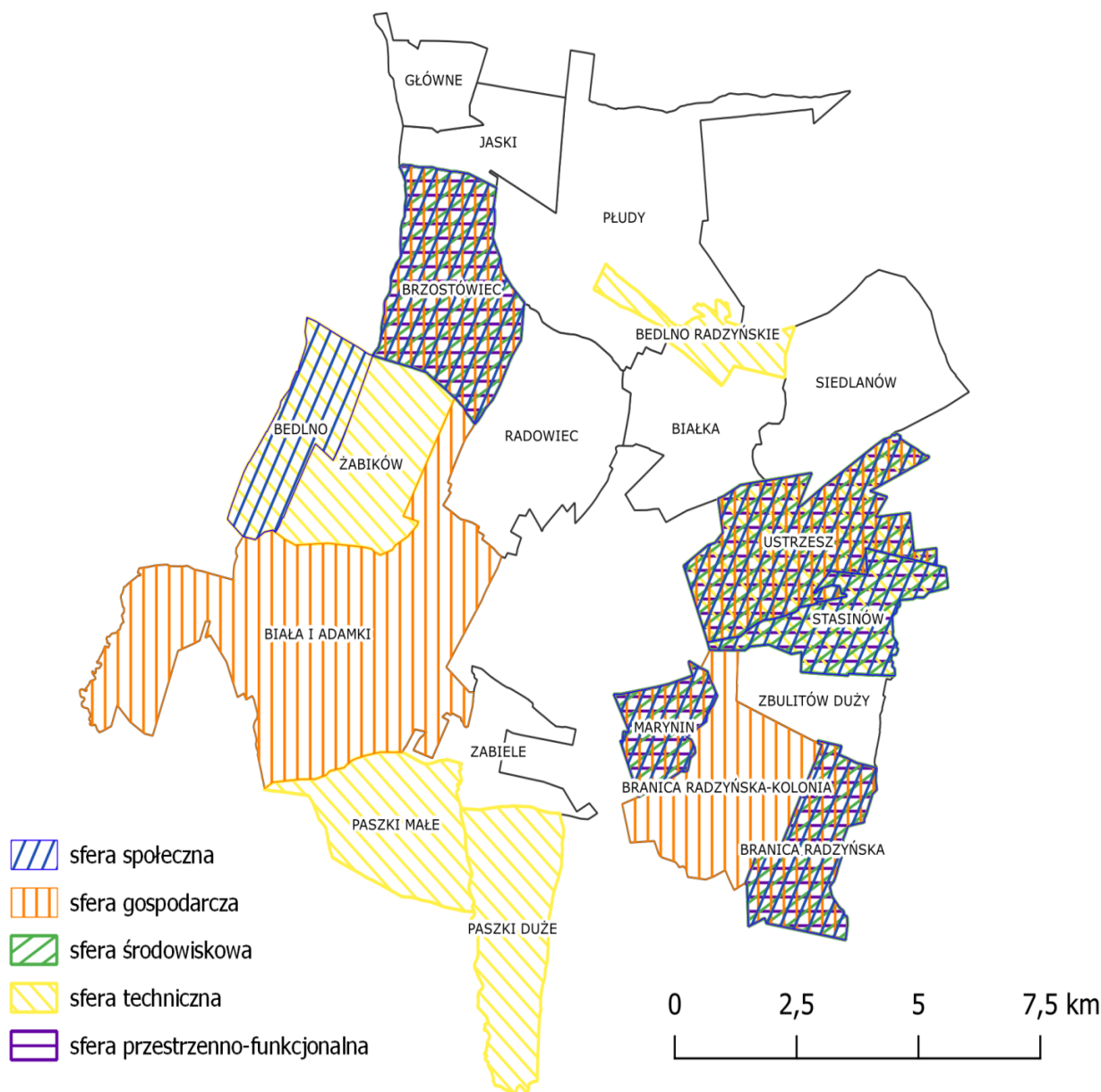
Powyższe zestawienie tabelaryczne zobrazowano w formie graficznej na kartogramach poniżej. Dla zachowania przejrzystości i czytelności danych na mapie szrafurą zaznaczono obszary, które cechują się największym natężeniem negatywnych zjawisk w danej sferze.

Mapa delimitacyjna 24. Koncentracja negatywnych zjawisk w poszczególnych sferach

Źródło: Opracowanie własne

Mapa delimitacyjna 25. Obszary największej koncentracji negatywnych zjawisk

Źródło: Opracowanie własne

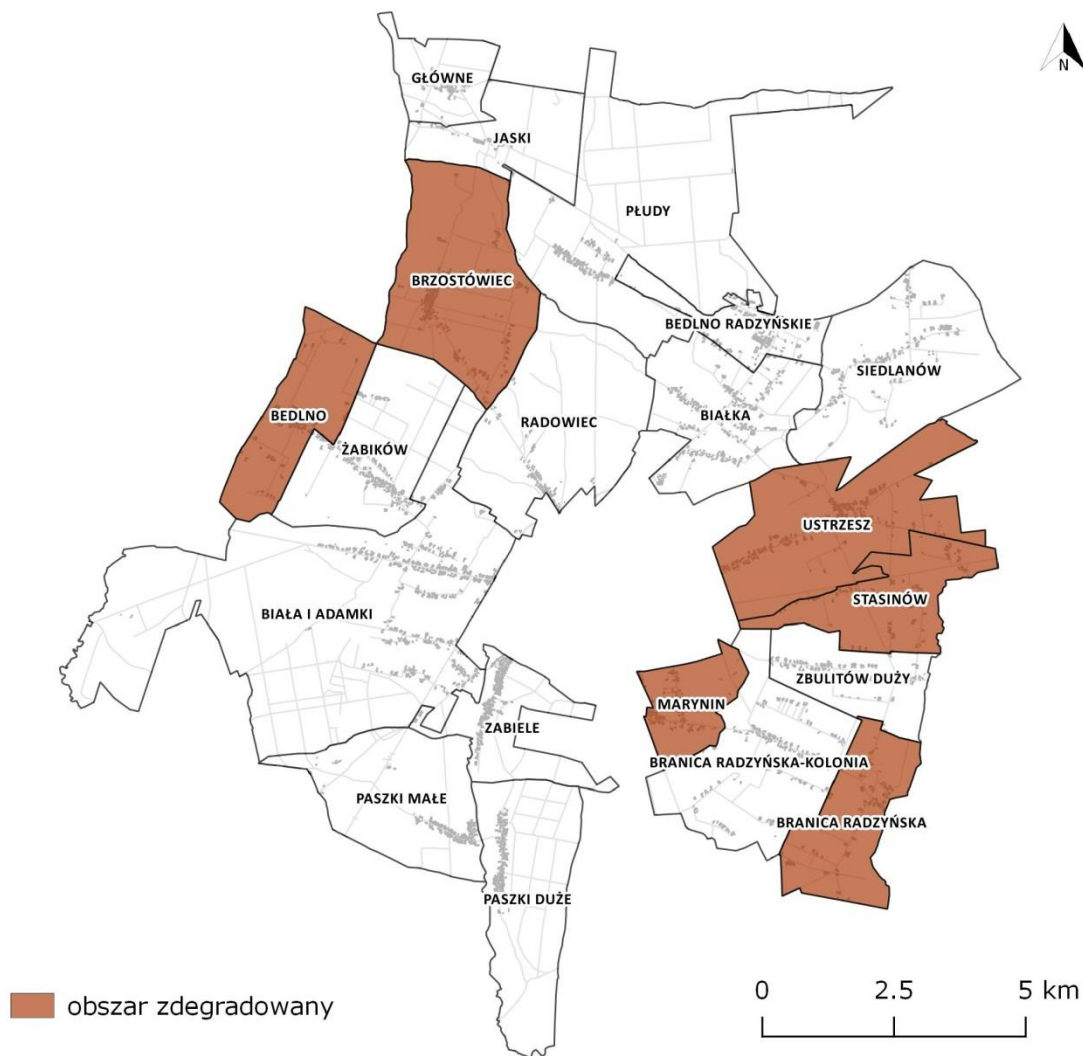
Wszystkie analizy pozwoliły zidentyfikować jednostki pomocnicze, w których występuje kumulacja negatywnych zjawisk wskazująca na stan kryzysowy, a zarazem wyznaczyć obszar zdegradowany na terenie Gminy Radzyń Podlaski, który swoim zasięgiem obejmuje sołectwa:

- **Ustrzesz**
- **Stasinów**
- **Marynin**
- **Branica Radzyńska**
- **Brzostówiec**

- *Bedlno*²

Mapa delimitacyjna 26. Obszar zdegradowany Gminy Radzyń Podlaski

Obszar zdegradowany Gminy Radzyń Podlaski

Źródło: Opracowanie własne

Wyznaczony obszar zdegradowany obejmuje 6 jednostek pomocniczych (sołectw) Gminy Radzyń Podlaski i zajmuje łącznie 3654,47 ha, co stanowi 23,6% powierzchni Gminy oraz jest zamieszkały przez 2125 osób tj. 25,7% mieszkańców gminy.

² Autorzy opracowania rekomendują uznanie za obszar największej koncentracji negatywnych zjawisk również sołectwo Bedlno ze względu na znaczną liczbę zdiagnozowanych problemów w sferze społecznej oraz technicznej.

7. DELIMITACJA OBSZARU REWITALIZACJI

Wyniki procesu delimitacji pozwoliły na wyznaczenie obszaru zdegradowanego, tj. 6 jednostek pomocniczych Gminy Radzyń Podlaski zajmujących 23,6% powierzchni Gminy oraz zamieszkały przez 25,7% mieszkańców. Kolejnym krokiem w procesie delimitacji jest wyznaczenie obszaru rewitalizacji.

Zgodnie z zapisami *Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r.* obszarem rewitalizacji jest część lub całość obszaru zdegradowanego, która cechuje się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych lub przestrzenno-funkcjonalnych oraz z uwagi na szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego będzie objęta procesem rewitalizacji. Ponadto, obszar rewitalizacji nie może zajmować więcej niż 20% powierzchni gminy oraz nie może być zamieszkiwany przez więcej niż 30% ludności.

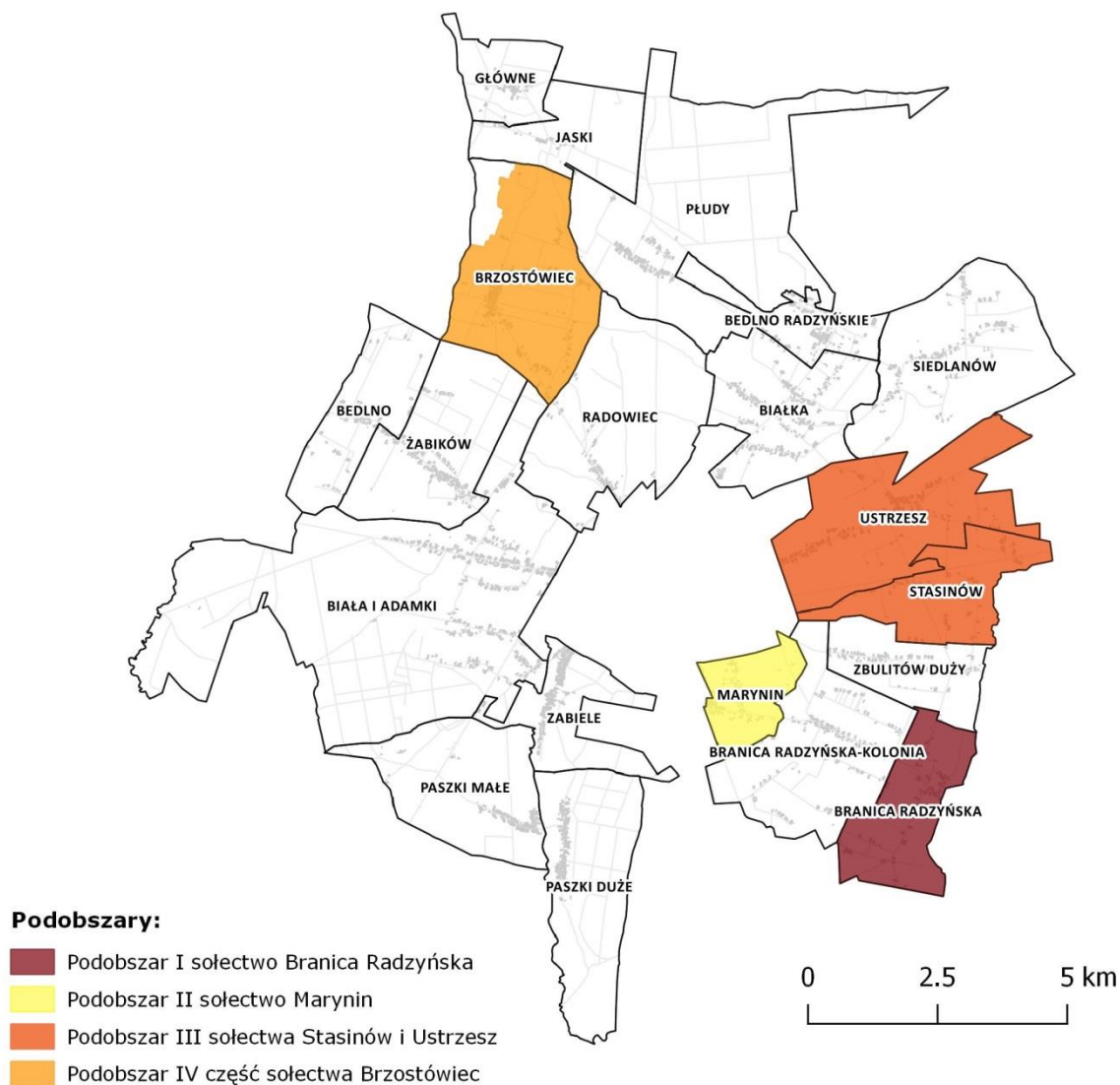
Ze względu na ograniczenia ustawowe dotyczące powierzchni obszaru rewitalizacji oraz liczby mieszkańców, zaszła konieczność wydzielenia obszaru rewitalizacji w ramach obszaru zdegradowanego. Po przeprowadzeniu szczegółowych analiz obszaru, na podstawie informacji dotyczących rozwoju gminy oraz wyników ankiety delimitacyjnej jako obszar rewitalizacji, na którym gmina zamierza prowadzić rewitalizację wybrano 5 jednostek pomocniczych charakteryzujących się kumulacją negatywnych zjawisk (najwyższa ocena stanu kryzysowego):

- **Ustrzesz**
- **Stasinów**
- **Marynin**
- **Branica Radzyńska**
- **Brzostówiec**

Następnie, ze względu na fakt, iż powierzchnia wybranych sołectw nadal przekraczała wymogi ustawowe, koniecznym było wydzielenie części obszarów, które są niezamieszkałe z powierzchni sołectwa Brzostówiec. Zatem do obszaru rewitalizacji włączono 827,3 ha sołectwa Brzostówiec. Decyzja ta podyktowana była chęcią objęcia pozytywnymi efektami prac rewitalizacyjnych wszystkich mieszkańców sołectw przeznaczonych do rewitalizacji.

Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Radzyń Podlaski obejmuje 19,80 % powierzchni Gminy (3071,15 ha) i zamieszkuje go 22,3% mieszkańców Gminy (1840 osób).

Obszar rewitalizacji Gminy Radzyń Podlaski

Źródło: Opracowanie własne

Obszar rewitalizacji Gminy Radzyń Podlaski podzielono na cztery podobszary:

- **Podobszar I: sołectwo Branica Radzyńska**
- **Podobszar II: sołectwo Marynin**
- **Podobszar III: sołectwa Stasinów i Ustrzesz**
- **Podobszar IV: część sołectwa Brzostówiec**

Poniżej przedstawiono problemy, z którymi borykają się poszczególne podobszary obszaru rewitalizacji.

Podobszar I: sołectwo Branica Radzyńska

- Powierzchnia: 505,03 ha, 3,26% powierzchni Gminy
- Liczba mieszkańców: 254 osób, 3,07% mieszkańców Gminy

Główne problemy podobszaru rewitalizacji:

Podobszar I charakteryzuje się ujemną dynamiką zmian liczby ludności na przestrzeni lat 2015-2020 przy mniejszej niż średnia dla Gminy liczbie osób w wieku produkcyjnym. Analiza wskaźnikowa wykazała, iż na obszarze sołectwa występuje problem z uzależnieniem od alkoholu. Sołectwo zamieszkuje znaczna liczba osób z niepełnosprawnościami, co powinno być istotnym czynnikiem wpływającym na decyzje w zakresie planowania przestrzennego czy inwestycji infrastrukturalnych, w szczególności w zakresie dostępności, poprzez uwzględnienie w procesie planowania inwestycji zasad uniwersalnego projektowania. Na obszarze sołectwa nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa, co w kontekście kapitału społecznego może potwierdzać problem niskiej aktywności społecznej i integracji mieszkańców, wskazywany jako problem o znacznym natężeniu przez ankietowanych w ramach analizy jakościowej. Ponadto cechuje się przewyższającym średnią dla Gminy udziałem mieszkańców uzależnionych od zasiłków z pomocy społecznej, zwłaszcza świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co prowadzić może do pogłębiania się zjawiska ubóstwa, wykluczenia społecznego oraz występowania patologii społecznych.

Poważnym problemem podobszaru I jest wysoki poziom bezrobocia, w tym znaczna liczba osób długotrwale bezrobotnych. Może być to jedną z przyczyn niskiej atrakcyjności osiedleńczej obszaru i wysokiego natężenia problemu emigracji ludzi młodych i wykształconych, wskazywanego przez mieszkańców w badaniu ankietowym. Są to poważne problemy z pogranicza sfery społecznej i gospodarczej, które determinować będą możliwości rozwojowe Gminy Radzyń Podlaski. Problemem podobszaru jest również brak działających podmiotów gospodarczych i brak nowopowstających przedsiębiorstw, co w znaczący sposób wpływa negatywnie na gospodarkę obszaru.

Podobszar I boryka się także z szeregiem problemów w sferze technicznej i przestrzennej. Na obszarze znajduje się największa liczba obiektów o charakterze zabytkowym oraz zdegradowanych obiektów o przeznaczeniu kulturalnym, które wymagają pilnej modernizacji i remontów. Jako problemy obszaru Interesariusze rewitalizacji wskazywali także niską jakość i dostępność infrastruktury drogowej (w tym chodników i ścieżek rowerowych) oraz niewystarczającą powierzchnię terenów zieleni urządzonej i miejsc rekreacji. Ważnym deficytem wskazywanym przez mieszkańców w badaniu ankietowym jest również niska dostępność infrastruktury technicznej, głównie sieci gazu ziemnego i sieci kanalizacyjnej. Jest to jednak problem całego obszaru Gminy.

Główne potencjały podobszaru rewitalizacji:

Jednym z ważnych potencjałów podobszaru I jest zabytkowy zespół parkowo-pałacowy, tzw. założenie pałacowo-ogrodowe, na które składa się: pałac, park, teren zabudowań gospodarczych, teren dawnego sadu, stawów, stajni i ogrodów użytkowych. Pałac w Branicy Radzyńskiej wymaga pilnych prac remontowych i konserwatorskich. Dotychczas pałac wykorzystywany był przez Szkołę Podstawową, jednak jego stan techniczny wymagał przeniesienia szkoły do Centrum rekreacyjno-kulturalnego (po oddaniu do użytku z końcem grudnia 2020 r. nowego budynku szkoły, SP w Branicy Radzyńskiej działa w nowej siedzibie), z racji wydania decyzji stwierdzającej, iż budynek pałacu w Branicy Radzyńskiej nie nadaje się do użytkowania przez Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Radzynie Podlaskim. Jest to ogromny potencjał podobszaru I, który pozostaje niewykorzystany. Obszar posiada ogromny

potencjał w zakresie kapitału ludzkiego ze względu na dużą liczbę mieszkańców w wieku przedprodukcyjnym.

Podobszar II: sołectwo Marynin

- Powierzchnia: 288,38 ha, 1,86% powierzchni Gminy
- Liczba mieszkańców: 262 osób, 3,17% mieszkańców Gminy

Główne problemy podobszaru rewitalizacji:

Podobszar II położony jest przy granicy z gminą miejską Radzyń Podlaski, co znacząco wpływać może na atrakcyjność osiedleńczą sołectwa. Podobszar charakteryzuje się znaczną gęstością zaludnienia i wysoką, dodatnią wartością wskaźnika dynamiki zmiany liczby ludności. Jednak jest to obszar Gminy Radzyń Podlaski borykający się z szeregiem problemów społecznych. Jednym z nich jest uzależnienie mieszkańców od pomocy społecznej, zwłaszcza świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, wskazujący na występowanie problemu ubóstwa. Ponadto, sołectwo Marynin jest obarczone jedną z najwyższych dla całej Gminy liczbą przestępstw kryminalnych, co świadczy o problemach mieszkańców z bezpieczeństwem na tym obszarze. Analiza wskaźnikowa wykazała także, iż na obszarze sołectwa występuje problem z uzależnieniem od alkoholu. Kumulacja tego rodzaju problemów społecznych prowadzić może do pogłębiania się zjawiska wykluczenia społecznego oraz występowania innych patologii społecznych.

Interesariusze rewitalizacji wskazywali na wysokie natężenie problemów niskiej aktywności społecznej i integracji mieszkańców, co może potwierdzać fakt, iż na obszarze sołectwa nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa.

Podobnie jak w przypadku podobszaru I problemem, z którym mierzą się mieszkańcy podobszaru II jest wysoki poziom bezrobocia, w tym znaczna liczba osób długotrwale bezrobotnych. Może być to jedną z przyczyn wysokiego natężenia problemu emigracji ludzi młodych i wykształconych, wskazywanego przez mieszkańców w badaniu ankietowym. Tego rodzaju problemy w znaczący sposób wpływają na przyszłość gminy, zarówno z punktu widzenia rozwoju społecznego, jak i gospodarczego. Na obszarze sołectwa odnotowano również niższą niż średnia dla Gminy liczbę nowopowstających przedsiębiorstw, co może pogłębiać problem bezrobocia i związanej z nim migracji ludzi młodych.

Sołectwo Marynin boryka się także z szeregiem problemów w sferze technicznej i przestrzennej. Ważnym deficytem wskazywanym przez mieszkańców w badaniu ankietowym jest niska dostępność infrastruktury technicznej, głównie sieci gazu ziemnego i sieci kanalizacyjnej, a także wodociągowej, co potwierdzają wyniki analizy wskaźnikowej – Marynin jest sołectwem o największej liczbie budynków mieszkalnych niepodłączonych do sieci wodociągowej. Jako problemy obszaru Interesariusze rewitalizacji wskazywali także niską jakość i dostępność infrastruktury drogowej (w tym chodników i ścieżek rowerowych) oraz niewystarczającą powierzchnię terenów zieleni urządzonej i miejsc rekreacji.

Główne potencjały podobszaru rewitalizacji:

Znacznym potencjałem podobszaru II jest jego położenie w sąsiedztwie dużego ośrodka miejskiego. Jest to bowiem obszar atrakcyjny osiedleńczo, ale także pod względem prowadzenia działalności gospodarczej. Zlokalizowany jest tutaj m.in. duży zakład produkcyjny obróbki drewna i budowy palet drewnianych. Potwierdza to również analiza wskaźnikowa i przewyższająca średnią dla Gminy wartość wskaźnika zarejestrowanych podmiotów gospodarczych. Przyciąganie nowych inwestorów np. poprzez stworzenie systemu zachęt dla przedsiębiorców, może pozwolić na rozwiązanie problemu bezrobocia na

tym obszarze. Ważnym ośrodkiem życia społecznego i kulturowego dla mieszkańców jest Świetlica Wiejska w Maryninie. Miejsce to stanowi potencjał do dalszego rozwoju podobszaru II w dziedzinie kultury i spędzania czasu wolnego, czego oczekują interesariusze rewitalizacji.

Podobszar III: sołectwa Stasinów i Ustrzesz

- Powierzchnia: 1450,44 ha, 9,35% powierzchni Gminy
- Liczba mieszkańców: 754 osób, 9,14% mieszkańców Gminy

Główne problemy podobszaru rewitalizacji:

Podobszar III obejmuje dwa sąsiadujące sołectwa: Stasinów i Ustrzesz. Stasinów jest jednostką pomocniczą o mniejszej powierzchni (492,8 ha) i mniejszą liczbą ludności (203 osoby), w porównaniu do niemalże dwukrotnie większego i bardziej zaludnionego sołectwa Ustrzesz (957,64 ha i 553 osoby). Podobszar III zmagają się z negatywnymi trendami demograficznymi – w sołectwie Ustrzesz odnotowano niską liczbę osób w wieku produkcyjnym. Stasinów jest jednostką o najliczniejszej grupie osób z niepełnosprawnościami w porównaniu do innych jednostek pomocniczych w Gminie, co jest uznawane za sytuację kryzysową w obszarze dostępności. Oba sołectwa borykają się z problemem wysokiego poziomu przestępczości i znacznej liczby osób zmagających się z uzależnieniem od alkoholu, co obniża poziom bezpieczeństwa obszaru, wpływając negatywnie na atrakcyjność osiedleńczą sołectw. Ponadto, analiza wskaźnikowa wykazała, iż w sołectwie Stasinów występuje problem uzależnienia mieszkańców od pomocy społecznej, szczególnie świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Kumulacja tego rodzaju negatywnych zjawisk społecznych może prowadzić do namnażania się kolejnych, dlatego konieczne jest podjęcie stosownych działań mających na celu wyprowadzenie obszaru z sytuacji kryzysowej.

Poza kumulacją negatywnych zjawisk społecznych podobszar III zmagają się z problemami także w innych obszarach. W sferze gospodarczej, w sołectwie Ustrzesz odnotowano niższą niż średnia dla Gminy liczbę zarejestrowanych przedsiębiorstw, co może świadczyć o niskiej atrakcyjności inwestycyjnej obszaru. Natomiast Stasinów zmagają się z problemem wysokiego poziomu bezrobocia, w tym długotrwałego, który jest problemem zarówno sfery społecznej, jak i gospodarczej. Podobszar rewitalizacji zmagają się także z deficytami w sferze przestrzenno-funkcjonalnej, na co zwracali szczególną uwagę mieszkańcy uczestniczący w badaniu ankietowym prowadzonym w ramach analizy jakościowej. Respondenci podkreślali niepokojące natężenie problemów związanych z dostępnością komunikacyjną obszaru, jakością infrastruktury komunikacyjnej (w tym niską dostępnością chodników i ścieżek rowerowych), ale także niedostępnością infrastruktury technicznej, głównie sieci kanalizacyjnej i gazowej.

Nagromadzenie problemów społecznych i towarzyszących im deficytów gospodarczych i przestrzenno-funkcjonalnych może prowadzić do stopniowego pogarszania się poziomu życia mieszkańców podobszaru III, wpływając negatywnie na rozwój całej Gminy. Brak interwencji na tym obszarze może spowodować dalsze nagromadzanie się sytuacji problemowych i negatywnych zjawisk towarzyszących tym obecnie występującym, prowadząc do swoistego „efektu kuli śnieżnej”.

Główne potencjały podobszaru rewitalizacji:

Podobszar III graniczy z miastem Radzyń Podlaski, co w znaczący sposób wpływa na jego atrakcyjność osiedleńczą, ale także może być to obszar korzystny z punktu widzenia rozwoju działalności gospodarczej. Warto wykorzystać ten potencjał poprzez tworzenie terenów inwestycyjnych czy budowanie systemu zachęt dla przedsiębiorców. Przyciąganie biznesu, w szczególności większych przedsiębiorstw, pozwoli na

stopniowe minimalizowanie problemu wysokiego bezrobocia, poprzez tworzenie nowych miejsc pracy dla mieszkańców. Podobszar jest również istotny ze względu na nagromadzenie na jego obszarze usług społecznych, z których korzystają mieszkańcy całej Gminy – zlokalizowany jest tutaj Zakład Opiekuńczo-Lecznicy, Ochotnicza Straż Pożarna, świetlice wiejskie, kompleks boisk.

Podobszar IV: część sołectwa Brzostówiec

- Powierzchnia: 827,3 ha (wyłączono niezamieszkałą część północno-zachodnią obejmującą las i pola uprawne o pow. 90,98 ha), 5,33% powierzchni Gminy
- Liczba mieszkańców: 568 osób, 6,87% mieszkańców Gminy

Główne problemy podobszaru rewitalizacji:

Podobszar IV charakteryzuje się ujemną dynamiką zmian liczby ludności na przestrzeni lat 2015-2020. Sołectwo zamieszkuje znaczna liczba osób z niepełnosprawnościami, zatem dostępność powinna być istotnym czynnikiem brany pod uwagę w procesie decyzyjnym w zakresie planowania przestrzennego czy inwestycji infrastrukturalnych. Na obszarze sołectwa nie funkcjonuje żadna organizacja pozarządowa, co w zakresie kapitału społecznego może potwierdzać problem niskiej aktywności społecznej i integracji mieszkańców, wskazywany jako problem o znacznym natężeniu przez ankietowanych w ramach analizy jakościowej. Dodatkowo podobszar cechuje się przewyższającym średnią dla Gminy udziałem mieszkańców uzależnionych od zasiłków z pomocy społecznej, zwłaszcza świadczeń z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, co prowadzić może do pogłębiania się ubóstwa, zjawiska wykluczenia społecznego oraz występowania towarzyszących problemów społecznych.

Poważnym problemem podobszaru IV jest wysoki poziom bezrobocia - w sołectwie odnotowano najwyższą wartość wskaźnika liczby zarejestrowanych bezrobotnych w całej Gminie. Problemem jest również znaczna liczba osób długotrwale bezrobotnych. Może być to jedną z przyczyn niskiej atrakcyjności osiedleńczej obszaru i wysokiego natężenia problemu emigracji ludzi młodych i wykształconych, wskazywanego przez mieszkańców w badaniu ankietowym. Tego rodzaju problemy w znaczący sposób wpływają na możliwości rozwojowe Gminy Radzyń Podlaski, bowiem odciskają swoje piętno zarówno w sferze społecznej prowadząc do ogólnego pogarszania poziomu życia mieszkańców, jak i w sferze gospodarczej, wpływając na stopniowe spowalnianie gospodarki Gminy.

Podobszar IV boryka się także z szeregiem problemów w sferze technicznej i przestrzennej. Na obszarze znajdują się obiekty o charakterze zabytkowym, które wymagają bieżącej modernizacji i remontów. Jako problemy obszaru Interesariusze rewitalizacji wskazywali także niską jakość i dostępność infrastruktury drogowej (w tym chodników i ścieżek rowerowych) oraz niewystarczającą powierzchnię terenów zieleni urządzonej i miejsc rekreacji. Ważnym deficytem wskazywanym przez mieszkańców w badaniu ankietowym jest również niska dostępność infrastruktury technicznej, przede wszystkim sieci gazu ziemnego i sieci kanalizacyjnej. Jest to jednak problem całego obszaru Gminy, który wymaga podjęcia stosownych decyzji inwestycyjnych.

Główne potencjały podobszaru rewitalizacji:

Podobszar IV jest sołectwem w zachodniej części Gminy, które zarazem stanowi swoiste centrum usług społecznych w tej części jej obszaru. W Brzostówcu zlokalizowana jest szkoła podstawowa z oddziałem przedszkolnym, wraz z towarzyszącą infrastrukturą sportową. Na terenie tego sołectwa działa Ochotnicza

Straż Pożarna oraz mieści się Dom Ludowy - centrum życia kulturalnego tej części Gminy, stanowiące miejsce spotkań okolicznych mieszkańców.

Przeprowadzone analizy: wielokryterialna (wskaźnikowa) oraz stanowiąca jej pogłębienie analiza jakościowa, pozwoliły na zdiagnozowanie obszaru Gminy Radzyń Podlaski po kątem występowania problemów społecznych i towarzyszących deficytów w sferach: gospodarczej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej. Podstawę wyboru problemów do analiz stanowią zapisy *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Radzyń Podlaski na lata 2016 – 2026*, w której wyznaczono główne cele polityki społecznej Gminy zorientowane na rozwiązanie zdiagnozowanych w dokumencie problemów społecznych, głównie w obszarze bezrobocia, problemów rodzin z dysfunkcjami, osób starszych, z niepełnosprawnościami czy aktywizacji lokalnej społeczności. Tak przeprowadzona diagnoza terenu Gminy umożliwiła zidentyfikowanie sołectw, w których występuje największa kumulacja negatywnych zjawisk we wszystkich analizowanych płaszczyznach. Na bazie wykonanych prac diagnostycznych rekomenduje się objęcie obszarem rewitalizacji następujących obszarów Gminy Radzyń Podlaski:

- Sołectwo Branica Radzyńska
- Sołectwo Marynin
- Sołectwo Stasinów
- Sołectwo Ustrzesz
- Sołectwo Brzostówiec (z wyłączeniem niezamieszkałej części północno-zachodniej obejmującej las i pola uprawne o łącznej powierzchni 90,98 ha)

Są to obszary o najwyższym stopniu koncentracji negatywnych zjawisk, które jednocześnie są istotne z punktu widzenia rozwoju obszaru całej Gminy Radzyń Podlaski. Przeprowadzenie prac rewitalizacyjnych na wskazanym terenie pozwoli na szerokie oddziaływanie ich efektów również na obszary innych sołectw.